

Verzia 3.1

Názov stratégie CLLD:

**Stratégia CLLD komunitne riadeného rozvoja územia
Občianskeho združenia Ipeľ-Hont**

Názov oprávneného žiadateľa:

Občianske združenie Ipeľ - Hont

Adresa:

Plášťovce č. 345, 935 82

ŠTATUTÁRNY ZÁSTUPCA	
Meno priezvisko, titul	Jaroslav Péter
Podpis	Pečiatka

Obsah

Abstrakt.....	4
1. Základné informácie o MAS	5
1.1. Identifikačné údaje MAS	5
1.2. Vymedzenie oblasti a obyvateľstva, na ktoré sa stratégia CLLD vzťahuje	6
2. Vznik, história a tvorba partnerstva a stratégie CLLD.....	6
2.1. Vznik a história partnerstva.....	6
2.2. Tvorba partnerstva a stratégie CLLD.....	9
3. Analytický rámec	12
3.1. Analýza zdrojov územia.....	12
3.2. SWOT analýza	51
3.3. Identifikácia potrieb	58
4. Strategický rámec.....	64
4.1. Definovanie vízie a strategického cieľa	64
4.2. Stanovenie priorít, špecifických cieľov a opatrení.....	67
4.3. Súhrnná tabuľka strategického rámca	73
4.4. Integrované znaky stratégie CLLD	79
4.5. Inovatívne znaky stratégie CLLD	82
5. Implementačný rámec	86
5.1. Popis riadiaceho a implementačného procesu.....	86
5.1.1 Riadiaci proces - organizačná štruktúra MAS Občianskeho združenia Ipel'-Hont	86
5.1.2 Implementačný proces.....	98
5.2. Akčný plán	101
5.3. Monitorovanie a hodnotenie stratégie CLLD.....	125
5.3.1 Opis monitorovacích a hodnotiacich opatrení stratégie CLLD.....	125
5.3.2 Monitorovacie ukazovatele	132
6. Finančný rámec	138
6.1. Financovanie stratégie CLLD	138
6.2. Finančný plán pre opatrenia	Chyba! Záložka nie je definovaná.

7.	Zhodnotenie prínosov stratégie CLLD, jej synergie a doplnkovosť	142
7.1.	Prínosy k zlepšovaniu ekonomického rozvoja územia.....	142
7.2.	Prínosy k napĺňaniu cieľov PRV	143
7.3.	Prínosy k napĺňaniu cieľov IROP.....	148
7.4.	Synergie a doplnkovosť stratégie CLLD.....	149
7.4.1	Popis iných stratégií, ktoré sa na danom území realizujú, resp. plánujú realizovať.....	149
7.4.2	Synergie a komplementarity.....	151
7.5	Popis multiplikačných efektov	153
8.	Prílohy k stratégii CLLD.....	154
	Zoznam povinných príloh stratégie CLLD	154
	Zoznam nepovinných príloh stratégie CLLD.....	154
	Zoznam príloh Občianskeho združenia Ipeľ-Hont.....	155
	Zoznam tabuliek MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont.....	156
	Zoznam grafov	157

Abstrakt

Miestny rozvoj vedený komunitou (CLLD) je inovatívny prístup pre rozvoj územia. Jeho základná myšlienka je podporovať rozvoj na základe využívania lokálneho potenciálu územia, teda na základe využívania vnútorných zdrojov územia, pričom jedným so základných znakov je prístup zdola nahor. Prístup zdola nahor je jednou z efektívnych možností zapojenia miestnych obyvateľov do rozhodovacieho procesu na lokálnej úrovni. Zjednodušene — predstavitelia dotknutého mikroregiónu si určia vlastné rozvojové priority (stratégiu) a po schválení riadiacim orgánom si sami realizujú výber projektov.

Tento prístup je uskutočňovaný prostredníctvom Integrovaných stratégií miestneho rozvoja (ISMR), resp. stratégií CLLD, ktoré sú vypracované vzhľadom na miestne potreby a možnosti a zahrňujú inovatívne prvky viažuce sa na miestnu situáciu, vytváranie sietí a prípadne spoluprácu. Predkladateľom a nositeľom ISMR je územne príslušné verejno-súkromné partnerstvo, ktoré po jej schválení príslušným riadiacim orgánom (MPRV SR) nadobudne štatút Miestnej akčnej skupiny (MAS).

Stratégia CLLD je ucelený súbor operácií, účelom ktorého je plniť miestne ciele a uspokojovať miestne potreby a ktorý prispieva k plneniu stratégie Únie na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu, a ktorý je navrhnutý a realizovaný miestnou akčnou skupinou.

Verzia 3 sa vypracovala v nadväznosti na pridelenú dodatočnú alokáciu v zmysle kapitoly 6.4 Systému riadenia CLLD (LEADER a komunitný rozvoj) pre programové obdobie 2014 – 2020. Verzia 3 bola schválená najvyšším orgánom MAS dňa 21.9.2022.

Verzia 3.1 (návrh na schválenie PPA)

1. Základné informácie o MAS

1.1. Identifikačné údaje MAS

Tabuľka č. 1: Identifikačné údaje MAS

Údaje o MAS	Názov MAS	Občianske združenie Ipeľ-Hont
	Dátum registrácie v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov	28. 8. 2008 pod číslom VVS/1-900/90-325 03
	Sídlo	Plášťovce, č. 345, 935 82
	IČO	421 21 493
	DIČ (ak relevantné)	282 0020 324
Údaje o banke	Názov banky	Prima banka Slovensko, a.s.
	Číslo účtu	0000006996632004/5600
	IBAN	SK65 5600 0000 0069 9663 2004
	SWIFT	
Údaje o štatutárovi	Meno a priezvisko	Jaroslav Péter
	E-mail	starosta@velketurovce.sk
	Telefón	0908158619
Údaje o kontaktnej osobe	Meno a priezvisko	Ing. Michaela Pakši
	E-mail	manazer.ipel.hont@gmail.com
	Telefón	0907845029

1.2. Vymedzenie oblasti a obyvateľstva, na ktoré sa stratégia CLLD vzťahuje

Vymedzenie oblasti a obyvateľstva je v súlade so stratégiou, ktorú chce komunita uskutočňovať, a je odôvodnené touto stratégiou, pričom sú splnené nasledovné podmienky:

- populácia cieľových oblastí nie je nižšia ako 10 000 obyvateľov, aby bolo dosiahnuté kritické množstvo potrebné na uskutočnenie stratégie. Tiež by nemala presiahnuť 150 000 obyvateľov, aby bol zabezpečený zmysel pre identitu a miestni ľudia mohli byť priamo zapojení do rozhodovania;
- územie MAS je tvorené minimálne 7 obcami;
- celková hustota obyvateľstva celého územia MAS nepresahuje 150 obyv./km²;
- zároveň ide o súvislé územie, výnimkou môžu byť územia, ktoré sú prerušené napr. vojenskými obvodmi.

Povinné prílohy:

Príloha č. 1: Vymedzenie územia a obyvateľstva MAS

Príloha č. 2: Doklad o súhlase všetkých obcí so zaradením do územia pôsobnosti MAS

Príloha č. 3: Mapa územia MAS

2. Vznik, história a tvorba partnerstva a stratégie CLLD

2.1. Vznik a história partnerstva

Partnerstvo Občianskeho združenia Ipeľ-Hont začalo vznikať v roku 2007 a dovŕšilo sa registráciou združenia 28. 8. 2008 podľa Zákona o združovaní občanov 83/1990 Zb.. V roku 2007 pracovalo vtedy ešte neformálne združenie na budovaní partnerstva v regióne. Výsledkom tejto iniciatívy bola spolupráca 18 obcí, 13 subjektov zo súkromného sektora a 13 subjektov mimovládneho sektora.

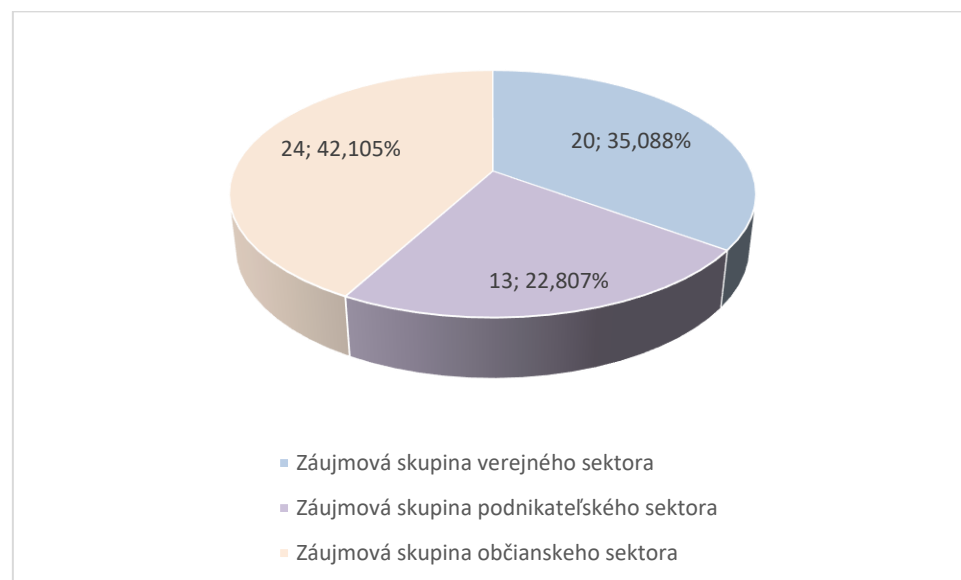
Združenie pripravovalo svoju integrovanú stratégiu rozvoja územia v priebehu rokov 2007 a 2008. Po neúspechu pri výbere MAS Ministerstvom pôdohospodárstva SR bola stratégia aktualizovaná v roku 2010 a združenie sa opätovne uchádzala o štatút MAS pridelený MP SR, opäť neúspešne.

Nitriansky samosprávny kraj pilotným spôsobom vytvoril vlastný nástroj na podporu integrovaného rozvoja, ktorý zvýšil podporu rozvoja vidieka v kraji v rámci originálnej kompetencie v podpore regionálneho rozvoja. Vtedajšie vedenie združenia tieto možnosti ignorovalo. Dňa 15. 11. 2011 rozhodla prípravná skupina na zasadnutí v Plášťovciach

o zapojení sa združenia do spolupráce pri čerpaní prostriedkov z rozpočtu NSK, čo 23. 11. 2011 valné zhromaždenie schválilo. Bola potrebná aktualizácia ISRÚ združenia, pretože o spoluprácu v združení prejavili záujem všetky pôvodné členské obce a nová obec Demandice. Na tomto zasadnutí valného zhromaždenia združenia bola schválená príprava aktualizácie ISRÚ a boli zvolené nové orgány združenia. Dokument sa podarilo predložiť a schváliť valným zhromaždením 4. 1. 2012. Následne ho zástupcovia združenia prezentovali na rokovaní Komisie regionálneho rozvoja Zastupiteľstva Nitrianskeho samosprávneho kraja. Komisiou bol doporučený zastupiteľstvu na schválenie, ktoré dokument aj schválilo. Združenie sa zapojilo v rokoch 2012, 2013, 2014, 2015 a 2016 do Výzvy na podávanie žiadostí o poskytnutie dotácií z rozpočtu Nitrianskeho samosprávneho kraja na podporu implementácie Integrovaných stratégií miestneho rozvoja pre MAS. V týchto rokoch sa dopĺňala členská základňa predovšetkým o nových členov z neverejného sektora. V súčasnosti má združenie 57 členov, z toho 20 členov zastupuje verejný sektor, 13 členov podnikateľský sektor a 24 členov občiansky sektor. Zastúpenie všetkých sektorov je vyvážené a žiadna záujmová skupina nepresahuje 49 %. 1

Zastúpenie jednotlivých sektorov vyjadruje Graf 1.

Graf 1 Pomer zastúpenia jednotlivých sektorov v MAS

(Vlastné spracovanie)

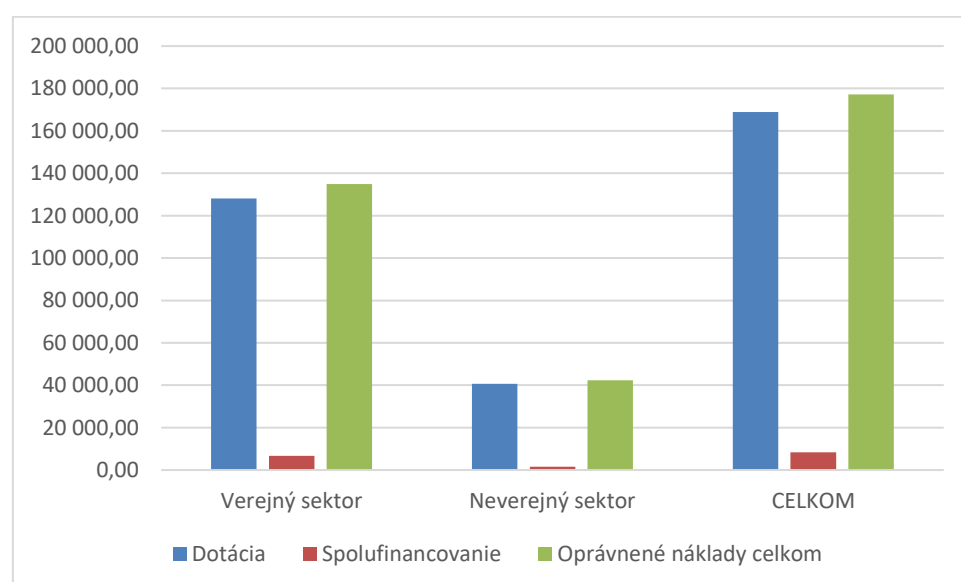
V poslednom období kladlo združenie dôraz na zastúpenie neverejného sektora z každej obce. Táto iniciatíva bola úspešná len čiastočne. Malé obce, kde doteraz absentujú združenia a spolky, nemajú zástupcov z neverejného sektora. Súkromný sektor v takýchto obciach zastupuje jedna

potravinová predajňa, obvykle majiteľa nepochádzajúceho z obce. Obyvateľstvo týchto obcí je značne prestarlé a mladí ľudia sa zdržiavajú mimo územia obce. Takýchto obcí je v združení 6. 9 obcí má zástupcov z neverejného sektora od 2 do 5. Tradičné „strediskové obce“ vrátane mesta Šahy majú 5 a viac zástupcov.

Táto disponibilita silných obcí v rámci združenia im dáva predpoklad zabezpečenia komfortu svojim spádujúcim obciam a zároveň zodpovednosť za naplnenie tohto poslania. Tým naplňajú princípy fungovania partnerstiev v MAS.

Dotácie, ktoré získali obce ako žiadatelia, prevyšujú dotácie neverejného sektora aj z dôvodu finančnej disponibility obcí. Ďalej je potrebné poukázať na nepísané pravidlo, že v prípade, že projekt realizoval neverejný sektor – mimovládne organizácie alebo iniciatívne skupiny, obce formou dotácie prispeli žiadateľom na spolufinancovanie. V nasledujúcej prílohe uvádzame prehľad čerpania dotácií.

Graf 2 Sumarizácia čerpania dotácií jednotlivými sektormi

(Vlastné spracovanie)

Povinné prílohy:

Príloha č. 4 Zoznam členov MAS odľa sektorov (vrátane obcí)

Príloha Občianskeho združenia Ipeľ-Hont 1 - Čerpanie dotácií z rozpočtu NSK

2.2. Tvorba partnerstva a stratégie CLLD

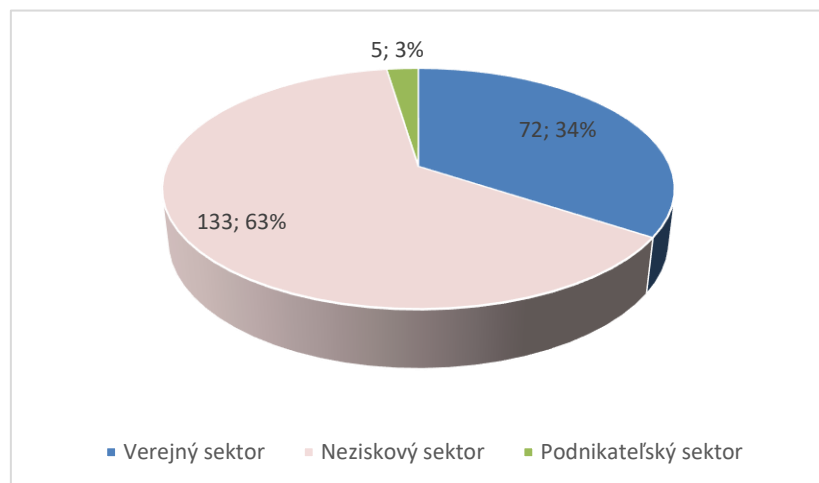
Na základe výberového konania bola zmluvne poverená prípravou stratégie CLLD Ing. Martina Kukučková.

Prípravný projektový tím tvorili: Ing. Martina Kukučková, Ing. Katarína Škrdlová a Ing. Agnesa Gubišová. Ako prvé pripravili harmonogram prác, je zverejnený na webe združenia - <http://ipel-hont.eu/wp-content/uploads/2015/03/harmonogram-pr%C3%ADpravy-CLLD-upraven%C3%BD1.pdf>.

V mesiaci august a september spracoval projektový tím štatistické podklady do analýzy. Ďalej pripravili harmonogram pracovných stretnutí na obciach, zverejnený na http://ipel-hont.eu/?page_id=2. Hlavným informačným kanálom boli obecné pracovné stretnutia. Prebehli na obciach podľa plánu, v spolupráci s účastníkmi stretnutia bola spracovaná podrobná SWOT analýza každej obce. Fotodokumentácia zo stretnutí sa nachádza na webovom sídle združenia: http://ipel-hont.eu/?page_id=44. Prehľad termínov stretnutí, počtu účastníkov, zastúpenie jednotlivých sektorov a zdrojov SWOT analýz vo forme podrobnej SWOT analýzy každej obce je uvedený v samostatnom dokumente Príloha Občianskeho združenia Ipeľ-Hont č. 2 - Pracovné stretnutia na obciach.

V nasledujúcom grafe uvádzame zastúpenie jednotlivých sektorov na verejných pracovných stretnutiach na obciach. Najnižšie zastúpenie vykazuje podnikateľský sektor, je to však dané aj tým, že v prípade poslancov, ktorí sú zároveň aj podnikateľmi sme uviedli ich príslušnosť k verejnému sektoru. Podobne sa táto skutočnosť vyskytla aj v prípade zástupcov neziskového sektora, ktorého členmi sú často aj podnikatelia.

Graf 3 Zastúpenie jednotlivých sektorov na pracovných obecných stretnutiach

(Vlastné spracovanie)

Syntézou SWOT analýz obcí bol spracovaný pracovný návrh SWOT analýzy regiónu. Bol predstavený na spoločnom pracovnom stretnutí regiónu dňa 22. 10. 2015. Prítomní pripomienkovali pracovný návrh a pripravili návrh na pripomienkovanie, ktorý je dostupný na http://ipel-hont.eu/wp-content/uploads/2015/03/SWOT-v%C3%ADzia-priority-ciel_IPEL_HONT-z-22.10.2015-1.pdf. Zároveň bol e-mailom zaslaný každému členovi združenia na širšie pripomienkovanie pred schválením do 28. 10. 2015. Ako pracovná metóda tvorby analýz bola ďalej použitá myšlienková mapa. Účastníci sa rozdelili do dvoch skupín a kresbou znázornili svoje predstavy o území v roku 2030. Myšlienkové mapy interpretovali Ing. Anikó Szkladányi Helység, starostka obce Plášťovce a Mgr. Tomáš Pásztor, starosta obce Horné Semerovce. Obe skupiny vyjadrili zhodné predstavy. Medzi nimi dominovali:

- vybudovaná a dobudovaná infraštruktúra,
- upravené verejné priestranstvá,
- zabezpečené kultúrne a športové podmienky,
- využitie domáceho prírodného potenciálu na turistiku a cykloturistiku,
- zachovanie tradičných kultúrnych hodnôt,
- citlivý prístup k zachovaniu vidieckeho charakteru obcí.

Medzi možnosti rozvoja podnikateľského sektora zaradili prítomní vinohradníctvo a včelárstvo.

Následne bola vykonaná problémová analýza, ktorá len potvrdila výstupy myšlienkovkej mapy. Zoznam kľúčových problémov bez poradia:

- nedostatok pracovných miest,
- medziľudské vzťahy,
- infraštruktúra,
- nedostatok financií,
- odchod mladých,
- strata vidieckosti.

V ďalšom kroku sa pracovné skupiny zamerali na zodpovedanie nasledovných otázok pre riešenie každého z problémov (klastrov) :

1. či ich chceme v území riešiť,
2. či ich potrebujeme vyriešiť,
3. či uvedené problémy sú riešiteľné na úrovni stratégie, či ich dokážeme riešiť.

Na základe tohto zhodnotenia zadaných problémov boli vybrané do stratégie CLLD tieto kľúčové problémy – PRIORITY, ktoré budú tvoriť kostru stratégie:

- tvorba pracovných miest,
- dobudovanie a rekonštrukcia komplexnej infraštruktúry,
- rozvoj sociálnych a komunitných služieb.

Vzhľadom na prestarlosť regiónu a potrebu zabezpečiť komunitnú prácu vrátane terénnej sociálnej práce sa prítomní dohodli, že táto oblasť bude preferovanou. Zabezpečí kvalitné služby pre obyvateľstvo s možnosťou tvorby pracovných miest. Ďalšou významne preferovanou oblasťou bude oblasť tvorby pracovných miest v regióne, pre ktorú budú vytvorené podmienky podporou malého a stredného podnikania. Prítomní sa jednoznačne rozhodli v stratégii výraznou mierou finančne podporiť súkromný sektor, ktorý prostredníctvom konkrétnych projektov a inovácií vytvorí pracovné miesta.

Podrobný opis SWOT analýzy územia, postupnosti jej tvorby a jej záverov prinášame v časti 3.2.SWOT analýza.

Počas prípravy stratégie a budovania partnerstva boli realizované nasledovné informačné aktivity:

- informačný leták,
- stretnutia v obciach,
- spoločné stretnutia na úrovni MAS,

- informácie na web stránke združenia www.ipel-hont.eu.

Povinné prílohy:

Príloha č. 4: Zoznam členov MAS podľa sektorov (vrátane obcí)

Príloha č. 5: Dokumenty preukazujúce proces tvorby a formovania partnerstva

Príloha č. 5.1: Dokumenty preukazujúce proces tvorby stratégie CLLD (informačné aktivity)

3. Analytický rámec

3.1. Analýza zdrojov územia

Obce územia patria z hľadiska administratívno-správnej príslušnosti do Nitrianskeho kraja a do okresu Levice. Navzájom prepojené územie sa nachádza v juhovýchodnej časti okresu Levice.

- NUTS I – Slovenská republika,
- NUTS II – Západné Slovensko,
- NUTS III – Nitriansky kraj,
- NUTS IV – Okres Levice,
- NUTS V – Členské obce Občianskeho združenia Ipeľ-Hont, sledované územie.

Pozornosť programu verejno-súkromného partnerstva je smerovaná do rozvoja tých oblastí, ktoré určujú prírodné, poľnohospodárske a ľudské danosti tohto územia.

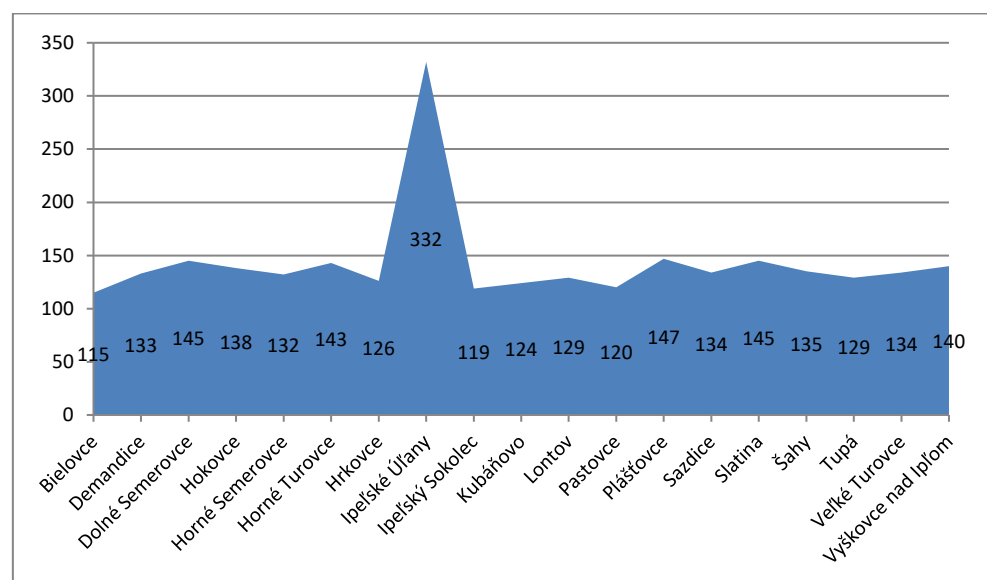
Výhody a nevýhody z hľadiska polohy územia: Región združenia sa nachádza excentricky vzhľadom na administratívne centrá. Je hraničným regiónom s maďarským prihraničným regiónom, a s banskobystrickým regiónom. Táto skutočnosť ho posúva do roviny periférie záujmu nadriadených orgánov a je častým dôvodom zaostalosti regiónu. Naopak, prihraničnosť s maďarským územím otvára možnosti cezhraničnej spolupráce.

Obyvatelia územia žijú v zaostalom regióne, kde je málo pracovných príležitostí a ľudia odchádzajú do vyspelejších regiónov Slovenska alebo Európskej únie. Relatívne dobrá geografická poloha - blízkosť väčších miest stredného Slovenska, severu Maďarska, vrátane hlavného mesta Budapešti, ďalej príroda a krajina - Národný park Dunaj – Ipeľ, úrodná pôda a čistý vzduch, poskytujú aj príležitosť rozvoja v oblasti turistického ruchu. Ten však musí byť podporený rozvojom miestnej infraštruktúry so zabezpečením ochrany územia tak, aby v

konečnom dôsledku predstavoval zvýšenie kvality života miestnych obyvateľov. Najväčšou možnosť rozvoja územia je v rozvoji poľnohospodárstva a spracovateľského priemyslu. Zamestnanie v priemyselnom odvetví ponúkajú malé a stredné firmy v okolitých obciach. Poľnohospodárske pôdy obrábajú jednak poľnohospodárske družstvá a jednak samostatne hospodáriaci roľníci. Rozvoj turizmu je len v počiatočných fázach. Vďaka krásnej prírode a krajine, bohatej histórii, kultúre a zvyšujúcej sa návštevnosti regiónu sa objavili „prvé lastovičky“ ponúkajúce rôzne služby pre turistov. Hlavne v meste Šahy, ako centra regiónu, ale aj v ďalších obciach regiónu, sa dbá aj o rozvoj ostatných oblastí, dôležitých pre zlepšenie kvality života obyvateľov. Pozornosť je venovaná využívaniu voľného času, vrátane rozvoja potrebnej infraštruktúry: obnovujú sa centrá obcí, budujú sa detské ihriská, športoviská a oddychové zóny, revitalizuje sa zeleň a verejné priestranstvá, atď. Náučné chodníky na brehu Ipľa a na území Ramsárskej lokality Poiplia, ale aj na území niektorých obcí, slúžia k spoznaniu a pochopeniu procesov prebiehajúcich v prírodnom prostredí.

Geografická charakteristika: Územie je geograficky ohraničené zo severu Krupinskou planinou, z juhu pohorím Burda a zo západu Podunajskou pahorkatinou. Najvyššiu výšku v záujmovom území dosahujú vrchy pri Ipeľských Úľanoch, 332 m n. m..

Graf 4 Nadmorská výška obcí regiónu

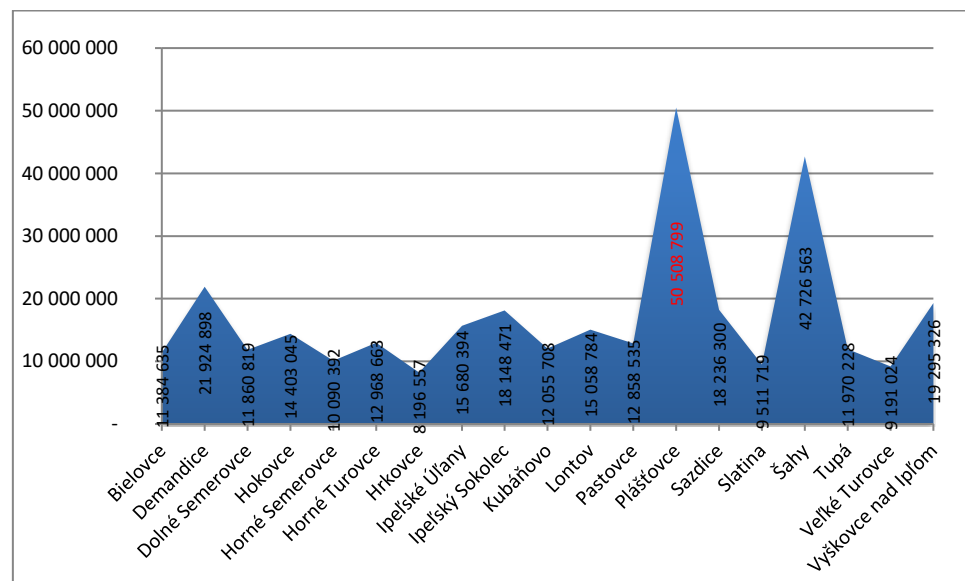

(Štatistický úrad SR databáza DATAcube)

Rozlohou sa združenie zaraďuje medzi menšie MAS. Je to dané aj tým, že okrem mesta Šahy sú členskými obcami združenia len 2 väčšie obce s počtom obyvateľov nad 1000.

Hlavným tokom územia je rieka Ipľ, ktorá pramení na južnej strane Veporských vrchov vo výške 1 030 m nad morom a vlieva sa do Dunaja pri obci Chľaba vo výške 110 m nad morom. Plocha povodia je 5 150 km², dĺžka rieky je 254 km a v dĺžke 142 km tvorí hranicu medzi Slovenskou republikou a Maďarskom.

Graf 5 Rozloha územia zdruzenia v m²

(Štatistický úrad SR databáza DATAcube)

Celková rozloha územia je 326 070 860 m². Hustota obyvateľstva regiónu 56,27 obyvateľa na km².

Historický vývoj: Všetky obce občianskeho združenia patria geograficky do Hontianskej župy, ktorá bola administratívnou jednotkou Uhorského kráľovstva. Dnes je väčšia časť jej územia súčasťou Slovenska. Hontianska župa ležala na sever od Dunaja. Okrem oblasti údolia Ipľa, ktorá bola nížinatá, bola prevažne hornatá. Hontianska stolica susedila s Tekovskou župou, Zvolenskou župou, Novohradskou župou, Peštiansko - piliško-šoltsko – malokumánskou župou a Ostrihomskou župou. Administratívnym centrom stolice bol hrad Hont. Vytvorenie systému stolíc sa datuje na začiatok 11. storočia, do obdobia panovania kráľa sv. Štefana, keď bola stolica oddelená od Novohradskej. Prvým županom bol rytier Hont, ktorý pochádzal z rodu Hunt-Poznaňovcov. V priebehu 12. a 13. storočia, (okolo r. 1237) vzniklo premonštrátske prepoštstvo v Šahách (mesto sledovaného územia MAS) kláštor v Pastovciach (obec sledovaného územia MAS), rehoľa v Márianostre (r. 1352). V stoličných lesoch rád lovil aj kráľ Matej I.V roku 1552 bol hrad Drégel' dobytý vojskami vedenými budínskym pašom

Hadimom Alim. Ten neskôr vyhral i nad vojskom vedeným Teuffelom pri Plášťovciach (obec sledovaného územia MAS). Po tejto udalosti väčšinu územia stolice obsadili turecké vojská a pripojili ju k Novohradskému sandžaku. Táto situácia zotrvala až do r. 1685. Keď v roku 1805 župný dom v obci Kemence vyhorel, rozhodlo sa o premiestnení sídla župy do Šiah. V 19. storočí patrili do Hontianskej župy aj tri kráľovské slobodné mestá, a to Pukanec, Banská Belá a Banská Štiavnica. Začiatkom 19. storočia bol počet obyvateľov vyšší ako 112 000. Zloženie obyvateľstva v r. 1910 podľa národnosti bolo nasledovné: Maďari 45%, Slováci 43%, Nemci 6%. Náboženské zloženie obyvateľstva v r. 1910 bolo nasledovné: rímskokatolícke 71%, evanjelické augsburského vyznania 20%, reformovaná kresťanská cirkev 7%. Podpísaním Trianonskej dohody v r. 1920 sa Hontianska župa rozdelila na dve časti. Väčšia časť územia pripadla Československu a menšia časť Maďarsku. Mesto Šahy sa stalo hraničným mestom, naďalej však ostalo sídlom severnej časti Hontianskej župy, a to až do administratívnej reformy v r. 1923. Územie župy bolo pričlenené k Zvolenskej župe. Tento župný systém existoval do r. 1927. Na základe Viedenskej arbitráže sa maďarské obce stali súčasťou Maďarskej republiky. Vtedy vznikla spojená Hontiansko-tekovská župa so sídlom v Leviciach. Po 2. svetovej vojne boli hranice obnovené podľa Trianonskej dohody.¹

Doterajší rozvoj územia: Obce územia riadia svoj miestny rozvoj na základe vlastného rozvojového dokumentu, ktorým je program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce. V súčasnosti opätovne vytvárame integrovaný dokument, vychádzajúci z obecných rozvojových dokumentov, zosúladujúci endogénne zdroje územia v prospech rozvoja celého územia. Od roku 2004 sa obce územia rozhodli spolupracovať v Združení obcí a miest Hontiansko-poipel'ského regiónu so sídlom v Šahách, ktorého členmi sú všetky obce sledovaného územia a ďalšie obce z okresu Veľký Krtíš. Toto združenie zachovalo pôvodnú spádovosť mesta Šahy ako prirodzeného centra regiónu. V rámci tohto združenia realizovali obce projekt podporený Agentúrou na rozvoj cestovného ruchu zameraný na prípravu regionálneho sprievodcu „Vitajte v Hontiansko-poipel'skom regióne!“. V rámci programu Phare CBC realizovalo toto združenie projekt cezhraničnej spolupráce zameraný na spoluprácu podnikateľských subjektov a rozvoj prihraničného podnikania. V rámci projektu vznikli podnikateľské inkubátory a internetové miesta slúžiace podnikateľom, realizovali sa workshopy s domácou a zahraničnou účasťou. Výstupom projektu bol katalóg a web stránka aktívne mapujúca podnikateľské subjekty v prihraničnom území.

¹ Dostupné na internete. [<http://www.myhont.sk/hontianska-stolica/>] 14. 9. 2015

Podobne vzniklo v roku 2004 účelové Združenie obcí pre separovaný zber „Hont-Poiplic“, pôvodne so sídlom v Šahách, v súčasnosti so sídlom v Hrkovciach, ktoré s využitím dotácií z Recyklačného fondu pripravilo podmienky na začatie a skvalitnenie separácie v obciach regiónu. V súčasnosti má 21 členov. Účinnými opatreniami dokáže každoročne zvyšovať mieru separácie tuhého komunálneho odpadu a mieru zapojenosti obyvateľov a subjektov do separácie.

Obce na svoj rozvoj využívajú možnosť čerpania finančných prostriedkov zo štátnych a európskych zdrojov. Stále viac sa zapájajú do výziev Úradu Nitrianskeho samosprávneho kraja na podporu rozvoja kultúry a športu, grantových systémov Ministerstva pôdohospodárstva SR, Úradu vlády SR, Envirofondu Ministerstva životného prostredia SR a i. Obce získavajú nenávratné finančné prostriedky z Európskeho sociálneho fondu ale i Európskeho fondu regionálneho rozvoja.

Územie má pomerne bohaté kultúrne a historické pamiatky. Ešte v predchádzajúcom režime bolo prioritou každej obce mať vlastný kultúrny dom. Kultúrne domy sú v prevažnej miere v zlom stave, je potrebné ich rekonštruovať. Obyvateľom poskytujú služby len v obmedzenom množstve. Najčastejšie slúžia na usporiadanie miestnych kultúrnych podujatí.

Tendenciou minulého obdobia bolo vytváranie národopisných múzeí, ktoré svedčia o zachovaných faktoch minulosti v regióne. Múzeá vznikli z iniciatívy samospráv a sú v ich majetku. Pozornosť si zasluhuje svojou rozsiahlosťou národopisné múzeum v Šahách, ktoré má regionálny charakter. V regióne je len jedna galéria a to v meste Šahy. Vlastní stálu expozíciu a prepožičiava svoje priestory hosťujúcim expozíciám. Ročne pripraví takmer desať hodnotných prezentačných podujatí domácich umelcov a umelcom medzinárodného významu.

Väčšina obcí disponuje knižnicou rôzneho rozsahu, podľa veľkosti obce. Knižnice sú udržiavané v prevádzkyschopnom stave, ale na ich modernizáciu, na výraznejšie doplnenie knižného stavu, alebo na elektronizáciu nie sú všade dostatočné prostriedky. Rozsahom najväčšou je knižnica v Šahách, ktorá slúži aj študentom stredných škôl a občanom z regiónu. V regióne sú v dobrom stave zachované religiózne pamiatky. Sú takmer výlučne majetkom príslušnej cirkvi. V poslednom čase nastáva spolupráca cirkví a samosprávy pri získavaní finančných prostriedkov z dotácií na rekonštrukcie pamiatok. Takmer samozrejmosťou v každej obci sú kaplnky a sochy. Ich stav udržiavajú predovšetkým vlastníci – cirkev.

Najvýznamnejšou externou cirkevnou pamiatkou je Hontianska kalvária v Šahách, ktorá patrí medzi prvých 5 najväčších a najzachovalejších kalvárií na Slovensku.

V regióne je niekoľko kaštieľov a kúrií. Ich technický stav je v niektorých prípadoch taký zlý, že skôr pripomínajú zrúcaniny. Výnimku tvoria kaštiele v obci Bielovce a Hokovce, ktoré sú súkromným majetkom.

Dobrou materiálnou základňou pre napĺňanie kultúrnych potrieb obyvateľov disponuje mesto Šahy. Má zrekonštruovanú divadelnú sálu s kapacitou až 220 divákov, využíva priestory Menora Saag Centrum Artis, zrekonštruovanej bývalej synagógy, ktorú vlastní a spravuje Nadácia Sigillum Oppidi Saag. Koncertnými priestormi disponuje aj Základná umelecká škola v Šahách a k dispozícii sú priestory nadvoria Radnice. Sú tu usporadúvané rôzne kultúrne predstavenia v priebehu celého roka. Obce územia vynakladali v uplynulom programovacom období úsilie na vytvorenie podmienok pre kultúru v obci. Podľa svojich možností rekonštruovali kultúrne domy a nie ojedinele si budovali malé amfiteátre. Vďaka týmto aktivitám sa rozvíja tradičný kultúrny život v obci, zachovávajú sa tradície a buduje sa pocit hrdosti občanov na svoju obec.

Špecifickosť územia je daná jeho zvláštnosťami a komparatívnymi výhodami. Medzi komparatívne výhody územia nesporne patrí prírodné a kultúrne dedičstvo a história územia, ktorú prezentujú zachované zvyky a tradície. Špecifikom územia je rôznorodosť krajinej štruktúry a podmienky pre aktívny relax a oddych miestnych obyvateľov i návštevníkov.

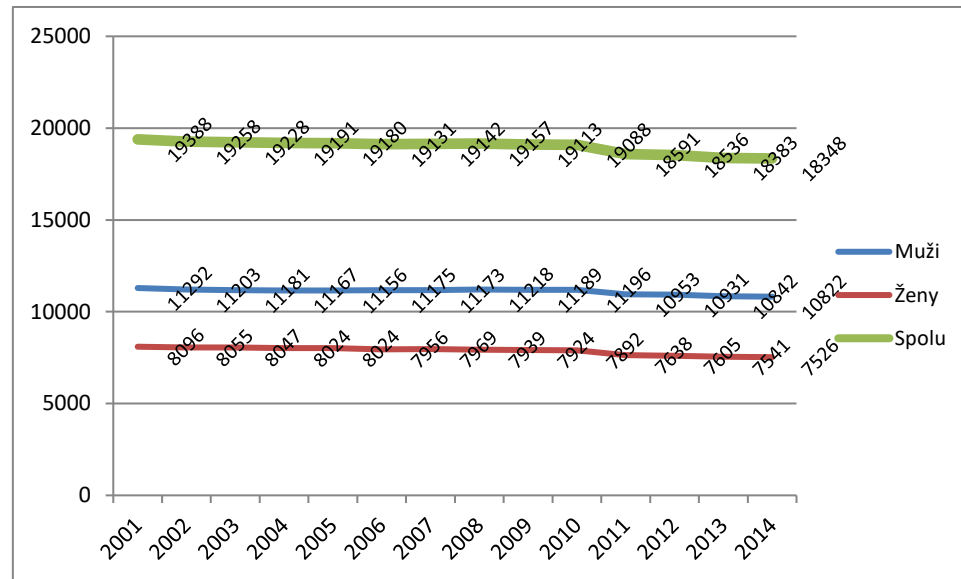
Komparatívne výhody daného územia oproti ostatným územiam:

- výhodná geografická poloha vzhľadom k priemyselne sa rozvíjajúcemu prihraničnému regiónu,
- zachované kultúrne hodnoty, výskyt pôvodnej architektúry budov,
- početné poľovné revíry, dobré podmienky na rybárstvo, rozvinuté včelárstvo, rozvíjajúce sa jazdecko
- chránené oblasti (prírodná rezervácia, prírodné pamiatky, chránené areály, mokrade, lokality NATURA 2000),
- vysoký prírodný potenciál, veľmi dobré klimatické podmienky a vysoká bonita pôd, vhodné podmienky na rozvoj vinohradníctva,
- územie vhodné na rozvoj miestnej turistiky a cestovného ruchu,
- voľné výrobné priestory pre rozvoj investovania v území,

- dostatok kvalifikovanej pracovnej sily,
- rozvíjajúca sa cezhraničná spolupráca s možnosťou realizácie spoločných cezhraničných projektov.

Demografické údaje o obyvateľstve MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont.

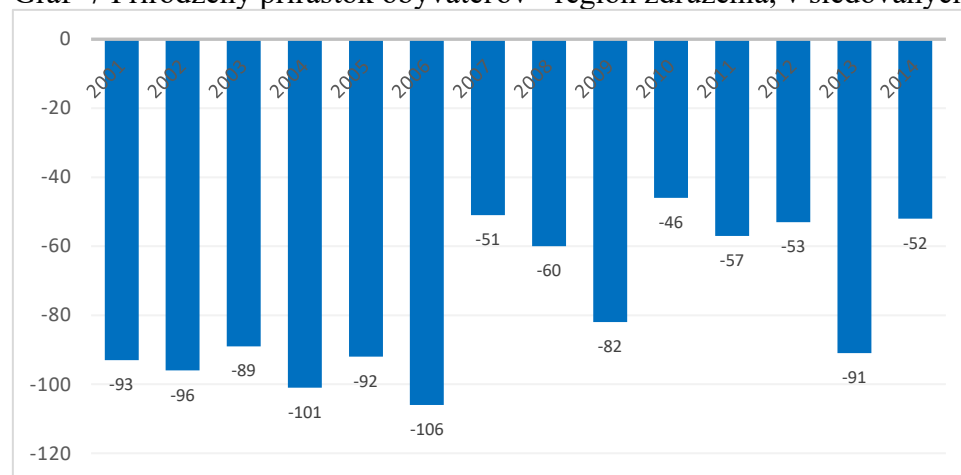
Graf 6 Priemerný počet obyvateľov regiónu podľa pohlavia a spolu – vývoj v sledovaných rokoch

(Štatistický úrad SR databáza DATAcube)

Pokles obyvateľstva nastal oproti roku 2001 je o 1040, čo predstavuje 5,36%.

Graf 7 Prirodzený prírastok obyvateľov - región združenia, v sledovaných rokoch

(Štatistický úrad SR databáza DATAcube)

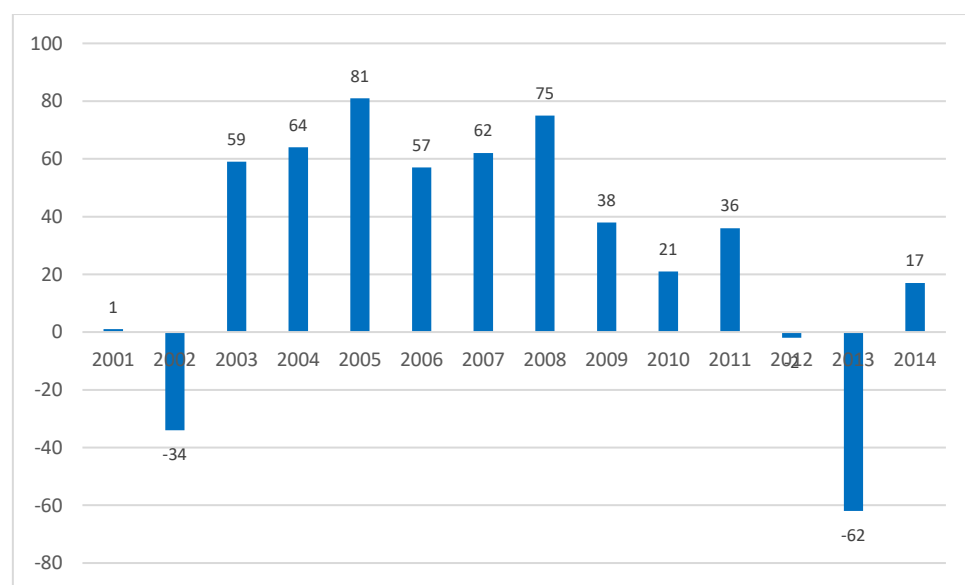
Z grafu prirodzeného prírastku obyvateľstva je zrejmé, že ide o záporný rozdiel medzi počtom narodených a počtom zomretých obyvateľov regiónu.

Migrácia je zmena miesta trvalého pobytu za hranice určitej územnej jednotky; premiestňovanie obyvateľov v území spojené so zmenou bydliska. Delí sa na internú (v rámci domovského štátu) a medzinárodnú (emigrant opustí hranice domovského štátu). Ďalej sa delí na nevratnú, dočasnú, sezónnu a kyvadlovú, a jednak na vonkajšiu (emigrácia a imigrácia) a vnútornú. Údaje o medzinárodnej migrácii nie sú na matrikách obcí k dispozícii.

Záporné migračné saldo, teda vyšší počet obyvateľov, ktorí sa odhlásili z trvalého pobytu v obci regiónu bol v rokoch 2002 a 2013. V oboch rokoch súvisle s migráciou za prácou. Od roku 2003 až do roku 2014, s výnimkou roku 2013 bolo kladné migračné saldo. Spôsobilo ho prisťahovanie nového obyvateľstva do voľných rodinných domov v obciach a to jednak z územia Slovenska, predovšetkým zo severných okresov a tiež zo zahraničia.

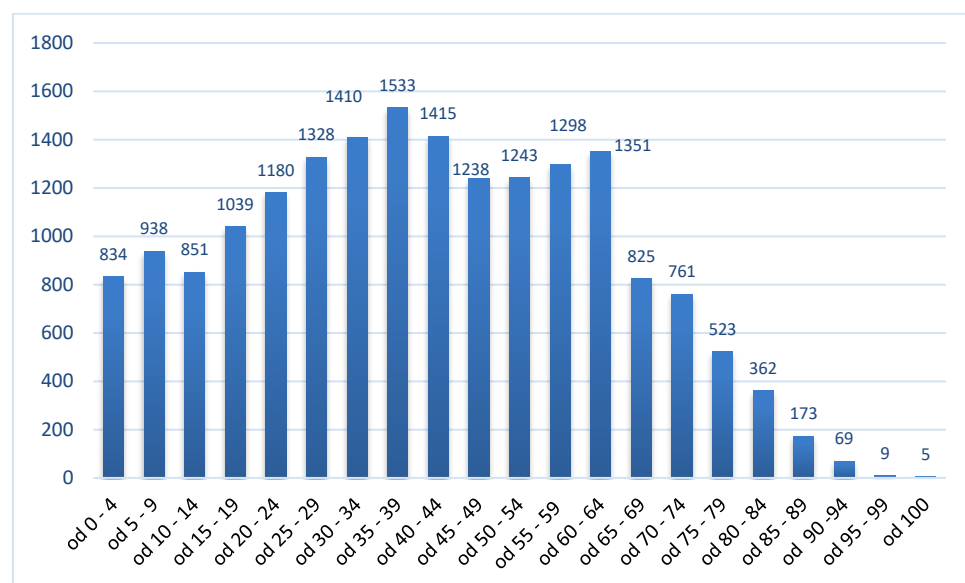
Noví prisťahovaní obyvatelia sú obvykle prínosom pre obec a región. Neraz sa podarí vybudovať priateľské kultúrne vzťahy medzi ich pôvodným bydliskom v obci v cudzine. Výmennými vystúpeniami kultúrnych, hlavne folklórnych súborov sa odbúravajú bariéry a podporuje sa integrácia prisťahovalcov do obce. Opakom je nepriaznivá migrácia neprispôsobivých obyvateľov, ktorá rozbíja pôvodné stabilné občianske prostredie v obci.

Graf 8 Migrácia obyvateľstva regiónu

(Štatistický úrad SR databáza DATAcube)

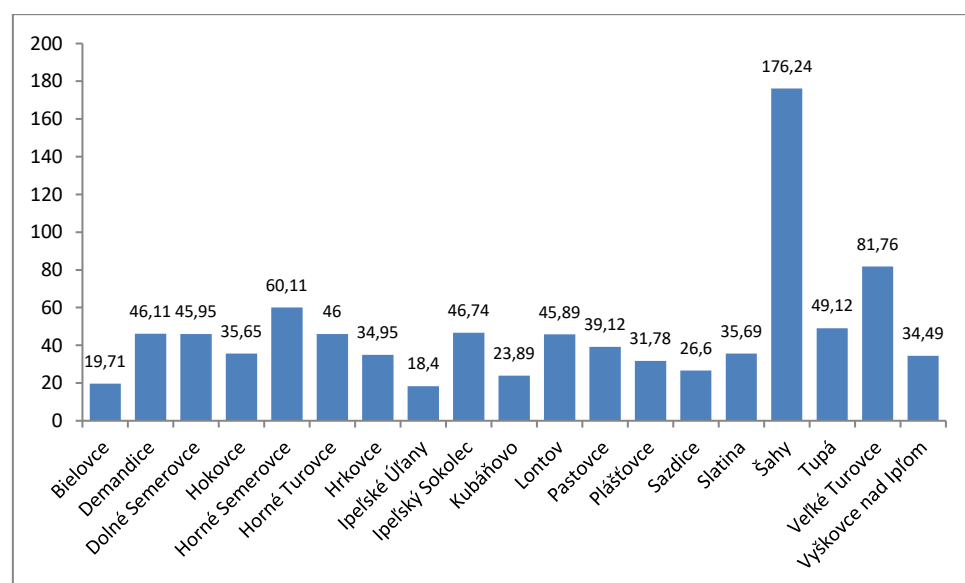
Graf 9 Vekové zloženie obyvateľstva regiónu

(Štatistický úrad SR databáza DATAcube)

Pomer počtu predproduktívneho obyvateľstva, vek od 0 – 14 rokov k celkovému počtu obyvateľstva regiónu v roku 2014 je 14,27%. Pomer počtu produktívneho obyvateľstva, vek 15 – 64 rokov k celkovému počtu obyvateľstva je 70,90%. Pomer poproduktívneho obyvateľstva k celkovému počtu obyvateľstva v regióne je 14,83%. Pomer poproduktívneho obyvateľstva prevyšuje pomer predproduktívneho obyvateľstva.

Graf 10 Hustota obyvateľstva jednotlivých obcí regiónu

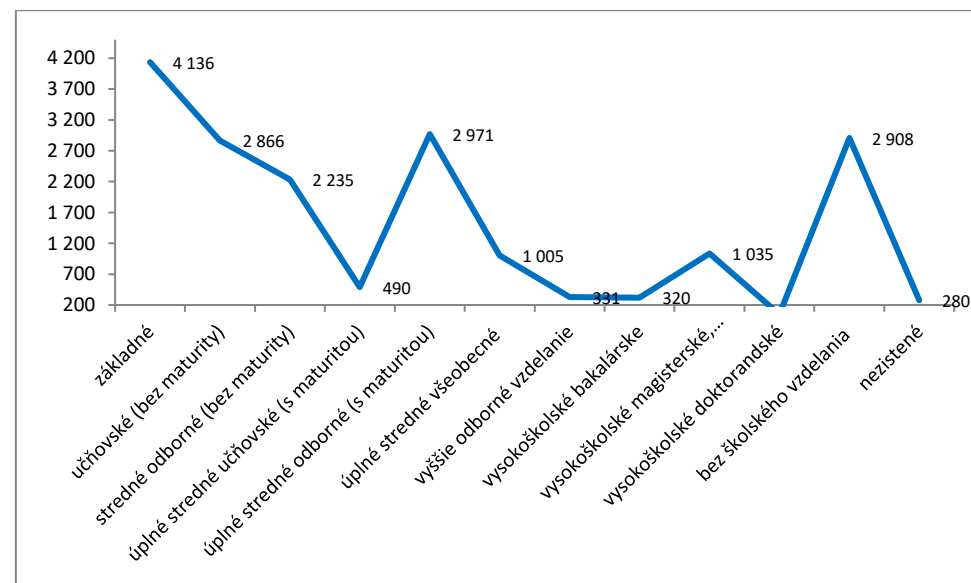

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube

Hustota obyvateľstva obcí je daná počtom obyvateľov obce a rozlohou územia obce. Vyššia hustota obyvateľstva obce udáva jej spoločenský význam. Viaceré obce plnia funkciu niekdajších strediskových obcí, ako Demandice, Horné Semerovce, Ipeľský Sokolec a preto sú vyhľadávanejšie na bývanie. Hustotu obyvateľstva obce ovplyvňuje aj možnosť bývania v obci, ktorú v súčasnosti riešia samosprávy novou výstavbou bytových domov s bytovými jednotkami.

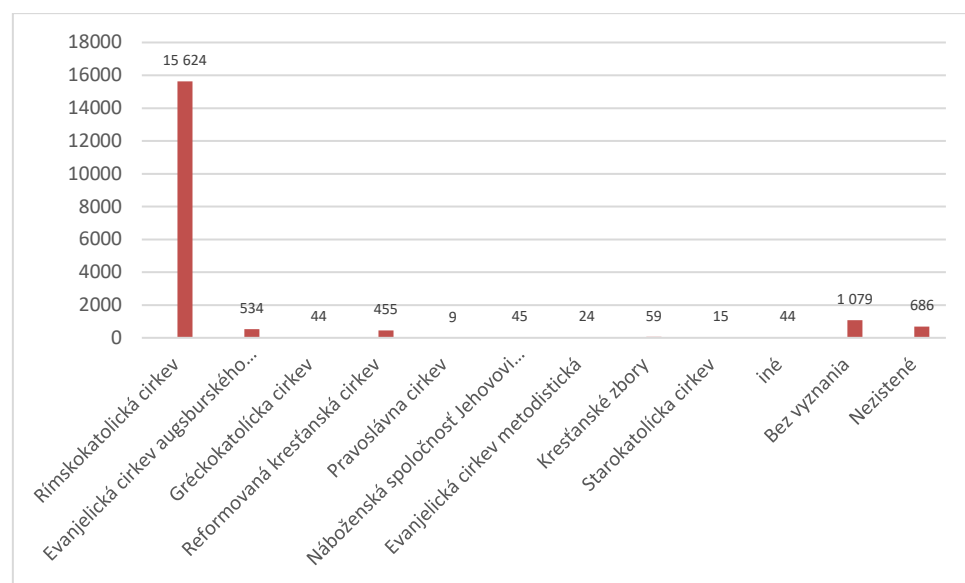
Prevažujúcim vzdelaním v regióne je základné vzdelanie, nasleduje učňovské, stredné odborné bez maturity a s maturitou a úplné stredné odborné vzdelanie. Je to výsledkom tradičného učňovského a stredného školstva v regióne. Tieto možnosti vzdelávania sú v súčasnosti minulosťou hlavne v oblasti strojárstva a opravárenstva cestných strojov a v oblasti odevného priemyslu v odbore šička. Niekdajšie závody Strojstav, národný podnik Bratislava a Pleta, národný podnik Banská Štiavnica, obe v Šahách zrušili svoje učňovské vzdelávanie a prípravu mladých. Práve ich absolventmi boli vo veľkej miere obyvatelia regiónu územia MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont s prevažujúcim vzdelaním.

Graf 11 Vzdelanostná úroveň obyvateľstva regiónu

(SODB 2011)

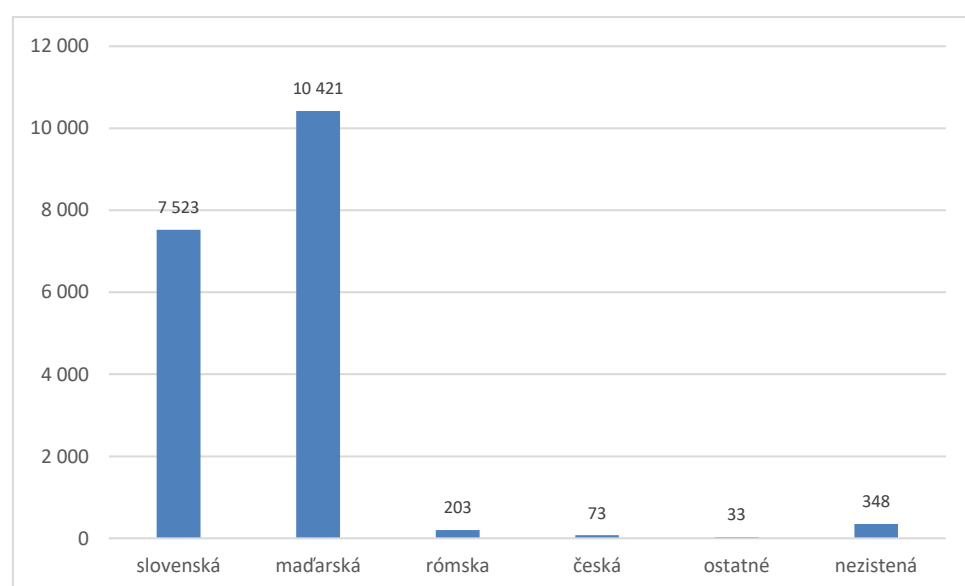
Graf 12 Náboženské zloženie obyvateľstva regiónu

(SODB 2011)

Región MAS je tradične religiózny. Najpočetnejšie je zastúpenie v rímskokatolíckej cirkvi, 83,89%, nasleduje ECAV s 2,87% a Reformovaná kresťanská cirkev s 2,44%. Skupina bez vyznania a nezistených predstavuje 9,48%.

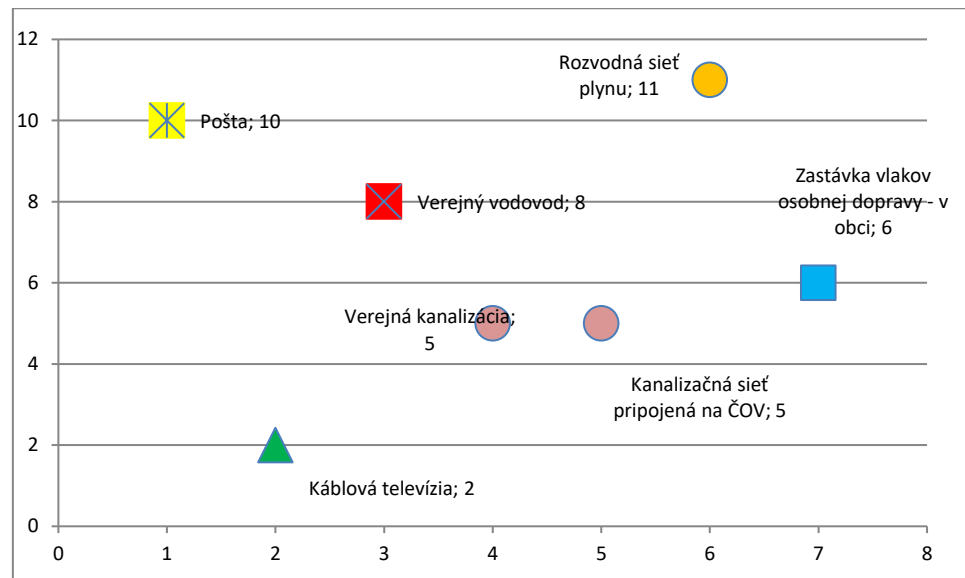
Graf 13 Národnostné zloženie obyvateľstva regiónu

(SODB 2011)

Prevažujúcim obyvateľstvom je maďarské obyvateľstvo, ktoré tvorí 55,95% celkového obyvateľstva regiónu. Obyvateľov slovenskej národnosti je 40,39%. 3,66% obyvateľstva sú inej, nezistenej alebo neuvedenej národnosti.

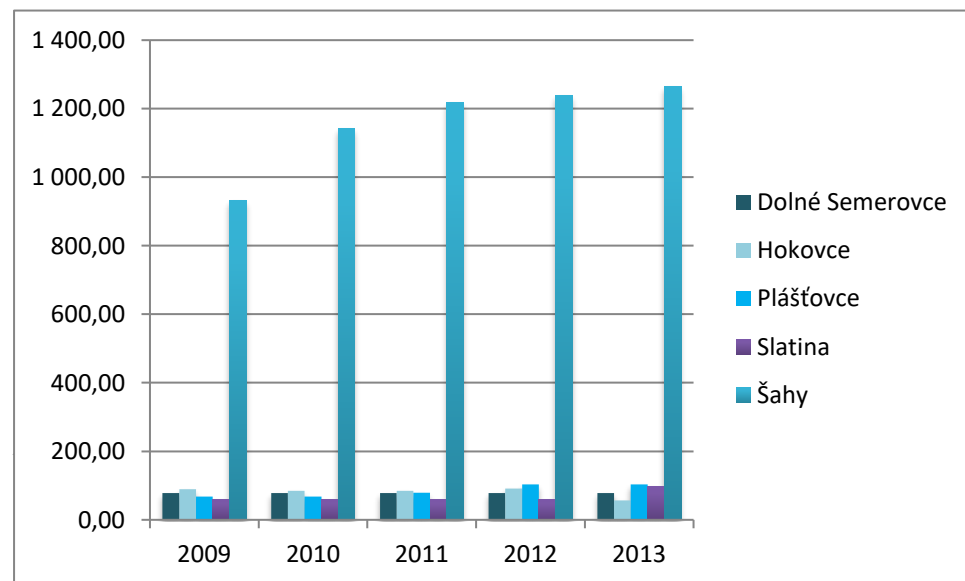
Graf 14 Základná infraštruktúra a základné služby

(Štatistický úrad SR, Mestská a obecná štatistika, február 2015)

Infraštruktúra a vybavenosť územia: V značnej časti obcí v území absentuje verejná kanalizácia a čistiarne odpadových vôd. Odpadové vody sú zachytávané do žump. Dažďové vody z komunikácií, nehnuteľností a spevnených plôch sú odvádzané prúcestnými odvodňovacími rigolmi.

Graf 15 Počet kanalizačných prípojok v obciach regiónu združenia

(Štatistický úrad SR databáza DATAcube)

Vývoj tohto ukazovateľa je od roku 2009 v uvedených obciach vyrovnaný. Zmena sa prejavuje v meste Šahy, ktoré v roku 2010 dobudovali kanalizáciu v časti Homok. Vzhľadom na veľkú finančnú náročnosť investície do vybudovania kanalizácie v obci prestáva byť jej vybudovanie prioritou obcí, hlavne v obciach, kde je vybudovaný vodovod. Spomedzi ostatných obcí sa vymyká obec Hrkovce, ktorá vyvinula veľké úsilie na zabezpečenie kanalizácie a tiež aj vodovodu vo svojej obci. Je to obec susediaca s kúpeľným mestom Dudince. V obci je vybudovaný hotel s ponukou kúpeľných služieb a penzión s ubytovaním kúpeľných hostí a ostatných návštevníkov.

Ciest I. kat. je 26 km a ciest II. a nižšej kategórie 120 km, ktoré sú v zlom technickom stave. Územie na východnej strane hraničí s Maďarskou republikou. Spojenie so susedným maďarským regiónom je pre chýbajúce mosty na rieke Ipeľ, zničených v II. svetovej vojne, možné iba cez mesto Šahy. Do verejnej autobusovej dopravy sú zapojené všetky obce územia.

Región pretína v dĺžke 9 km medzinárodná cesta E77, prechádzajúca pozdĺžne mestom Šahy, obcou Hrkovce, cez kataster obce Tupá – nezasahujúc obytné časti obce, obcou Horné Semerovce a Hrkovce. Je zaťažená hlavne tranzitnou nákladnou dopravou, čo znamená nesmiernu záťaž pre okolité životné prostredie ako aj pre ľudí. Jej kvalita je viac menej vyhovujúca, v nedávnom období boli zrekonštruované najnevyhnutnejšie úseky.

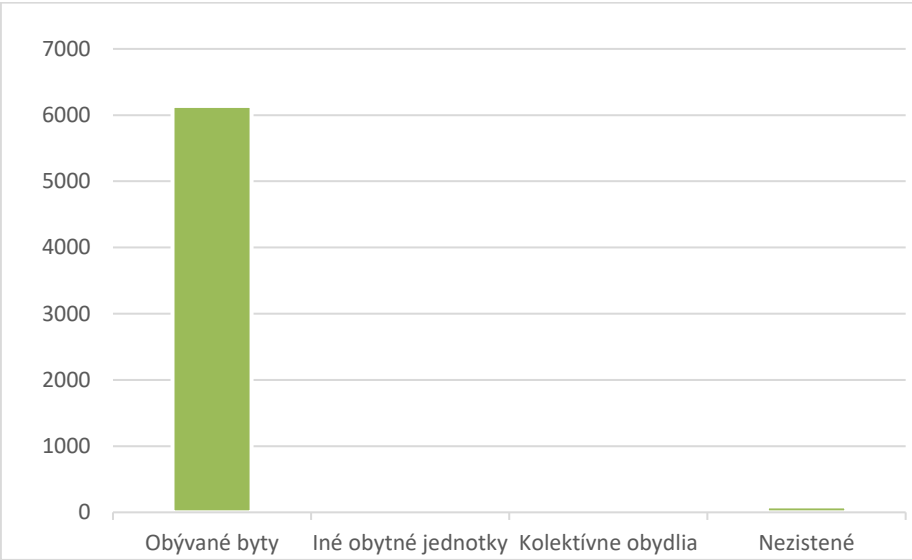
Miestne komunikácie v obciach územia sú spravidla asfaltové. Ich kvalita zodpovedá ich veku. Vo väčšine prípadov sú v zlom technickom stave. Vybudovanie chodníkov v obciach je nedostatočné.

Mesto Šahy boli historicky významným železničným uzlom pretínajúcim severojužnú a východozápadnú železničnú dopravu svojimi trasami Šahy – Krupina – Zvolen a Šahy – Čata – Štúrovo. V súčasnosti funguje obmedzene doprava na úseku Šahy – Čata – Štúrovo a zasahuje nasledovné obce: Šahy, Vyškovce nad Ipľom, Kubáňovo, Ipeľský Sokolec, Bielovce a Pastovce. Slúži prevažne na osobnú dopravu, frekvencia spojov je minimálna a nevyhovujúca. Celková dĺžka železničnej siete meria 24 km. Územie už viac ako pol storočia postráda niekdajšiu železničnú trať medzinárodného významu Budapešť - Šahy – Krakow. Jej úsek Šahy – Drégelypalánk o dĺžke 6,3 km na území Maďarska už nebol po II. svetovej vojne obnovený. Základom systému hromadnej dopravy je autobusová doprava. Obyvatelia

využívajú v hlavnej miere služby SAD Nové Zámky. Územím vedú diaľkové linky autobusovej dopravy, smerujúce predovšetkým do Bratislavy, Dolného Kubína, Brna a Košíc.

Domový a bytový fond územia je poznačený vysoký vekom výstavby.

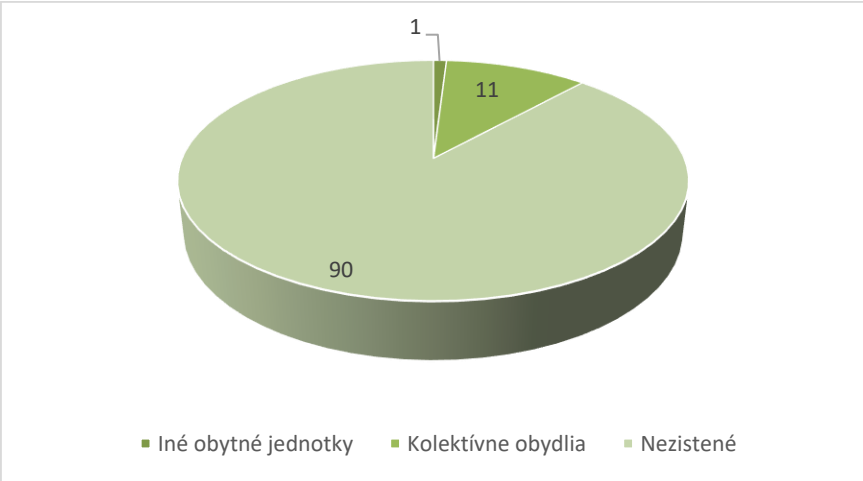
Graf 16 Typy obydli obývaných bytov

(Štatistický úrad SR databáza DATAcube)

Posledné mohutné vlny výstavby bytových domov a rodinných domov dozneli v deväťdesiatych rokoch minulého storočia. Od roku 2000 vzrastá individuálna výstavba rodinných domov resp. generálna rekonštrukcia existujúcich stavieb predovšetkým určených na bývanie.

Graf 17 Iné obydlia – okrem obývaných bytov – špecifikácia predchádzajúceho grafu

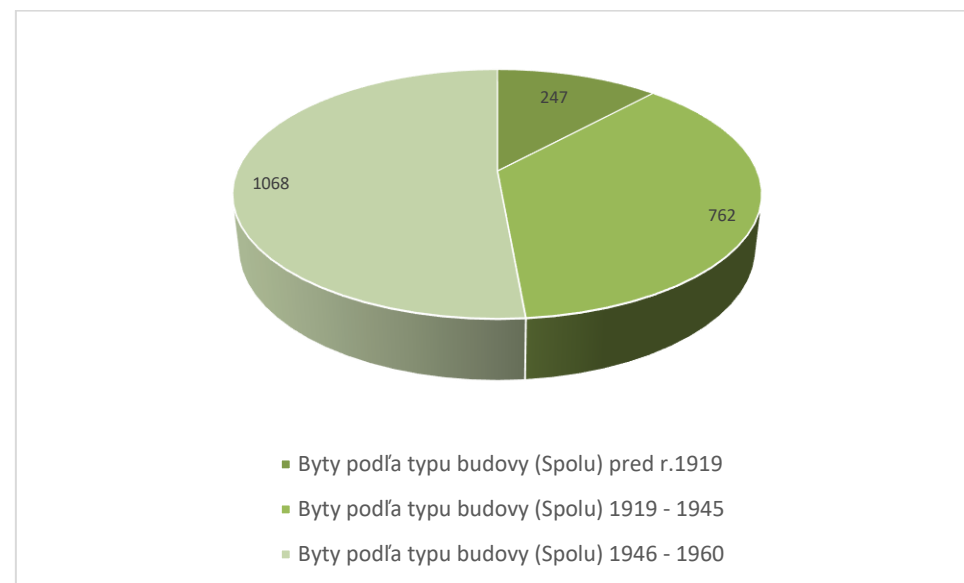

(Štatistický úrad SR databáza DATAcube)

Z dôvodu reprodukčného vývoja obyvateľstva nastáva fakt, že mnohé rodinné domy sú nevyužívané resp. neobývané. Často sa stávajú riešením bytovej situácie marginalizovaných skupín obyvateľstva či už legálne alebo nelegálne. V takomto prípade nie je žiadna garancia vo zveľadovaní resp. udržiavaní štandardného technického stavu budovy. Jej technický stav sa prudko znehodnocuje a po bývajúcich ostávajú často len rozvaliny.

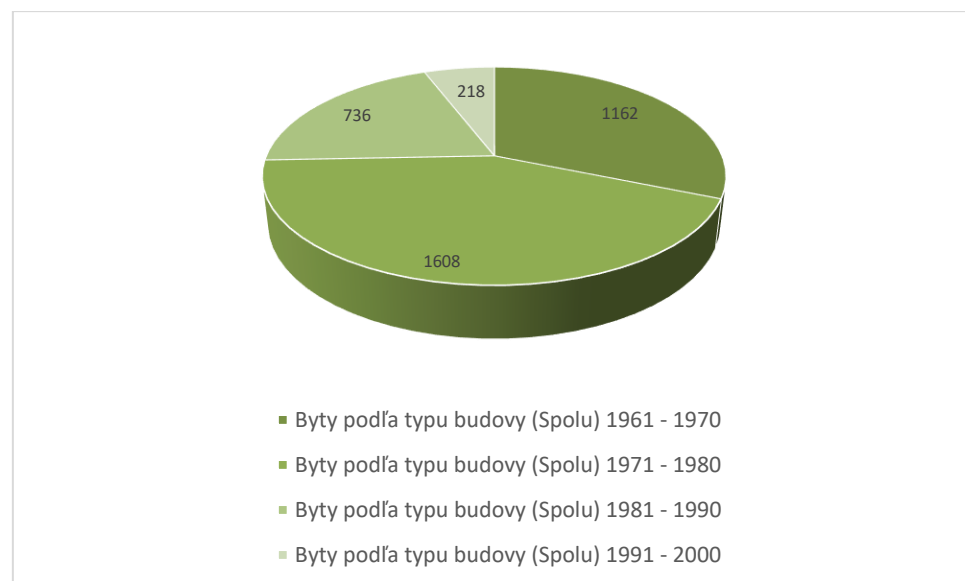
Byty v regióne sú z rôznych období výstavby. Prevažná časť z nich pochádza z obdobia po roku 1961. V tom období nastal rozmach individuálnej výstavby a po roku 1970 aj rozvoj komplexnej bytovej výstavby formou bytových domov. Posledne menovaná forma výstavby bola na obciach málo využívaná, predstavovala typický mestský prvok. Výraznejšie sa objavila v obci Ipel'ský Sokolec. V posledných dvoch volebných obdobiach realizovali obce Pastovce, Demandice a Plášťovce výstavbu bytových. Viaceré obce združenia zvažujú možnosť takejto výstavby, pretože zachovaný vidiecky charakter obcí poskytuje príjemné prostredie na bývanie.

Graf 18 Byty postavené do roku 1960

(Štatistický úrad SR databáza DATAcube)

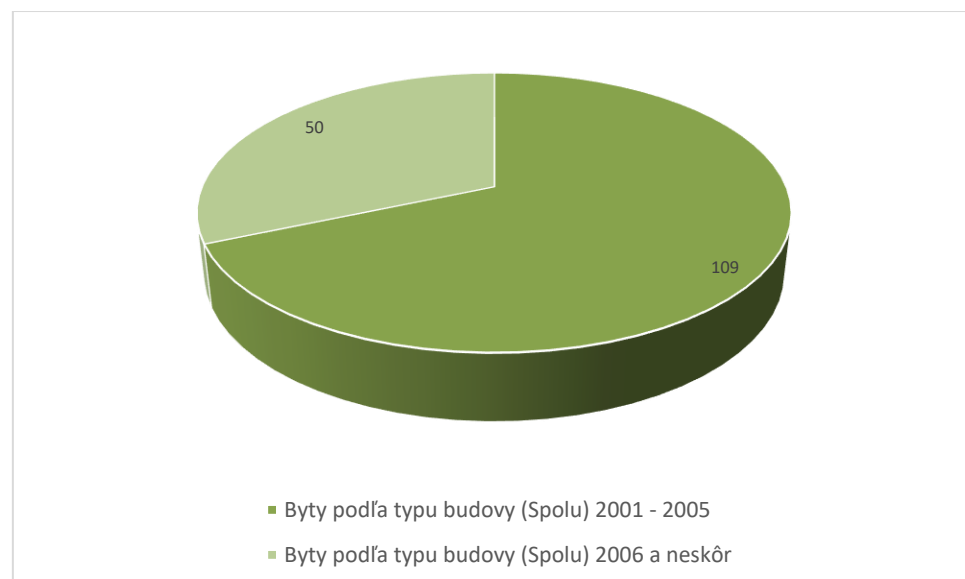
Graf 19 Byty postavené od roku 1961 do roku 2000

(Štatistický úrad SR databáza DATAcube)

Výstavba rodinných domov neustala ani po roku 2000. Bytovú situáciu riešia obyvatelia regiónu aj rekonštrukciou starších domov.

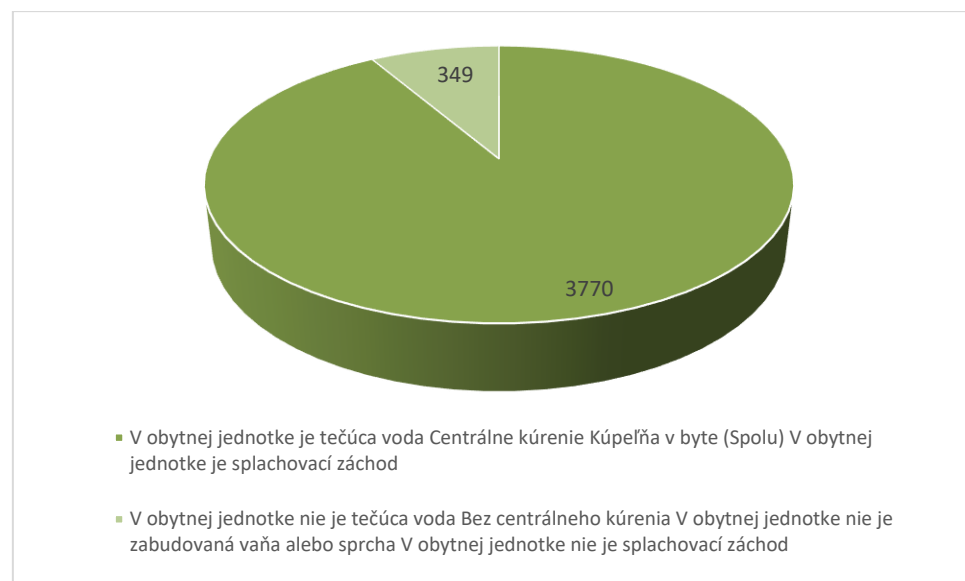
Graf 20 Byty postavené po roku 2000

(Štatistický úrad SR databáza DATAcube)

Počet neobývaných bytov v regióne združenia je 1080. Okres Levice má počet neobývaných bytov 6464. Počet neobývaných bytov v regióne tvorí 16,45% takýchto bytov v okrese.

Graf 21 Byty podľa vybavenosti v najvyššom a najnižšom štandarde.

(Štatistický úrad SR databáza DATAcube)

Z celkového počtu 6008 bytov v regióne, je pomer bytov s najvyšším štandardom bývania ku všetkým bytom 62,75%. Byty s najnižším štandardom tvoria 5,81%. Takmer 30% bytov sa pohybuje medzi najvyšším a najnižším štandardom.

Zaobchádzanie s komunálnym odpadom je na dobrej úrovni, vo všetkých obciach je organizovaný separovaný zber. 14 obcí z tohto územia je zapojených do separovaného zberu v rámci Združenia obcí pre separovaný zber „Hont - Poiplie“ so sídlom v Šahách. Od roku 2004, keď združenie vzniklo, získalo združenie dotácie z Recyklačného fondu na podporu a skvalitnenie separovaného zberu v obciach združenia vo výške 187 627 EUR.

Kultúrne, historické a prírodné zdroje: Územie nepatrí medzi frekventované a návštevníkmi vyhľadávané lokality cestovného ruchu, i keď ako prírodne hodnotná lokalita disponuje vysokým potenciálom. Chráneným a hodnotným územiám sa v poslednej dobe nepripisuje dostatočná pozornosť a záujem verejnosti. Poznávaníu prírodných krás a hodnôt má slúžiť táto časť prírody, ktorej príťažlivosť spočíva v náučnej a estetickej hodnote. Jedným z hlavných faktorov nízkeho záujmu turistov je nízka početnosť a rozvinutosť sekundárnej ponuky cestovného ruchu, nedostatočná je hlavne všeobecná infraštruktúra a supraštruktúra cestovného ruchu v území.

V súčasnom období sa z pôvodných hodnotných častí prírody zachovali len fragmenty, ktoré sú dôležitým dokladom prírodovedných a krajinárskych hodnôt tohto územia a zároveň tvoria významné refúgiá, kde sa koncentruje väčšina ohrozených druhov rastlín a živočíchov.

K takýmto patria i územia, ktorých zachovanie a postupné zveľaďovanie by malo prispieť k zvýšeniu environmentálnej kvality celého územia.

Občianske združenie Ipeľ-Hont - 1: Chránené oblasti v sledovanom území

Názov	Výmera	Kategória	Kataster	Rok vyhlásenia
Hokovský park	45 612 m ²	CHA	Hokovce	1984
Hornosemerovský park	118 791 m ²	CHA	Horné Semerovce	1984
Kráľovičova slatina	2 632 m ²	CHA	Horné Semerovce	2000
Šípka	468 400 m ²	PR	Plášťovce	1988
Zlepencová terasa	12 076 m ²	PP	Šahy	2001

(Štátna ochrana prírody SR)

Občianske združenie Ipeľ-Hont - 2: Ramsárske lokality v území regiónu

Názov	Výmera (ha)	Kataster	Rok vyhlásenia
Poiplie	410,87	Šahy	1998

(Štátna ochrana prírody SR)

Občianske združenie Ipeľ-Hont - 3: Regionálne významné mokrade v území

Názov mokrade	Plocha (m ²)	Názov obce
Čaradská pustatina	60 000	Ipeľský Sokolec, Bielovce
Rameno Ipľa – Bielovce	36 000	Bielovce
Jazierko pri Tešmáku	35 000	Šahy
Malé a veľké jazierko pri Tešmáku	25 000	Šahy
Jazierko bez dna HPV	11 416	Kubáňovo
Kráľovičova slatina	1 500	Hokovce

(http://www.sopsr.sk/webs/MokrSlov/pictures/regionalne_tab04.jpg)

Občianske združenie Ipeľ-Hont - 4: Ložiská nerastných surovín na území MR

Názov ložiska	Organizácia	Nerast
CHLÚ Horné Turovce	Kameňolomy a štrkopieskovne a.s.	Kremenec
Horné Turovce	Kameňolomy a štrkopieskovne a.s.	Stavebný kameň

(Štátny geologický ústav Dionýza Štúra)

Na základe nitrátovej smernice bolo všetkých 19 obcí územia Nariadením vlády SR zo dňa 26. 6. 2003 vyčlenené ako zraniteľné z hľadiska ochrany vodných zdrojov. Poľnohospodárske subjekty pôsobiace v ich územiach sú povinné rešpektovať osobitné zásady hospodárenia.

Občianske združenie Ipeľ-Hont - 5: NATURA 2000

Názov	Výmera	Typ	Kataster
Brezová stráň	63,2 ha	Územie európskeho významu	Plášťovce
Poiplie	9 235 ha	Chránené vtáčie územie	Šahy, Šahy č. Tešmák

(Štátna ochrana prírody SR, vyhláška MŽP SR 7. 1. 2008, Z.z., č.:20/2008)

Občianske združenie Ipeľ-Hont - 6: Vybrané zaujímavosti v území regiónu

Obec	Pamätihodnosť, zaujímavosť				
	Názov	Umiestnenie	Typ	Popis	Stupeň využitia
Šahy	Hontianska kalvária	intravilán	Kultúrna	II. najrozsiahlejšia kalvária na Slovensku	Cirkevné účely
	Zlepencová terasa	intravilán	Prírodná	Prírodná pamiatka	Nízky
	Rímskokatolícky kostol	intravilán	Religiózna	Barokový kostol Nanebovzatia Panny Márie z roku 1736	Cirkevné účely
	Radnica	intravilán	Historická	Bývalý Župný dom	Administratívne účely MsÚ
	Centrum mesta	intravilán	Historické	Barokový mariánsky stĺp	Primerane
Dolné Semerovce	Poľovníctvo	extravilán	Prírodná	Lov vysokej zveri	Celoročne
	Ranč	intravilán	Prírodná	Jazda na koňoch	Sezónne
Horné Semerovce	Rímskokatolícky kostol	intravilán	Historická	Portál - rúnové písmo	Cirkevné účely
	Družstevná pivnica	extravilán	Prírodná	Miestne vína	Sporadicky
	Park	intravilán	Historická	Bývalé sídlo rodiny Wilczekovcov	Nevyužívané
Vyškovce nad Ipľom	Odstavené rameno	extravilán	Prírodná	Rybolov	Sezónne
	Vodná nádrž	extravilán	Prírodná	Rybolov	Sezónne

	Rímskokatolícky kostol	intravilán	Religiózna	Zo 17. storočia, po rekonštrukcii	Cirkevné účely
Plášťovce	Obecné slávnosti	intravilán	Kultúrna	Kultúrny program	Intenzívna
	Kostol	intravilán	Historická	Secesný z roku 1898	Cirkevné účely
	Súsošie Trojice	intravilán	Religiózna	Neskorobarokové z 18. storočia	
	Barokový kaštieľ	intravilán	Kultúrno - historická	Z konca 17. storočia	Intenzívna (škola)
	Oberačkové slávnosti	intravilán	Kultúrna	Oberačkový sprievod	Sezónne
Hokovce	Pivničné domčeky	extravilán	Prírodná	Domáce vína a produkty	Sporadicky
	Rímskokatolícky kostol sv. Petra	intravilán	Religiózna	Vyrezávaný oltár, sochy Petra a Pavla	Cirkevné účely
	Kaštieľ	intravilán	Kultúrno - historická	-	Nevyužívané
Horné Turovce	Záhrada pri kostole, krypta L. Pongrácza	intravilán	Kultúrno - historická	Krypta významných osobností	Nevyužívané
Veľké Turovce	Pozostatky kostola sv. Martina, novopostavený kostol sv. Martina	intravilán	Nezaradená	Zachovaná svätyňa	Nevyužívané

Ipeľský Sokolec	Dom ľudových tradícií	Intravilán	Kultúrno - historická	Stála výstava	Sporadicky
Pastovce	Kostol reformovanej cirkvi	Intravilán	Národná kultúrna pamiatka	Rekonštruovaný kostol z 12. storočia	Cirkevné a kultúrne účely
Pastovce	Obecné vlastivedné múzeum s pamätnou izbou Zsigmunda Zalabaiho a pamätným stĺpom	Intravilán	Kultúrno-historická	Sedliacka usadlosť zo začiatku 20. storočia	Zachovanie kultúrnych tradícií
Pastovce	Umelé jazero po banskej činnosti	Extravilán	Prírodná	Rybolov, rekreácia	Sezónne
Slatina	Kostol sv. Jána Nepomuckého	Intravilán	Kultúrno-historická	Tri oltárne	Cirkevné účely

(Obecné úrady)

Finančné zdroje:**Občianske združenie Ipeľ-Hont - 7: Prehľad investícií samospráv v členských obciach združenia za posledných 5 rokov**

	Vlastné zdroje	Štátny rozpočet	Zdroje EÚ	Iné zdroje
Bielovce	68 450,79 €	22 437,25 €	369 841,96 €	
Demandice	37 536,94 €	64 605,59 €	419 015,88 €	
Dolné Semerovce	23 992,15 €	99 321,07 €	191 002,05 €	
Hokovce	27 647,95 €	544 215,25 €		
Horné Semerovce	48 846,70 €	44 091,61 €	310 761,04 €	2 873,69 €
Horné Turovce	30 788,77 €	132 966,62 €	226 648,00 €	
Hrkovce	146 357,00 €			
Ipeľské Úľany	- €	4 250,00 €	- €	- €
Ipeľský Sokolec	135 602,95 €	113 116,80 €	995 652,90 €	
Kubáňovo	14 608,67 €	187 010,63 €		
Lontov	96 808,58 €			1 150,00 €
Pastovce	64 702,59 €	- €	187 010,63 €	987,52 €
Plášťovce	253 016,00 €	52 793,00 €	448 740,00 €	304 008,00 €
Sazdice	10 000,00 €	250 128,00 €	19 393,65 €	
Slatina	61 094,52 €	3 254,85 €	167 271,20 €	
Šahy	554 626,52 €	206 507,52 €	1 046 304,26 €	80 362,22 €
Tupá	337 409,72 €	364 068,86 €	537 409,04 €	4 023,69 €
Veľké Turovce	17 327,89 €	12 500,00 €		
Vyškovce nad Ipľom	131 140,29 €	386 880,61 €		
Spolu	2 059 958,03 €	2 488 147,66 €	4 919 050,61 €	393 405,12 €

(Obecné úrady)

Región MAS patrí medzi zaostalé regióny, dokazuje to aj úroveň investícií v regióne. Investície sa týkajú prevažne opráv budov, rekonštrukcie chodníkov, osvetlení. Veľké investície ako výstavba vodovodu alebo budovanie kanalizácie v obci sú pre 95% obcí v súčasnosti nedosiahnuteľné a nie sú ani na úrovni projektovej prípravy.

Občianske združenie Ipeľ-Hont - 8: Hodnota majetku členských obcí k 31. 12. 2014

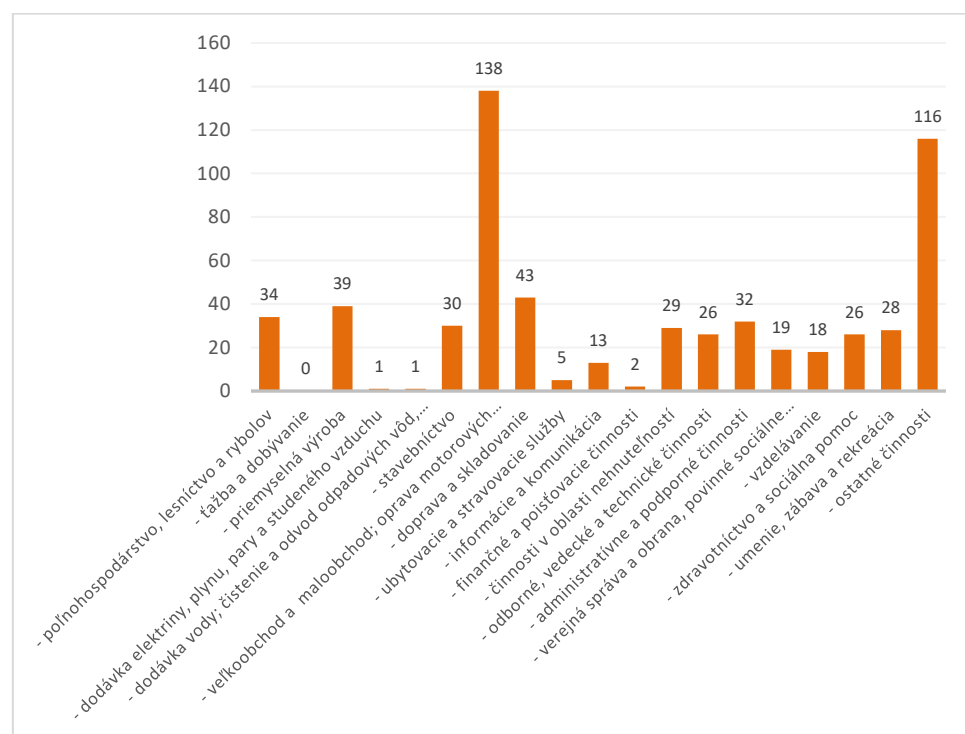
	Hodnota majetku v EURk 31.12.2014	
	Nadobúdacia hodnota	Účtovná hodnota
Bielovce	3 851,03 €	3 851,03 €
Demandice	2 538 687,85 €	2 096 532,37 €
Dolné Semerovce	314 315,27 €	235 735,27 €
Hokovce	882 700,78 €	598 397,03 €
Horné Semerovce	406 573,04 €	406 573,04 €
Horné Turovce	390 403,99 €	697 490,11 €
Hrkovce	747 511,65 €	381 845,53 €
Ipeľské Úľany	337 071,00 €	177 240,00 €
Ipeľský Sokolec	1 233 828,60 €	982 535,60 €
Kubáňovo	201 619,30 €	195 212,87 €
Lontov	97 958,58 €	88 246,58 €
Pastovce	252 700,74 €	209 714,71 €
Plášťovce	4 819 561,00 €	2 728 497,00 €
Sazdice	283 383,06 €	228 224,71 €
Slatina	1 162 099,02 €	728 410,07 €
Šahy	21 409 911,46 €	12 535 650,40 €
Tupá	1 759 925,04 €	777 991,81 €
Veľké Turovce	519 758,76 €	199 107,93 €
Vyškovce nad Ipľom	33 215 732,20 €	19 930 167,32 €
Spolu	70 577 592,37 €	43 201 423,38 €

(Obecné úrady)

Úrovni investícií zodpovedajú aj hodnota majetku obcí k 31. 12. 2015.

Ekonomické zdroje: Hospodárska základňa regiónu je málo rozvinutá, poskytuje minimum pracovných príležitostí a vo veľkej miere je založená na drobnom živnostenskom podnikaní. Veľká časť podnikateľov samostatne nevyvíja podnikateľské aktivity spojenú s vytvorením finálneho produktu. Dodávateľsky zabezpečujú činnosť iných podnikateľských subjektov.

Graf 22 Stav fyzických osôb – k 31. 12. 2014

(Štatistický úrad SR - pracovisko ŠÚ SR v Nitre, Odbor informatiky, registrov a informačných služieb)

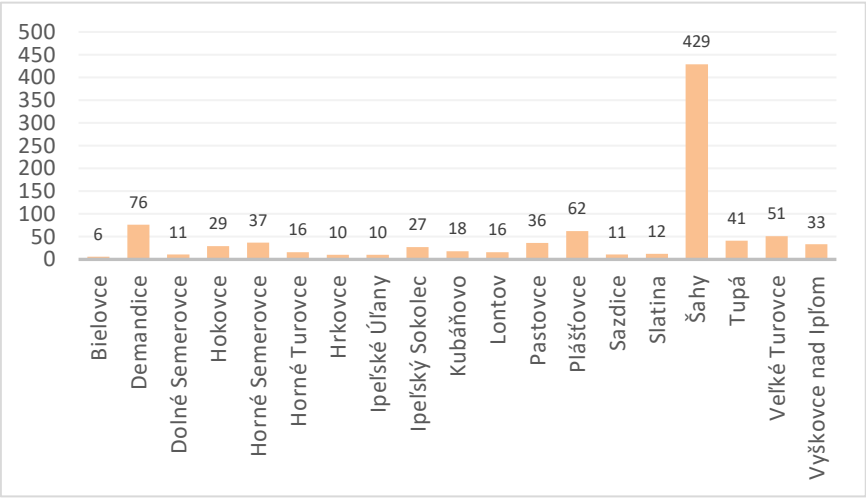
Fyzická osoba je prirodzená ľudská bytosť, človek, jednotlivec, ktorej právo priznáva možnosť byť účastníkom, (subjektom) právneho vzťahu prostredníctvom právnej spôsobilosti. Patria sem živnostníci, slobodné podnikania a samostatne hospodáriaci roľníci.

V regióne združenia tvoria najvyšší podiel veľkoobchod a maloobchod. Tieto zabezpečujú predovšetkým základné služby obchodu v obciach, zastúpené sú predajňami potravín v lepšom prípade predajňami zmiešaného tovaru. V strediskových obciach je ich počet vyšší vzhľadom na veľkosť obce. Najvyšší počet predajní evidujeme v meste Šahy, ktoré aj takýmto spôsobom plní funkciu centra regiónu. Vznikom veľkých nákupných centier sa počet špecializovaných predajní v meste znižuje, prípadne sa znižuje ponuka ich sortimentu.

Vo vyrovnanom pomere sú zastúpené činnosti fyzických osôb v poľnohospodárstve, stavebníctve, doprave a v priemyselnej výrobe.

V minimálnom pomere sú zabezpečené ubytovacie a stravovacie služby, tieto sa v regióne vyskytujú v meste Šahy a v obciach Plášťovce, Sazdice, Demandice, Vyškovce nad Ipľom, Hokovce a Ipeľský Sokolec. Využitie ubytovacích kapacít je hlavne v obciach veľmi nízke.

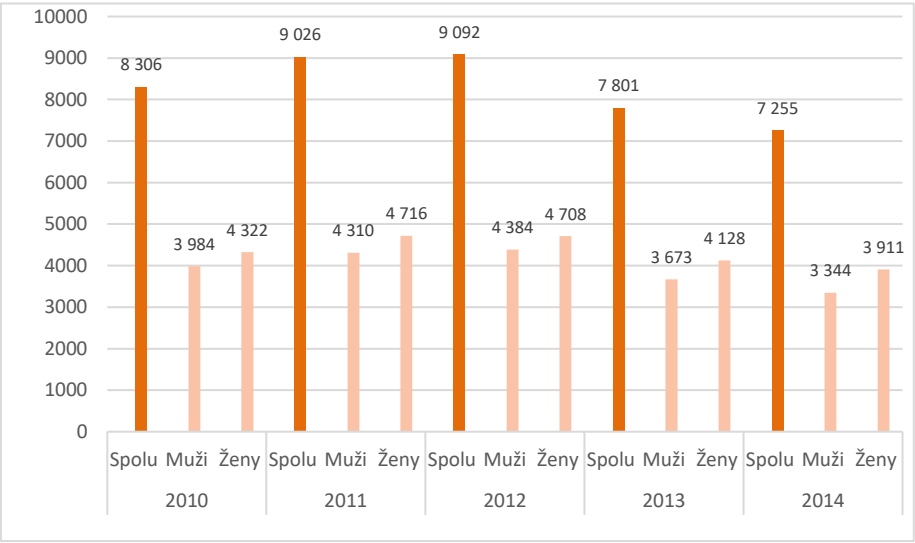
Graf 23 Počet podnikateľov, fyzických osôb v jednotlivých obciach k 31. 12. 2014

(Štatistický úrad SR - pracovisko ŠÚ SR v Nitre, Odbor informatiky, registrov a informačných služieb)

Najviac fyzických osôb je zaevidovaných na území mesta Šahy. Obce Demandice a Plášťovce nadviazali v podnikaní fyzických osôb na svoju ekonomickú silu, danú niekdajším štatútom strediskovej obce. Naopak, obce Ipeľský Sokolec, Horné Semerovce a Vyškovce nad Ipľom zaostávajú za týmito strediskovými obcami a podnikanie fyzických osôb na ich území sa nelíši od ostatných „nestrediskových“ obcí.

Graf 24 Vývoj stavu právnických osôb v regióne združenia

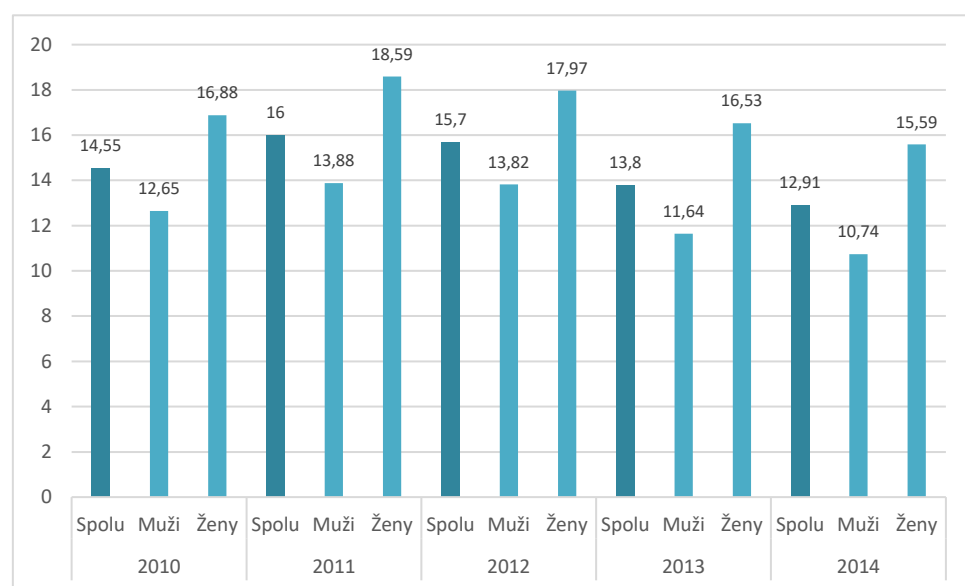
(Štatistický úrad SR – databáza STATdat)

Právnická osoba je organizácia osôb alebo majetku, ktorá sa vytvára na určitý účel a ktorej objektívne právo priznáva vlastnú právnu subjektivitu. Obvykle je to podnik, organizácia, nadácia, ktorá je spôsobilá k právam a povinnostiam, má teda právnu subjektivitu.

Disponibilný počet uchádzačov o zamestnanie sú uchádzači, ktorí môžu bezprostredne po predložení ponuky vhodného voľného pracovného miesta nastúpiť do zamestnania

Ukazovateľ miery evidovanej nezamestnanosti sa vypočítava len na úrovni okresu.

Graf 25 Miera evidovanej nezamestnanosti v % - okres Levice

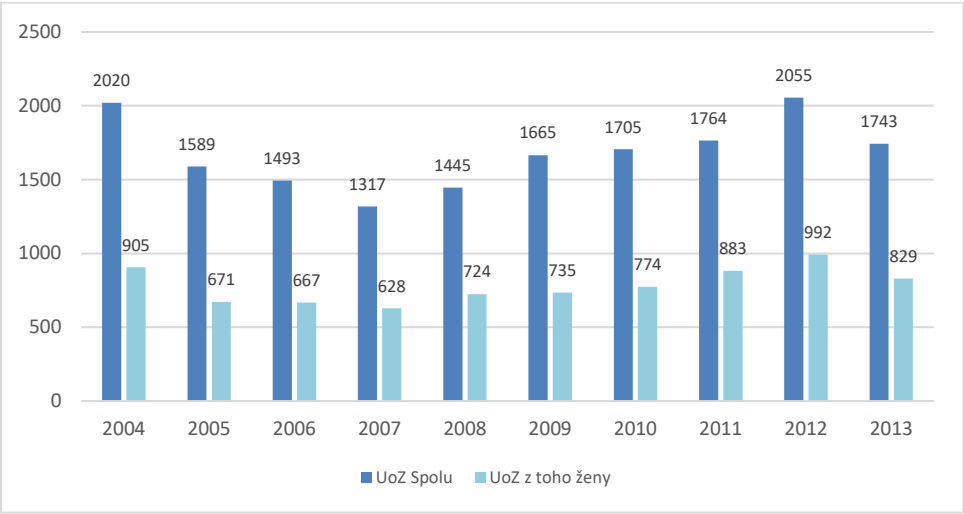
(Štatistický úrad SR – databáza STATdat)

Miera evidovanej nezamestnanosti sa vypočíta z počtu disponibilných uchádzačov o zamestnanie, ktorí môžu bezprostredne po predložení ponuky vhodného voľného pracovného miesta nastúpiť do zamestnania a z počtu ekonomicky aktívneho obyvateľstva, ktoré zahŕňa pracujúcich z výberového zisťovania pracovných síl za predchádzajúci rok.

V roku 2014 dosiahla najnižšiu hodnotu v sledovaných rokoch.

Uchádzač o zamestnanie je občan, ktorý chce a môže pracovať a hľadá zamestnanie a po osobnom podaní písomnej žiadosti o zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie je zaradený do evidencie uchádzačov o zamestnanie na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny, v ktorého územnom obvode má trvalý pobyt.

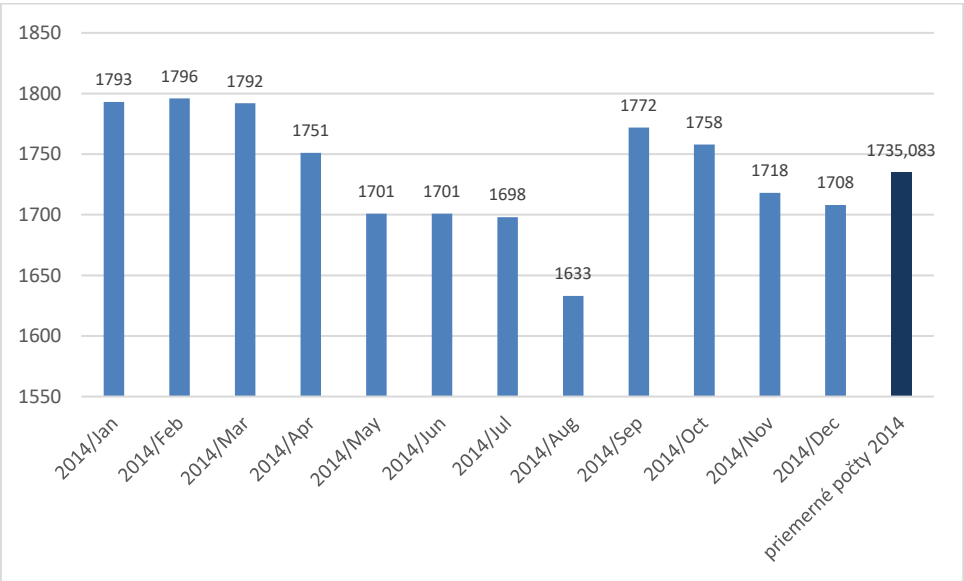
Graf 26 Vývoj počtu nezamestnaných v regióne v sledovaných rokoch

(Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Bratislava, Sekcia riadenia, Odbor informatiky a metodiky informačných systémov)

Z grafu vidíme, že pomer nezamestnaných mužov a žien sa v sledovanom období zachováva. Celková nezamestnanosť v regióne dosiahla najvyššiu hodnotu v roku 2012. Podarilo sa ju znížiť aj využívaním účinných nástrojov zamestnanosti poskytovaných úradmi práce.

Graf 27 Vývoj nezamestnanosti v regióne v roku 2014 po mesiacoch

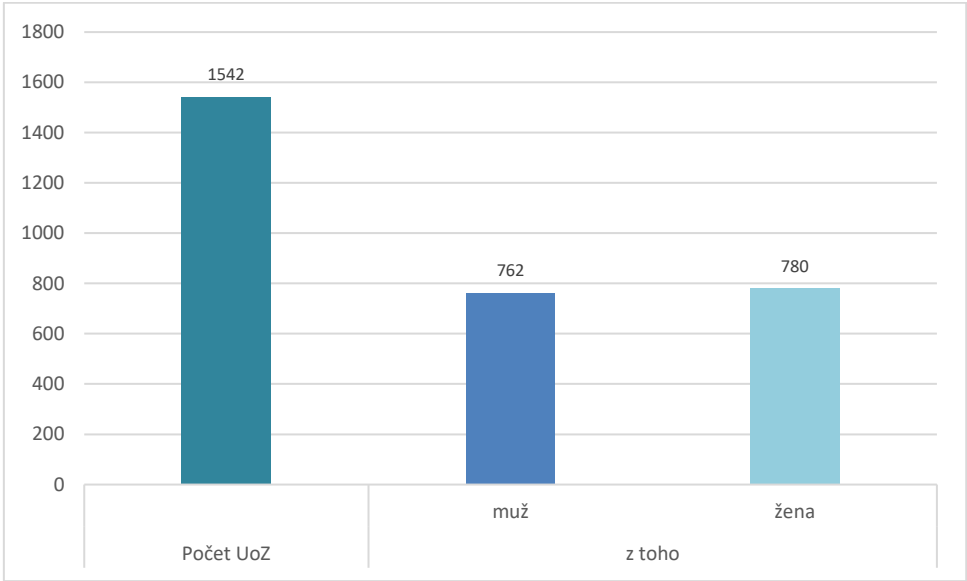

(Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Bratislava, Sekcia riadenia, Odbor informatiky a metodiky informačných systémov)

Počet nezamestnaných osôb vyjadrujeme ako rozdiel medzi veľkosťou pracovnej sily a veľkosťou zamestnanej pracovnej sily. Je faktom, že veľa mladých, ale i starších obyvateľov

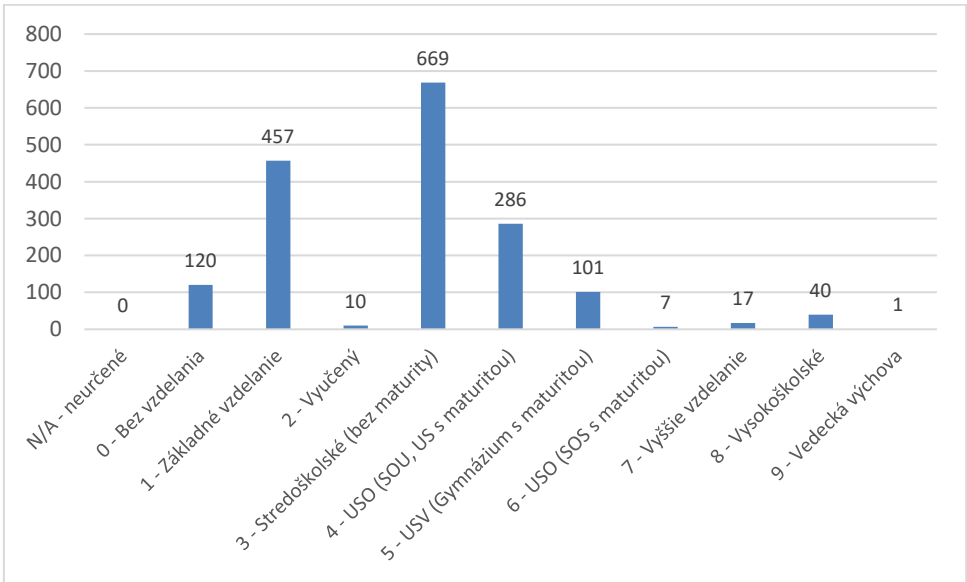
regiónu pracuje náhodne, dočasne, sezónne alebo trvalo v zahraničí. V nasledujúcom grafe prikladáme aktuálne údaje 15. 8. 2015.

Graf 28 Uchádzači o zamestnanie v regióne, august 2015

(Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Bratislava, Sekcia riadenia, Odbor informatiky a metodiky informačných systémov)

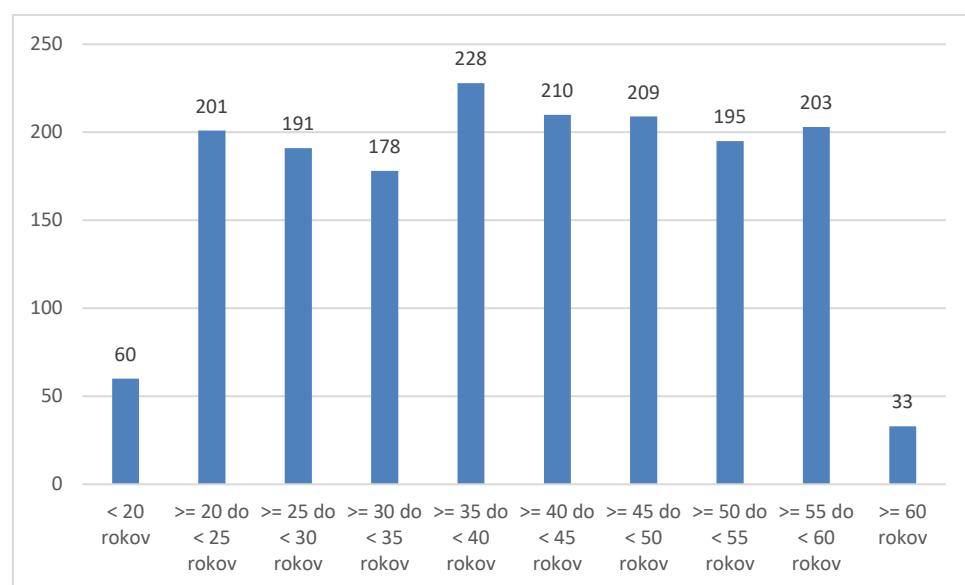
Graf 29 Počet uchádzačov o zamestnanie podľa vzdelania k 31. 12. 2014.

(Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Bratislava, Sekcia riadenia, Odbor informatiky a metodiky informačných systémov)

Najvyššie hodnoty dosahujú obyvatelia so vzdelaním, dostupným v regióne; základným, stredným odborným a úplným stredným odborným vzdelaním. Je to dané hlavne v prípade stredného vzdelania dostupnosťou škôl a vysokým počtom žiakov, navštevujúcich tieto školy.

Graf 30 Uchádzači o zamestnanie podľa veku k 31. 12. 2014

(Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Bratislava, Sekcia riadenia, Odbor informatiky a metodiky informačných systémov)

K 31. 8. 2015 dosahovali vekové kategórie uchádzačov o zamestnanie vo veku od 20 rokov až do 60 rokov takmer vyrovnané hodnoty. Spomedzi nich má najvyššiu hodnotu veková kategória od 35 do 40 rokov. Vzhľadom na posúvajúcu sa hranicu veku, kedy ženy nastupujú na materskú dovolenku môže táto veková kategória predstavovať ženy, končiace materskú resp. rodičovskú dovolenku.

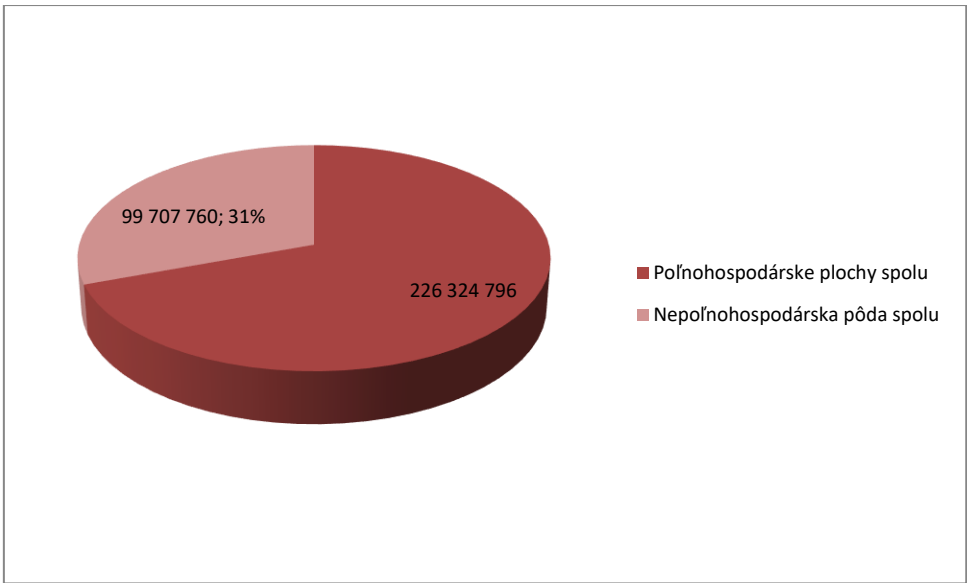
Poľnohospodársky pozemok alebo poľnohospodársky využívaná pôda je orná pôda, chmeľnice, vinice, záhrady, ovocné sady, lúky, pasienky a ďalej pôda, ktorá má byť naďalej poľnohospodársky obhospodarovaná, ale dočasne obrábaná nie je. Poľnohospodárska pôda je väčšinou charakterizovaná určitou vrstvou úrodnej pôdy na poliach - ornice.

Poľnohospodárska pôda na Slovensku podľa evidencie katastra nehnuteľností k 31. 12. 2014 predstavuje výmeru 2 263 ha, čo tvorí takmer tri štvrtiny celkovej výmery územia regiónu Na jedného obyvateľa na Slovensku pripadá 1,233 ha poľnohospodárskej a 0,945 ha ornej pôdy.

Lesné pozemky predstavujú plochu 6 851 ha. Na jedného obyvateľa pripadá 0,373 ha lesnej pôdy.

V podmienkach územia MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont sa z vyššie uvedených druhov poľnohospodárskych pôd vyskytujú všetky okrem chmeľníc.

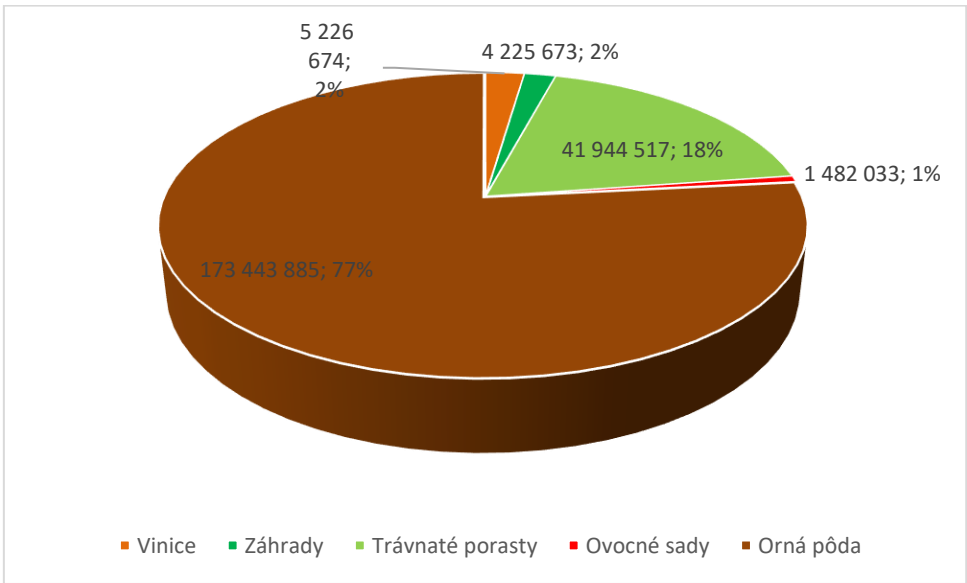
Graf 31 Delenie pôdy v regióne

(Štatistický úrad SR databáza DATAcube)

V regióne prevláda poľnohospodárska pôda nad nepoľnohospodárskou, je to dané charakterom regiónu, ktorý je poľnohospodársky.

Graf 32 Delenie poľnohospodárskej pôdy

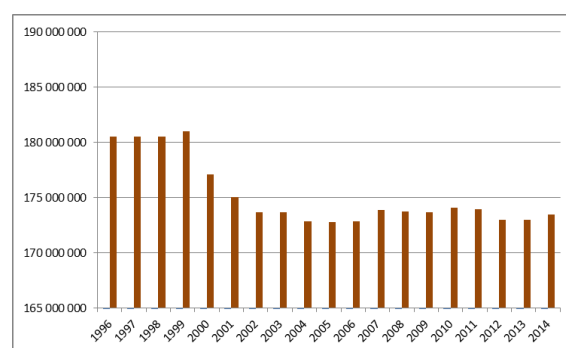
(Štatistický úrad SR databáza DATAcube)

77% poľnohospodárskej pôdy tvoria orné pôdy. Ich bonita je v regióne premenlivá. Vinice, záhrady a ovocné sady tvoria spolu 5% podielu na poľnohospodárskej pôde. 18% tvoria trávnaté porasty.

Dlhodobý vývoj poľnohospodárskej pôdy v regióne znázorňujú nasledovné grafy. Od roku 2008 bol nárast rozlohy ovocných sádov v regióne, podobne rástli výmery viníc od roku 2007. V roku 2014 nastal oproti roku 2013 výrazný pokles. Súvisí s odpredajom malých viníc súkromných vlastníkov a zmenou viníc na iné poľnohospodárske pôdy.

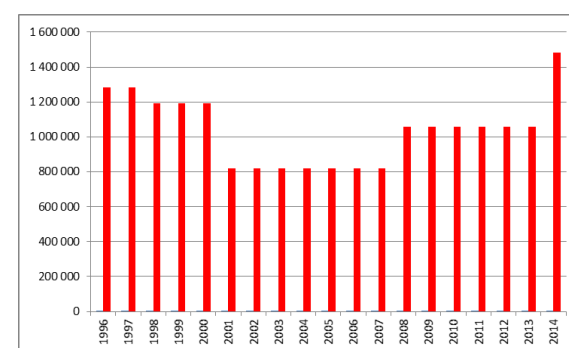
Vývoj rozlohy jednotlivých druhov poľnohospodárskej pôdy v regióne.

Graf 33 Poľnohospodárska pôda

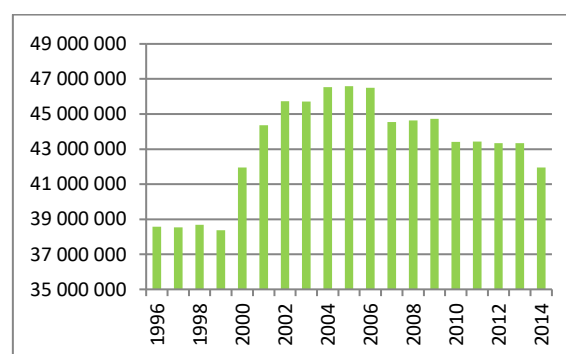
(Štatistický úrad SR databáza DATAcube)

Graf 34 Ovocné sady

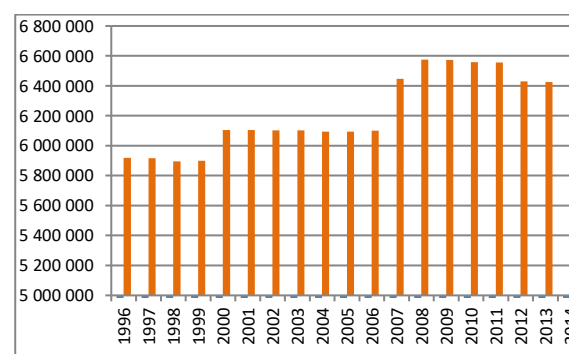
(Štatistický úrad SR databáza DATAcube)

Graf 35 Trávnaté porasty

(Štatistický úrad SR databáza DATAcube)

Graf 36 Vinice

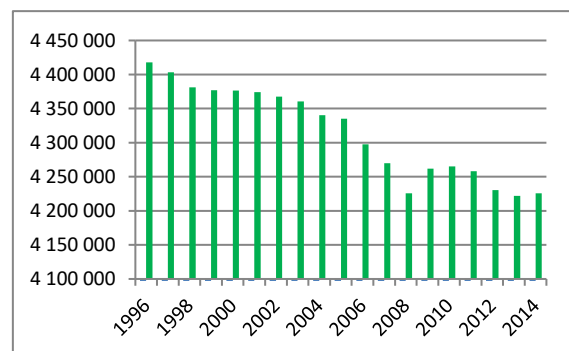
(Štatistický úrad SR databáza DATAcube)

Grafy poľnohospodárskej pôdy, trávnatých porastov, viníc a záhrad ukazujú pokles rozlohy týchto druhov poľnohospodárskych pôd. Štatistiky sa jedná o druhy pôd podľa evidencie katastrálnych odborov okresných úradov.

Pozitívom je, že v regióne ojedinele opäť vysádzajú nové vinice s novými odrodami viniča.

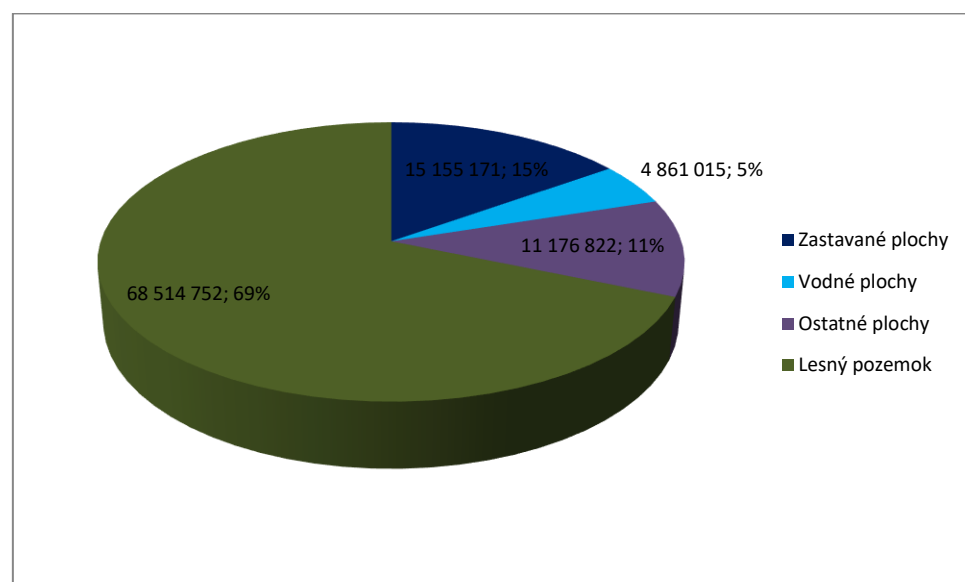
V regióne pôsobí malá, záujmová skupina vinárov, ktorí súťažne reprezentujú región na súťažiach vín.

Graf 37 Záhrady

(Štatistický úrad SR databáza DATAcube)

Graf 38 Nepoľnohospodárske pôdy

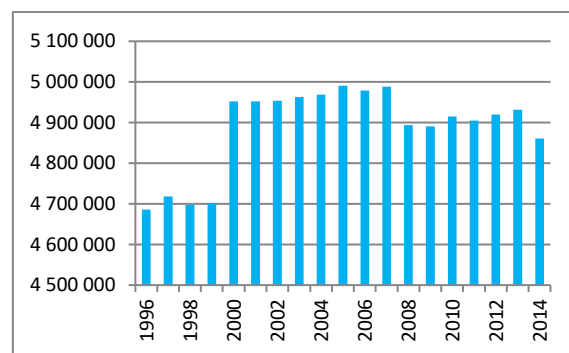
(Štatistický úrad SR databáza DATAcube)

Najväčšiu hodnotu nepoľnohospodárskej pôdy vykazujú lesné pozemky, 69%. Zastavané plochy v regióne predstavujú 15%.

V ďalšej časti prinášame podrobné členenie druhov nepoľnohospodárskej pôdy v regióne Občianskeho združenia Ipel'-Hont.

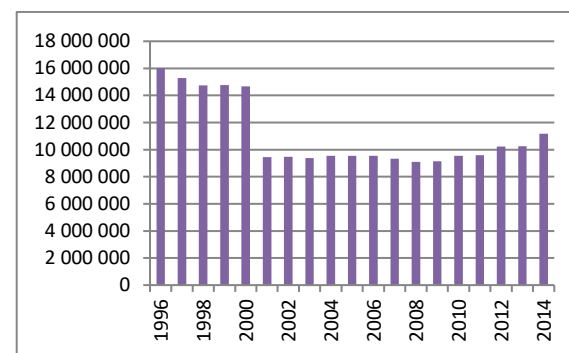
Vývoj rozlohy nepoľnohospodárskych plôch

Graf 39 Vodné plochy

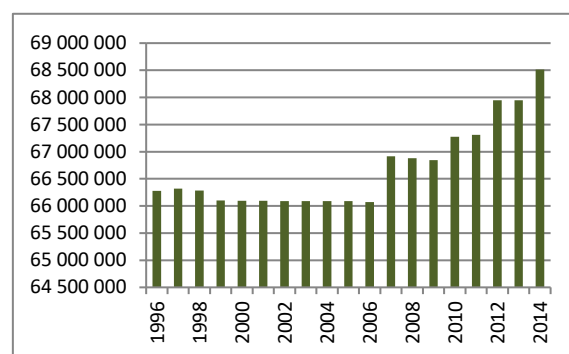
(Štatistický úrad SR databáza DATAcube)

Graf 40 Ostatné plochy

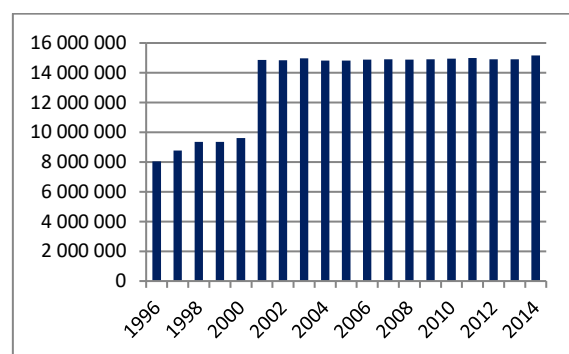
(Štatistický úrad SR databáza DATAcube)

Graf 41 Nepoľnohospodárska pôda
lesný pozemok

(Štatistický úrad SR databáza DATAcube)

Graf 42 Zastavané plochy

(Štatistický úrad SR databáza DATAcube)

Nárast zaznamenávajú zastavané plochy a lesné pozemky. Súvisí to s výstavbou obydľí a investičnou výstavbou v regióne. Podobne môžeme sledovať rast rozlohy lesných pozemkov, ktorý súvisí so zvýšenou starostlivosťou o lesné pozemky a výsadbou nových lesných plôch.

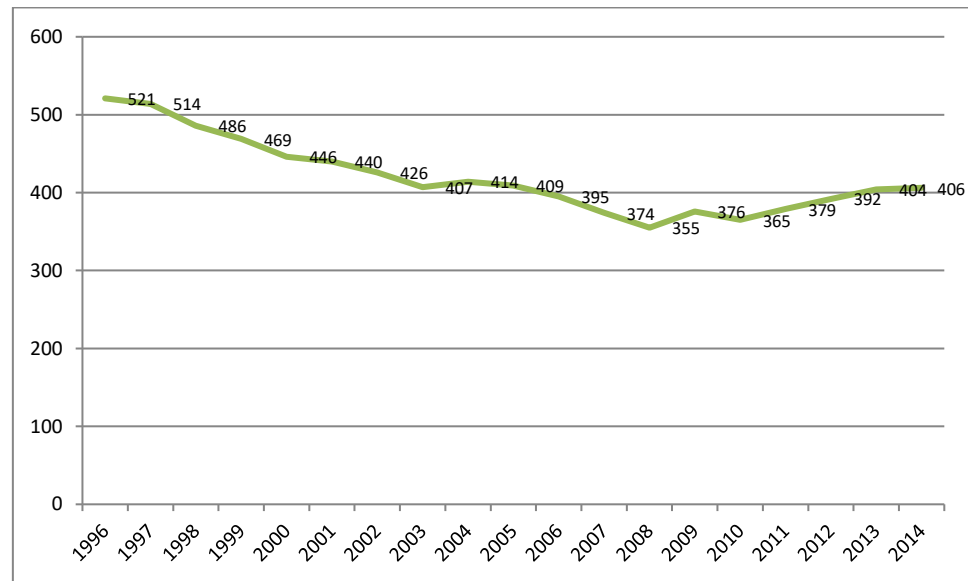
Výchova a vzdelávanie v regióne MAS Občianskeho združenia Ipel'-Hont.

Vývoj počtu a rozmiestnenie jednotlivých výchovných a vzdelávacích inštitúcií v regióne podliehal náročnému procesu, ktorý nastal prechodom kompetencií na miestne a regionálne samosprávy. Samosprávy boli nútené prehodnotiť svoje finančné možnosti v rámci svojich rozpočtov a možnosti zabezpečenia výchovnovzdelávacieho procesu iným spôsobom. Rozhodujúcim faktorom v tomto procese bol počet detí a žiakov.

Prehľad počtu vývoja detí, žiakov a študentov uvádzame v nasledovných grafoch.

Materské školy v regióne.

Graf 43 Vývoj počtu detí materských škôl

(Štatistický úrad SR databáza DATAcube)

V grafe v sledovaných rokoch dosahoval najvyšší počet detí v materských školách v roku 1996. Najnižšia hodnota počtu detí bola v roku 2008. V tom čase navštevovali materské školy deti narodené v rokoch 2005 a skôr. Tieto roky boli na Slovensku ekonomicky náročné a súviseli s poklesom pôrodnosti.

Zaniknuté materské školy v regióne:

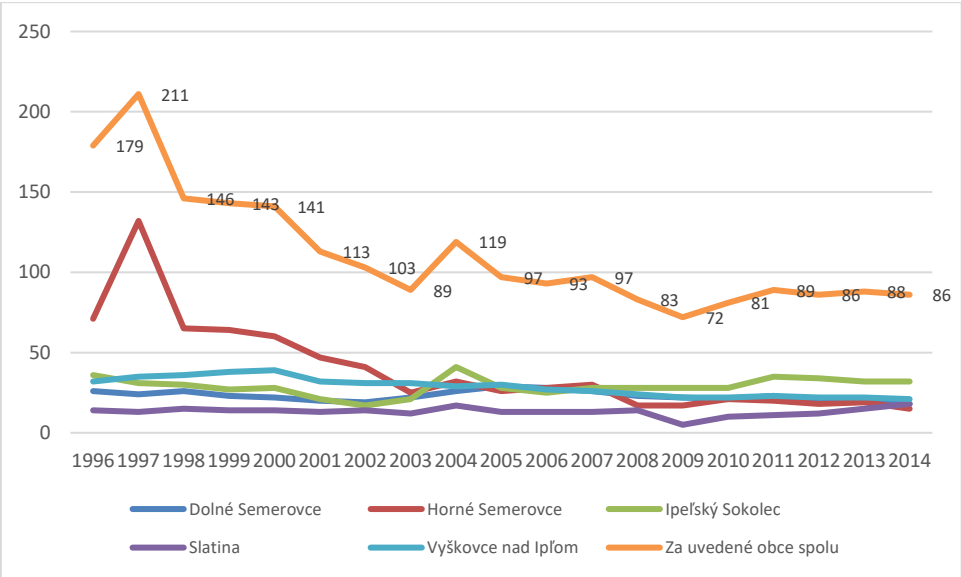
V obci Bielovce MŠ zanikla po roku 1996, v obci Ipeľské Úľany MŠ zanikla po roku 2005, v obci Kubáňovo MŠ zanikla po roku 2005.

Ostatné obce prevádzkujú materské školy dodnes. K redukcii MŠ došlo v Šahách, kde z pôvodných 7 MŠ sú v súčasnosti v prevádzke 4.

V regióne pôsobia malotriedne a plne organizované základné školy. Malotriedne základné školy sú v obciach Horné Semerovce a Ipeľský Sokolec, s vyučovacím jazykom slovenským,

Dolné Semerovce, Slatina a Vyškovce nad Ipľom prevádzkujú školy s vyučovacím jazykom maďarským.

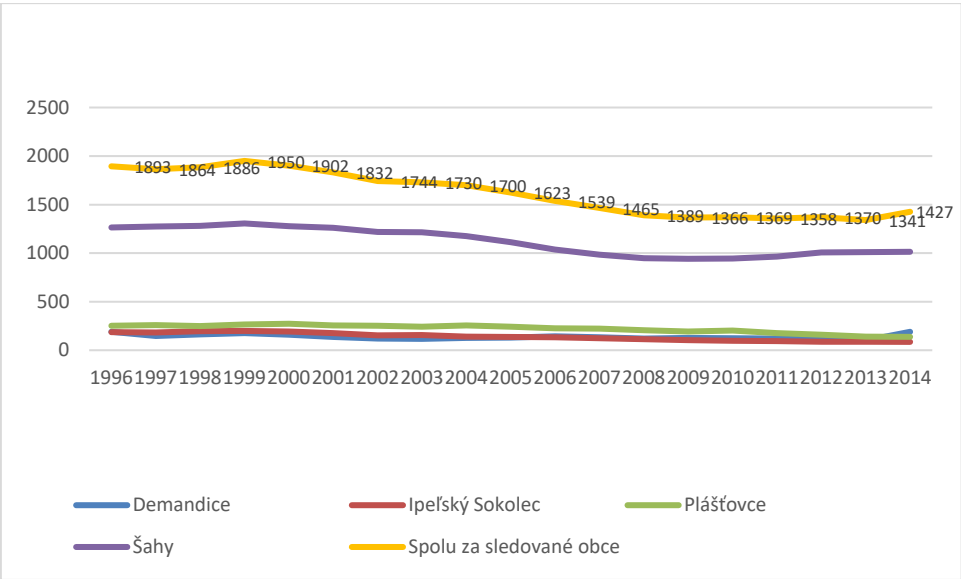
Graf 44 Vývoj počtu žiakov v malotriednych základných školách.

(Štatistický úrad SR databáza DATAcube)

Malotriedne základné školy zabezpečujú vzdelávanie v obciach, ktoré sú malými strediskami vzdelávania pre svoju obec a okolité dve, tri obce.

Graf 45 Vývoj počtu žiakov plneorganizovaných základných škôl v regióne.

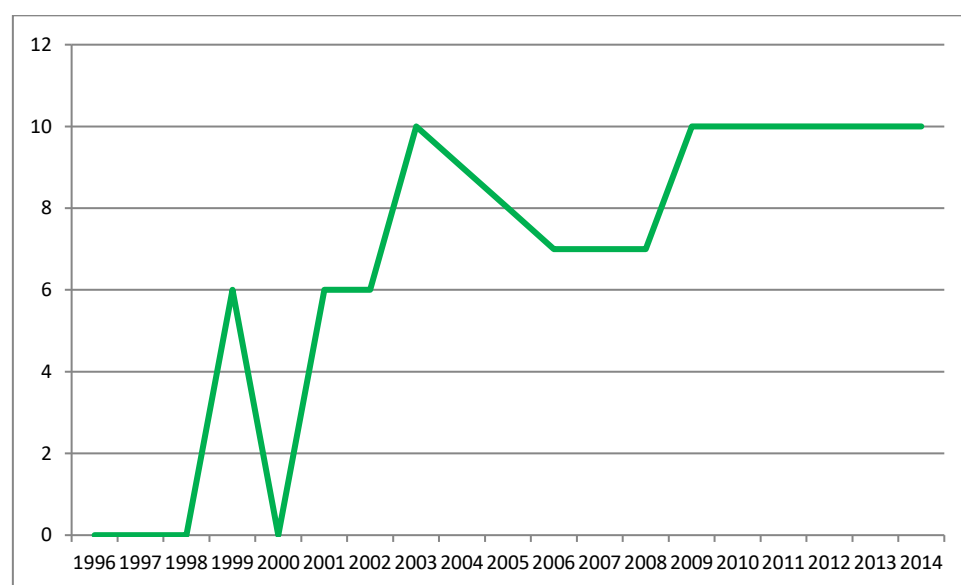

(Štatistický úrad SR databáza DATAcube)

V regióne pôsobia plneorganizované základné školy v troch obciach a v meste Šahy. V Šahách sú to dve základné školy s vyučovacím jazykom slovenským a dve s vyučovacím jazykom maďarským, z toho jedna cirkevná základná škola s vyučovacím jazykom maďarským. V obci Plášťovce je základná škola s vyučovacím jazykom slovenským a cirkevná základná škola s vyučovacím jazykom maďarským. Všetky základné školy zasiahol negatívny trend v populácii obyvateľstva regiónu. Napriek tomu vynakladajú samosprávy maximálne úsilie na udržanie škôl v obci.

V regióne pôsobí Spojená škola internátna, ktorá zabezpečuje špeciálnu výchovu a vzdelávanie detí a žiakov predškolského a školského veku.

Graf 46 Spojená škola internátna – predškolský vek

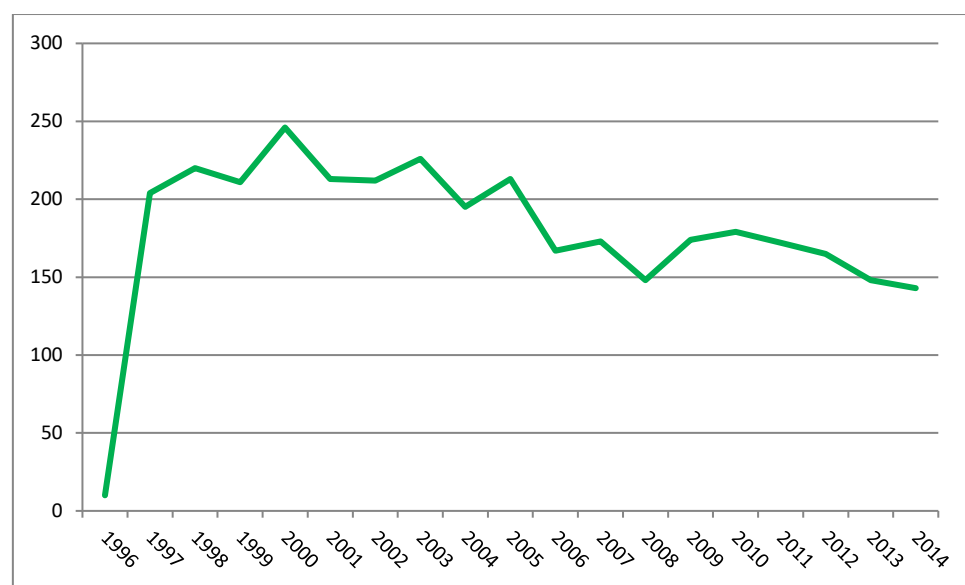

(Štatistický úrad SR databáza DATAcube)

Spojená škola internátna, ktorá pôsobí v meste Šahy má dlhodobu stabilizovaný počet detí v tomto zariadení.

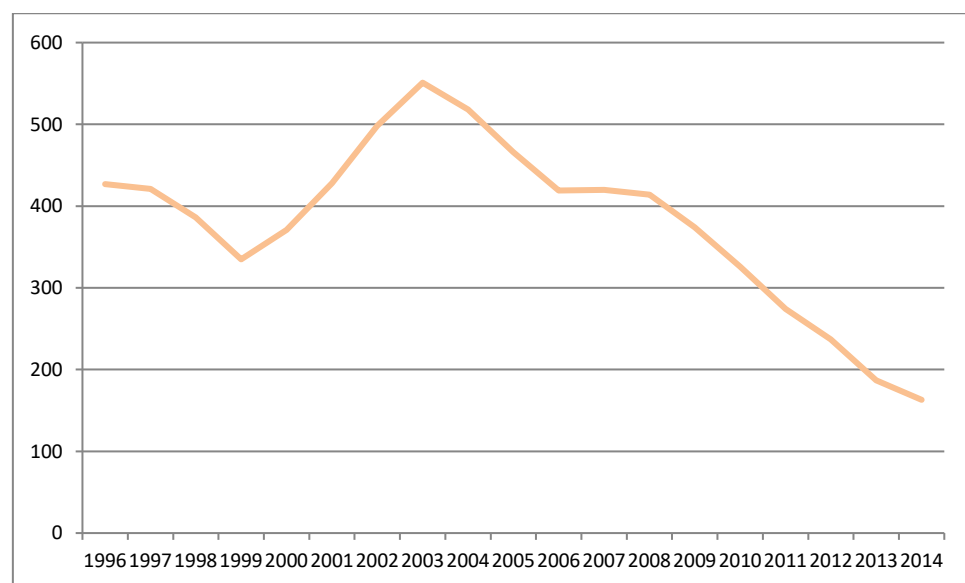
Vývoj počtu žiakov školského veku v tejto špeciálnej základnej škole je často navýšený žiakmi, ktorých rodičia prihlásia do tejto školy napriek zdravému fyzickému a psychickému vývoju. Je to reakcia na problémy adaptovania sa detí v prostredí základnej školy, veľký počet žiakov v triedach a náročný vzdelávací proces, ktorý nedokáže zabezpečiť individuálny prístup podľa potrieb žiaka. V škole zabezpečujú pedagógovia aj diagnostikovanie a terapiu pri vybraných druhoch porúch.

Graf 47 Spojená škola internátna – školský vek

(Štatistický úrad SR databáza DATAcube)

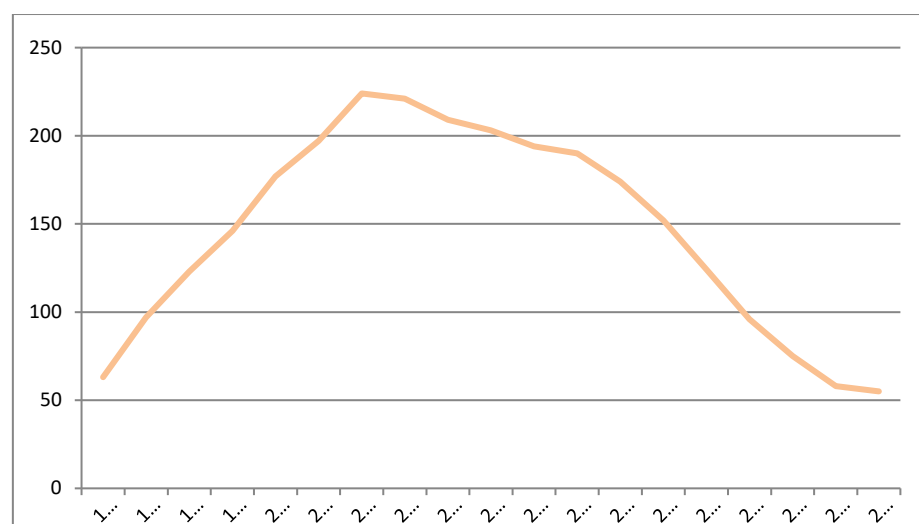
Graf 48 Vývoj počtu žiakov gymnázií v Šahách

(Štatistický úrad SR databáza DATAcube)

Mesto Šahy ako centrum regiónu zabezpečovalo stredoškolské vzdelávanie nielen pre študentov z regiónu, ale i jeho širšieho okolia. V súčasnosti záujem mimoregionálnych študentov výrazne klesá. Stredoškolské vzdelávanie v meste Šahy je možné v Gymnáziu v Šahách, ktoré vzdeláva v slovenskom jazyku, v Gymnáziu Juraja Szondiho s vyučovacím jazykom maďarským a Katolícka spojená škola Ferenc Fegyvernekiho s vyučovacím jazykom maďarským, Šahy.

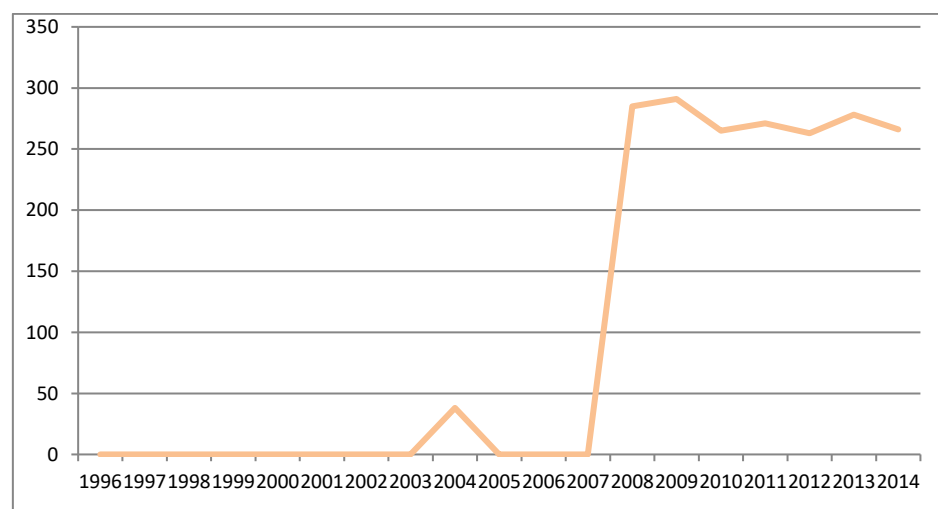
Graf 49 Vývoj počtu žiakov cirkevného gymnázia

(Štatistický úrad SR databáza DATAcube)

Odborné stredné školy zastupujú Stredná odborná škola, Ul. SNP 41, Šahy a Odborné učilište internátne, Kapitulská 15, Šahy.

Graf 50 Vývoj počtu žiakov v odborných školách v Šahách

(Štatistický úrad SR databáza DATAcube)

Prvá menovaná škola sa zameriava na vzdelávanie v poľnohospodárskom odbore, príprave na podnikanie, v odbore kuchár a kaderník. Škola zabezpečuje učňovské a maturitné vzdelávanie. Odborné učilište pripravuje učňov v stavebnom odbore.

Povinné prílohy:

Príloha č. 6: Zoznam zdrojov a vstupných dokumentov

3.2. SWOT analýza

SWOT analýza územia reflektuje na všetky zdroje územia, s dôrazom na miestne špecifiká a rámcové predstavy o ďalšom vývoji regiónu. Závbery zistení sú zhrnuté vo výslednej SWOT analýze a následná identifikácia potrieb so zdôvodnením hierarchie a priorít zohľadňuje reálne možnosti územia – toto je predmetom problémovej analýzy. Východiskové zdroje pre analýzu sú relevantné z vecného aj časového hľadiska.

Spoločná SWOT analýza za región MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont sa začala pripravovať už počas auditu územia pri stretnutiach v obciach. Počas týchto stretnutí s predstaviteľmi obcí, podnikateľov, neziskových organizácií a občanov prebehla diskusia o pozitívach, negatívach a o príležitostiach a ohrozeniach rozvoja pre región. V každej obci bola vytvorená SWOT analýza týkajúca sa konkrétne a podrobne tej ktorej obce. Na základe týchto stretnutí a jednotlivých obecných SWOT analýz bola expertným spôsobom vytvorená kostra spoločnej SWOT analýzy pre región.

SWOT analýza je jedným z podkladov pre vytvorenie strategického rámca integrovanej stratégie rozvoja územia a má dve časti – analýza silných a slabých stránok a analýza príležitostí a ohrození:

- Analýza silných a slabých stránok monitoruje súčasný stav územia na základe auditu zdrojov. Ohodnocuje to, čo je v oblasti dostupné, či už negatívne alebo pozitívne. Zároveň berie na zreteľ fakt, že to čo je negatívne v súčasnosti nemusí byť negatívom aj v budúcnosti a naopak. Táto analýza načrtáva obraz súčasnej situácie.
- Analýza príležitostí a možných ohrození sa koncentruje na rozvoj územia z pohľadu budúcnosti a hľadá možnosti. Ide o dynamický obraz súčasnej situácie. Ide o tvorbu rozhodnutí o tom, čo zo súčasného stavu predstavuje rozvojovú príležitosť z pohľadu budúcnosti, na čom možno stavať a ktoré riziká treba zobrať do úvahy.

SWOT analýza bola podľa použitej metodiky rozčlenená pre časť silné stránky, slabé stránky, príležitosti a ohrozenia a na tri oblasti: ekonomika, životné prostredie a spoločnosť. Časť ohrození sa delí na vnútorné a vonkajšie. Výsledkom dotvorenia a odsúhlasenia finálnej verzie SWOT analýzy je zhodnotenie stavu územia očami ľudí. Pritom silné stránky a slabé stránky predstavujú statický pohľad a príležitosti a ohrozenia zasa dynamický pohľad na región a jeho charakteristiky. Proces tvorby SWOT analýzy prebiehal postupne na stretnutiach v regióne,

ktoré sa konali v každej obci územia. Stretnutí sa zúčastnili zástupcovia samospráv, podnikatelia, občania a zástupcovia občianskych združení. Na všetkých prípravných stretnutiach sa zúčastnilo spolu 72 zástupcov verejnej správy, 5 zástupcov súkromného sektora a 133 zástupcov občanov a občianskych združení. Všetkých stretnutí sa zúčastnilo celkom 210 osôb. Fotodokumentácia z prípravy SWOT analýzy na obecnej úrovni je zverejnená na odkaze: http://ipel-hont.eu/?page_id=44.

Informovanosť o stretnutiach k tvorbe spoločnej SWOT analýzy bola v obciach zabezpečená prostredníctvom zasielaných pozvánok a prostredníctvom verejnej informácie uvedenej na web stránke združenia (http://ipel-hont.eu/?page_id=2) kde bola uverejnená pozvánka na stretnutie s osobným pozvaním všetkých aktívnych občanov, podnikateľov a záujemcov o rozvoj regiónu. Ďalšími kanálmi, ktorými sa pozývali hlavne zástupcovia súkromného sektora bolo formou oznamu v obecných rozhlasoch a osobné pozvanie od starostu obce.

Po ukončení SWOT analýzy na úrovni obcí bola spracovaná súhrnná SWOT analýza na úrovni územia MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont, ktorá bola prerokovaná na spoločnom stretnutí za celé územie MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont.

Spoločné stretnutie k tvorbe SWOT analýzy

Zúčastnené subjekty a obce	Obsah stretnutia	Termín a miesto konania
Zástupcovia verejného aj súkromného sektora z územia MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont, aktívni občania	Zostavenie SWOT analýzy	22.10.2015, Veľké Turovce

Fotodokumentácia z prípravy SWOT analýzy na úrovni územia MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont je zverejnená na odkaze: http://ipel-hont.eu/?page_id=810.

Počas stretnutia k tvorbe SWOT analýzy bola expertným spôsobom vedená diskusia k vývojovým trendom niektorých významných ukazovateľov SWOT analýzy. Na stretnutiach účastníci spoločne naformulovali základné oporné body pre spoločnú SWOT analýzu celého územia. Zhodnotenie súčasného a budúceho stavu základných javov v území bolo vykonané cez diskusiu o významnejších rozvojových trendoch v území. Následne bola SWOT analýza

zaslaná všetkým členom MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont na pripomienkovanie, ktoré bolo ukončené 28.10.2015. Pripomienky k SWOT analýze neboli žiadne.

V Prílohe č. 5 Dokumenty preukazujúce proces tvorby partnerstva a stratégie CLLD prinášame prezenčné listiny z jednotlivých verejných obecných stretnutí.

Oporné body pre SWOT analýzu:

SILNÉ STRÁNKY

- dopravná dostupnosť územia, blízkosť nadradených vnútroštátnych a medzinárodných koridorov,
- tradícia v poľnohospodárstve (klasické poľnohospodárstvo, ovocinárstvo, vinohradníctvo), ktoré má potenciál rozvoja – tradícia, prírodné podmienky,
- tradícia včelárstva v regióne,
- zachované vínne domčeky a pivničky,
- poľovníctvo – dostatok revírov, obory a zverničky, budovanie poľovníckych chodníkov,
- atrakcie pre rozvoj cestovného ruchu v území (napr. Národné kultúrne pamiatky, ZOO, Medvedia studňa, Morské oko, historický park, kaštieľ, jazerá.).
- blízkosť kúpeľných miest s liečivou vodou,
- rieka Ipeľ ako produkt – CHVÚ, športové využitie, rybárstvo, vodná turistika,
- menšie vodné toky a jazerá vhodné na rekreačné využitie – rybárstvo, cyklotrasy,
- podmienky pre vidiecky turizmus a agroturistiku (zachované prvky ľudovej tradície a kultúrne pamiatky, zachované vinice a vínne pivničky, čisté životné prostredie a vhodné klimatické podmienky pre poľovníctvo a rybárstvo, rozmanité a unikátne prírodné podmienky.)
- pekná príroda a čisté životné prostredie,
- separovaný odpad v regióne,
- voľné nevyužívané priestory na rozvoj podnikania, cestovného ruchu a sociálnych služieb,
- prihraničný región – dvojjazyčnosť obyvateľov, fungujúce partnerstvá s MR,
- kultúrne zariadenia (múzeum, galéria, dedinské múzeum),
- folklórne a kultúrne súbory, zachovaná ľudová kultúra,
- občianske združenia v regióne, dobré vzťahy národnostných menšín,
- tradičné podujatia v obciach (napr. oberačkové slávnosti.),

- skauting.

SLABÉ STRÁNKY

- nedostatok vhodných rekvalifikačných kurzov podľa potrieb obcí,
- pretrváva minimálna vybavenosť kanalizáciou a ČOV, malé obce nemajú šancu riešiť tak veľké investície, niekde chýba aj vodovod a plynovod,
- nezdravá pitná voda v miestnych studniach,
- pretrváva dlhodobá nezamestnanosť – potreba tvorby pracovných miest priamo v regióne,
- rozvoj investícií vrátane rozvoja bývania brzdia nevysporiadané vlastnícke vzťahy k pozemkom aj budovám,
- zlý technický stav obecného majetku, potreba rekonštrukcie existujúcej infraštruktúry s dôrazom na miestne komunikácie,
- niektoré obce sú zaťažené zvýšeným tranzitom kamiónovej dopravy,
- neexistuje spoločná propagácia v oblasti cestovného ruchu + chýbajúce ucelené a konkrétne produkty CR,
- narastá potreba rozvoja sociálnych služieb vzhľadom na starnutie regiónu a demografické trendy,
- chýbajú terénne komunitné a sociálne služby + infraštruktúra k tomu,
- odliv mladých ľudí z regiónu pokračuje, zlý demografický vývoj obyvateľstva,
- nízka informovanosť o podpore podnikania,
- chýba prenos informácií medzi sektormi (obec, podnikateľ, občan),
- chýba cielená práca s mládežou a nízka angažovanosť mladých,
- narastajúce množstvo čiernych skládok,
- nízke environmentálne povedomie obyvateľov,
- nízka vzdelanostná úroveň všeobecne,
- pasivita občanov k veciam verejným, aj všeobecne,
- málo miestnych lídrov.

PRÍLEŽITOSTI

- ideálne podmienky pre cyklotrasy – rovinatý región,
- turistické chodníky nové, prepojiť trasy existujúcich,

- rozvoj poľnohospodárstva – spracovanie a diverzifikácia poľnohospodárskych činností, napr. rodinné farmy, podpora regionálnych produktov,
- vidiecky rozvoj – cestovný ruch – všeobecne, obce,
- ubytovanie na súkromí,
- podpora remesiel – tvorba pracovných príležitostí na vidieku,
- potreba rozvoja terénnych komunitných a sociálnych služieb vzhľadom na starnutie regiónu a demografické trendy – rekonštrukcia objektov, nové pracovné miesta,
- spájanie obcí do spoločných projektov (sieťovanie remeselných činností, včelári, vinohradníci, rodinné farmy),
- rybárstvo a vodná turistika – rozvoj,
- voľná pracovná sila, ktorá bude vhodne rekvalifikovaná,
- využívanie aktívnych nástrojov trhu práce,
- príchod investorov,
- využitie externých finančných zdrojov,
- voľné priestory na podnikanie,
- otvorené hranice – zintenzívniť spoluprácu s Maďarskom, využiť blízkosť Budapešti,
- vhodná geografická poloha – dostupnosť veľkých sídiel SR aj okolitých štátov,
- využiť potenciál územia na energetické účely (poľnohospodárstvo, lesy, vodné toky),
- spolupráca v rámci územia aj mimo, prepojenie aktivít obcí pre spoločné projekty,
- spolková činnosť, vzdelaní a aktívni ľudia,
- budovať imidž dediny,
- prezentácia úspešných projektov a aktivít v území.

OHROZENIA

- nedostatok pracovných príležitostí, resp. žiadne nové pracovné miesta,
- nezamestnanosť,
- nesolventnosť obyvateľov na vidieku, nemajú príjem, netvorí obraty v obchodoch,
- odchod mladých a vzdelaných ľudí za prácou mimo región,
- nepriaznivý demografický vývoj,
- zlé medziľudské vzťahy, závisť,
- časť populácie - pasívni, nevzdelaní a neprispôsobiví,
- nezáujem občanov o veci verejné,
- nevedomosť, ako získať financie,

- zle nastavený systém eurofondov – refundácia, neumožňuje podporu podnikania pre začínajúcich a mladých podnikateľov,
- nízka informovanosť na vidieku,
- neatraktívnosť ponuky územia pre mladých ľudí,
- nevysporiadané majetko-právne vzťahy,
- nepriaznivá legislatíva k odľahlým regiónom, politika štátu, odvodové zaťaženie, reforma verejnej správy (hlavne pre malé obce),
- netransparentné prideľovanie grantov,
- nevýhodný systém financovania projektov pre malé obce,
- administratívna náročnosť prípravy a realizácie projektov,
- zákon o verejnom obstarávaní - náročné obstarávanie.

Na základe detailnej analýzy územia boli v pracovných skupinách zadefinované oporné body pre SWOT analýzu a výstupom je sumarizácia záverov z analýzy zdrojov územia vo vyššie uvedenej tabuľke.

Tabuľka č. 2 SWOT analýza

Oblasť:	Silné stránky	Slabé stránky	Príležitosti	Ohrozenia
Ekonomika	– dopravná dostupnosť územia (vnútroštátne a medzinárodné koridory) – atraktívny región pre investorov – tradícia včelárstva v regióne – vínne domčeky a pivničky – potenciál pre rozvoj poľnohospodárstva, poľovníctva... – podmienky pre vidiecky turizmus, agroturistiku – atrakcie pre rozvoj cestovného ruchu – kultúrne zdroje a zariadenia – voľné priestory na rozvoj podnikania, cestovného ruchu a sociálnych služieb	– nevyhovujúca, nedobudovaná a zastaraná infraštruktúra (technická a environmentálna) – chýbajú nové pracovné príležitosti – nevysporiadané vlastnícke vzťahy – slabý marketing územia – neexistujú konkrétne regionálne produkty cestovného ruchu	– diverzifikácia poľnohospodárskych činností – rodinné farmy, regionálne produkty – využitie externých finančných zdrojov – príchod investorov – voľná pracovná sila, využitie aktívnych nástrojov trhu práce – vidiecka turistika, podpora remesiel a regionálnych produktov – ideálne podmienky pre cyklotrasy, turistické chodníky... – voľné priestory na podnikanie – ubytovanie na súkromí – podpora zachovania a rozvoja remesiel a služieb – terénne komunitné a sociálne služby – starnutie regiónu	Vnútorne – nedostatok pracovných príležitostí, žiadne nové pracovné miesta pre mladých – nesolventnosť obyvateľov na vidieku – odchod mladých a vzdelaných ľudí – nepriaznivý demografický vývoj – zlé medziľudské vzťahy, závisť – časť populácie - pasívni, nevzdelaní a neprispôsobiví ľudia – nezáujem občanov o veci verejné – nevedomosť ako získavať financie – nízka informovanosť na vidieku

			– otvorené hranice – blízkosť miest Vacov a Budapešť – využiť potenciál územia na energetické účely	– neatraktivnosť ponuky územia pre mladých ľudí
Životné prostredie	– pekná príroda a čisté životné prostredie – separovaný odpad v regióne – rieka Ipeľ ako produkt – menšie vodné toky a jazerá vhodné na rekreačné využitie – vhodné podmienky pre poľovníctvo – blízkosť kúpeľných miest s liečivou vodou	– silná intenzita dopravy v časti územia – chýbajúca infraštruktúra - kanalizácie – nezdravá pitná voda v miestnych studniach – narastajúce množstvo nových čiernych skládok – nízke environmentálne povedomie obyvateľov	– príroda – poľnohospodárstvo priaznivé ŽP – alternatívne zdroje energie – využiť lesnatosť územia a vodné toky	Vonkajšie – nepriaznivá legislatíva k odľahlým regiónom, politika štátu – odvodové zaťaženie – reforma verejnej správy (hlavne pre malé obce) – netransparentné prideľovanie grantov – nevýhodný systém financovania projektov pre malé obce – administratívna náročnosť prípravy a realizácie projektov – nevysporiadané vlastnícke vzťahy k pozemkom a budovám – zákon o verejnom obstarávaní – náročné obstarávania
Spoločnosť	– tradičné podujatia v obciach – folklórne a kultúrne súbory, zachovaná ľudová kultúra – občianske združenia v regióne, dobré vzťahy národnostných menšín – prihraničný región, fungujúce partnerstvá v MR	– dlhodobá nezamestnanosť v malých obciach – pretrvávajúci odliv mladých ľudí z regiónu – informačná nedostupnosť o podpore podnikania a možnostiach získať finančné zdroje – chyba prenos informácií medzi sektormi – chyba cielená práca s mládežou a je nízka angažovanosť mladých – starnutie regiónu (potreba zriadenia sociálnych služieb a terénnych komunitných služieb) – pasivita občanov k veciam verejným, aj všeobecne – málo miestnych lídrov	– spolupráca v rámci územia – prepojenie aktivít obcí pre spoločné projekty – spolková činnosť – vzdelaní a aktívni ľudia – budovať imidž dediny a regiónu – prezentácia úspešných projektov a aktivít v území	

3.3. Identifikácia potrieb

Identifikácia potrieb so zdôvodnením hierarchie a priorít zohľadňuje reálne možnosti územia. Východiskové zdroje pre analýzu sú relevantné z vecného aj časového hľadiska.

Audit zdrojov a SWOT analýza boli východiskom pre problémovú analýzu, ktorá má za cieľ identifikovať kľúčové problémy a z nich vychádzajúce potreby územia, ktoré sú základom pre určenie rozvojových priorít územia. Správny výber rozvojových priorít je najdôležitejším krokom v strategickom plánovaní a východiskom pre zostavenia účinnej stratégie. Rozvojové, resp. strategické priority reflektujú kľúčové problémy v území a predstavujú oblasti intervencie, v ktorých sa budú koncentrovať plánované financie, ľudské a materiálne zdroje. Pre zostavenie problémovej analýzy boli použité metódy participatívneho plánovania, tzn. zapojenie zástupcov riešeného územia s podporou vonkajších expertov.

Cieľom problémovej analýzy je rozhodnutie, na ktoré z problémov resp. potrieb územia, ktoré boli identifikované v SWOT analýze sa zameria pripravovaná stratégia. Dôležitosť problémov a tým aj priority stanovila pracovná skupina zostavená z členov združenia a prizvaní vonkajší experti zabezpečili metodický postup pracovného stretnutia. Pozornosť bola venovaná všetkým pomenovaným problémom v území, pričom výber zdroja financovania (PRV, IROP, iné zdroje) bol následne predmetom ďalších krokov spracovania stratégie. Prítomní účastníci stretnutia vybrali kľúčové problémy identifikované na úrovni obcí alebo území IPEL - HONT, ktoré boli základom pre výber priorít do budúcej stratégie miestneho rozvoja.

Týmto postupom je zabezpečené, že SWOT analýza je ďalej rozpracovaná do druhej úrovne, kde sú identifikované nielen potreby, ale aj možnosti. Tzn., že všetky potreby, ktoré sa premietli do stratégie boli riadne odôvodnené a sú aj jasne previazané s identifikovanými potrebami. Pomenovanie potrieb a možností je nevyhnutným nástrojom na budovanie intervenčnej logiky a na zabezpečenie zamerania sa na výsledky.

Na pracovnom stretnutí boli najprv pomenované kľúčové problémy v území, ktoré považujú členovia MAS za potrebné riešiť a ktoré predstavujú potreby územia. Tieto problémy vyberali členovia pracovnej skupiny, zapísali ich na hárky a v spoločnej diskusii ich združili do skupín, ktoré predstavujú kľúčové problémy v území. Ich preklopením do podoby želaného stavu boli pomenované potreby územia. Následne bola v pracovnej skupine facilitovaná problémová analýza a bol urobený výber prioritných problémov, na čo sa má koncentrovať stratégia CLLD a následne boli preklopením problémov nadefinované potreby územia.

Občianske združenie Ipeľ-Hont - 9 Zoznam kľúčových problémov a potrieb v území - bez poradia dôležitosti:

Problémy	Potreby
- Nedostatok pracovných príležitostí - Vysoká nezamestnanosť	Tvorba nových pracovných miest
- Slabý rozvoj podnikania - Oslabené poľnohospodárstvo	Podpora miestneho podnikania
- Nevyhovujúci stav infraštruktúry - Chýbajúca infraštruktúra (ČOV a kanalizácia) - Strata vidieckosti obcí (vzhľad)	Dobudovanie a rekonštrukcia komplexnej infraštruktúry
- Uvedomelosť občanov - Medziľudské vzťahy, pasivita obyvateľov - Nezáujem obyvateľov o veci verejné	Animácia a oživenie v území
- Slabá spolupráca (obcí navzájom, súkromný sektor a verejný sektor, cezhraničná spolupráca)	Podpora spolupráce na rôznych úrovniach
- Nedostatok financií - Nedostatok dotácií v regióne	Získanie dodatočných zdrojov zo štátnych a EÚ zdrojov
- Odliv mladých, migrácia neprispôsobivých skupín)	Rozvoj komunitných služieb
- Chýbajú rôzne druhy sociálnych služieb pre starnúce obyvateľstvo	Rozvoj sociálnych služieb
- Nízka vzdelanostná úroveň - Slabá informovanosť	Vzdelávanie, informovanie a získavanie zručností

Odôvodnenie prioritizácie potrieb

Ďalej bol urobený výber tých prioritných problémov, resp. potrieb územia, na ktoré sa má koncentrovať stratégia CLLD a boli nadefinované tzv. strategické priority, ktoré budú tvoriť kostru stratégie miestneho rozvoja.

Pomenované priority rozvoja boli ďalej vyhodnotené z hľadiska troch pohľadov: **či je problém vôbec riešiteľný na miestnej úrovni, či ho v území chceme riešiť a či sa dá problém riešiť prostredníctvom opatrení stratégie CLLD. Takto boli vyselektované strategické priority pre riešenie potrieb územia a boli zoradené podľa poradia ich dôležitosti:**

- tvorba pracovných miest a podpora miestneho podnikania 8x,
- dobudovanie a rekonštrukcia komplexnej infraštruktúry 7x,
- rozvoj sociálnych a komunitných služieb a vzdelávanie 5x.

Tieto strategické priority sú východiskom pre formulovanie strategického cieľa. Vybrané strategické priority sú riešiteľné na úrovni stratégie CLLD (CHCEME + POTREBUJEME + DOKÁŽEME). Pri výbere priorít boli zohľadnené a odôvodnené názory členov združenia. Aj keď samotné rozhodovanie o zadaní jednotlivých problémov, potrieb a priorít a stanovenie ich dôležitosti je na rozhodnutí pracovnej skupiny, dôležitú úlohu v tejto fáze mali vonkajší experti, ktorí kontrolujú a facilitujú celý proces s cieľom dosiahnuť navzájom logicky kompaktný dokument, ktorý berie do úvahy podstatné javy a súvislosti v území. Úlohou expertov je riadiť diskusiu v skupine, sledovať dosiahnutie stanoveného cieľa a korigovať prípadné odbočenie od témy v pracovnej skupine. Expert má za úlohu vysvetliť pracovnej skupine súvislosti medzi jednotlivými etapami postupu, teda vedie skupinu od vízie až k definovaniu strategického cieľa, strategických priorít, špecifických cieľov a opatrení až po aktivitu.

V tabuľke nižšie sú popísané potreby, ktoré je potrebné a možné riešiť prostredníctvom stratégie CLLD a ich väzba na problémy územia, ktoré vyplynuli z analýzy.

Občianske združenie Ipeľ-Hont - 10 Možnosti naplnenia pomenovaných potrieb územia vo vzťahu k stratégii CLLD

Zdroj podpory	Potreby	Problémy
Podopatrenie 19.2 Operácie v rámci stratégie CLLD (PRV SR, IROP, OP ĽZ)	- Tvorba nových pracovných miest - Podpora miestneho podnikania - Dobudovanie a rekonštrukcia komplexnej infraštruktúry - Rozvoj komunitných služieb - Rozvoj sociálnych služieb - Vzdelávanie, informovanie a získavanie zručností	- Nedostatok pracovných príležitostí - Vysoká nezamestnanosť - Slabý rozvoj podnikania - Oslabené poľnohospodárstvo - Nevyhovujúci stav infraštruktúry - Chýbajúca infraštruktúra, hlavne ČOV a kanalizácia - Strata vidieckosti obcí (vzhľad) - Zlý demografický vývoj (starnutie populácie, odliv mladých, migrácia neprispôsobivých skupín) - Nízka vzdelanostná úroveň
Podopatrenie 19.4 Chod MAS a animácie	- Animácia a oživenie v území - Podpora spolupráce na rôznych úrovniach	- Slabá spolupráca (obcí navzájom, súkromný sektor a verejný sektor, cezhraničná spolupráca) - Slabá informovanosť
Podopatrenie 19.3 Projekty spolupráce	- Animácia a oživenie v území	- Slabá spolupráca (obcí navzájom, súkromný sektor

	- Podpora spolupráce na rôznych úrovniach	a verejný sektor, cezhraničná spolupráca)
--	---	---

Občianske združenie Ipeľ-Hont - 11. Popis identifikovaných potrieb v území a ich priradenie k prioritám

Potreba	Priorita
Tvorba pracovných miest	Priorita č. 1: Tvorba pracovných miest a podpora miestneho podnikania
Zdôvodnenie: Miera evidovanej nezamestnanosti v území mala síce v ostatných rokoch mierne klesajúcu tendenciu a v roku 2014 dosiahla dokonca najnižšiu hodnotu v sledovaných rokoch – 12,91%, avšak je vyššia ako je údaj za Nitriansky samosprávny kraj – 11,29%. V pracovnej skupine bola označená za jeden z primárnych problémov. Dosiahnutý stav sa podaril využívaním účinných nástrojov zamestnanosti poskytovaných úradmi práce (čo je dočasné opatrenie) a navyše, veľa obyvateľov regiónu pracuje náhodne, dočasne, sezónne alebo trvalo v zahraničí. Preto je tvorba pracovných miest priamo v území, ktorá je naviazaná na miestny potenciál, prioritou rozvoja. Kvalita života aj zastavenie odlivu obyvateľov z vidieka úzko súvisí s miestnym ekonomickým rozvojom. Väzba na analýzu územia: kapitola 3.1 Analýza zdrojov územia, časť Ekonomické zdroje, SWOT analýza.	

Potreba	Priorita
Podpora miestneho podnikania	Priorita č. 1: Tvorba pracovných miest a podpora miestneho podnikania
Zdôvodnenie: Hospodárska základňa regiónu je málo rozvinutá, poskytuje minimum pracovných príležitostí a vo veľkej miere je založená na drobnom živnostenskom podnikaní. Veľká časť podnikateľov samostatne nevyvíja podnikateľské aktivity, ale iba dodávateľsky zabezpečujú činnosť iných podnikateľských subjektov. Najviac fyzických osôb je zaevidovaných na území mesta Šahy. Obce Demandice a Plášťovce nadviazali v podnikaní fyzických osôb na svoju ekonomickú silu, danú niekdajším štatútom strediskovej obce. Naopak, obce Ipeľský Sokolec, Horné Semerovce a Vyškovce nad Ipľom zaostávajú za týmito strediskovými obcami a podnikanie fyzických osôb na ich území sa nelíši od ostatných „nestrediskových“ obcí. Počet právnických osôb od r. 2014 klesá v súlade s celoslovenským trendom, čo reflektuje na legislatívne úpravy nastavené zo strany štátu. Protipólom týmto faktom je potenciál územia, kde existuje tradícia a vhodné podmienky na rozvoj poľnohospodárskych aktivít vrátane diverzifikácie do nepoľnohospodárskych činností. Miestne podnikanie založené na báze lokálnych zdrojov by pomohlo jednak zvýšiť pridanú hodnotu územia, a tiež vytvárať miestnu zamestnanosť. Ďalším argumentom pre riešenie tejto potreby je vysoká dochádzka za prácou, ktorú by mohla znížiť príležitosť zamestnať sa v území. Kvalita života aj zastavenie odlivu obyvateľov z vidieka úzko súvisí s miestnym ekonomickým rozvojom. Väzba na analýzu územia: kapitola 3.1 Analýza zdrojov územia, časť Ekonomické zdroje, SWOT analýza.	

Potreba	Priorita
Dobudovanie a rekonštrukcia komplexnej infraštruktúry	Priorita č. 2: Dobudovanie a rekonštrukcia komplexnej infraštruktúry

Technická infraštruktúra je nevyhnutným predpokladom rozvoja územia. V značnej časti územia absentuje verejná kanalizácia a čistiarne odpadových vôd, problémom je aj nekvalitná voda v miestnych studniach. Vzhľadom na veľkú finančnú náročnosť investície do vybudovania kanalizácie, prípadne vodovodu v obci prestáva však byť toto prioritou obcí a v rámci stratégie CLLD sa plánuje pre túto oblasť vyčleniť zdroje len na rekonštrukcie menšieho rozsahu. Napriek existencii spoločného združenia pre likvidáciu odpadov narastá stále množstvo nových čiernych skládok, čo súvisí s nízkym environmentálnym povedomím značnej časti obyvateľstva. Silná intenzita dopravy v časti územia je príčinou zlého stavu komunikácií a naopak slabé dopravné spojenie v odľahlých obciach spôsobuje ďalšie problémy týchto koncových obcí. Pracovná skupina identifikovala aj problém straty vidieckosti obcí, ktorý súvisí s nevhodnými stavebnými a architektonickými zásahmi a s neriešením vzhľadu verejných priestranstiev a stavebných objektov vo vlastníctve obcí aj iných subjektov. Tento aspekt súvisí nielen s kvalitou bývania obyvateľov ale aj s rozvojom cestovného ruchu, ktorý síce nebol identifikovaný ako priorita, avšak má v území potenciál. Kvalita života aj zastavenie odlivu obyvateľov z vidieka úzko súvisí s miestnym ekonomickým rozvojom. Taktiež pre zvýšenie kvality života na vidieku je potrebné rozvíjať infraštruktúru a dostupnosť miestnych služieb pre obyvateľstvo.

Väzba na analýzu územia: kapitola 3.1 Analýza zdrojov územia, časť Materiálne zdroje, SWOT analýza.

Potreba	Priorita
Rozvoj komunitných služieb	Priorita č. 3: Rozvoj sociálnych a komunitných služieb a vzdelávanie
Zdôvodnenie: SWOT analýza dokladuje problémy v území, ktoré vznikajú v obciach s vyšším zastúpením marginalizovaných skupín obyvateľstva. Podľa štatistických údajov sa síce k rómskej národnosti hlási iba malý počet občanov (203 obyvateľov 1,08 %), avšak tento údaj na základe poznatkov z územia a informácií z obecných úradov zďaleka nezodpovedá skutočnosti. V území je nedostatok služieb orientovaných na marginalizované a problémové skupiny obyvateľov, na druhej strane tu existuje potenciál pre poskytovanie týchto služieb prostredníctvom rôznych neziskových organizácií, príp. aj obcí. Pre zvýšenie kvality života na vidieku je potrebné rozvíjať dostupnosť miestnych služieb pre obyvateľstvo. Väzba na analýzu územia: kapitola 3.1 Analýza zdrojov územia, časť Demografická situácia, SWOT analýza, Príloha – Zoznam organizácií.	

Potreba	Priorita
Rozvoj sociálnych služieb	Priorita č. 3: Rozvoj sociálnych a komunitných služieb a vzdelávanie
Zdôvodnenie: Počet obyvateľov regiónu zaznamenáva trvale klesajúcu tendenciu. V sledovanom období bol najvyšší počet obyvateľov v roku 2001, keď predstavoval 19 388 obyvateľov. V roku 2014 bol počet obyvateľov 18 348, čo je pokles o 5,36%. Vývoj tohto ukazovateľa bližšie vysvetľujú nasledovné ukazovatele - prirodzený prírastok obyvateľstva a migrácia obyvateľstva. Záporné migračné saldo, teda vyšší počet obyvateľov, ktorí sa odhlásili z trvalého pobytu v obci regiónu bol v rokoch 2002 a 2013 (súvis s migráciou za prácou). Od roku 2003 až do roku 2014, s výnimkou roku 2013 bolo kladné migračné saldo (pristťahovanie nového obyvateľstva do voľných rodinných domov v obciach a to jednak z územia Slovenska, predovšetkým zo severných okresov a tiež zo zahraničia, z Poľska a Holandska). Pomer poproduktívneho obyvateľstva k celkovému počtu obyvateľstva	

v regióne je 14,83%, tzn. že - obyvateľstvo regiónu je prestarlé. V území je nedostatok služieb orientovaných na seniorov, mládež a marginalizované komunity obyvateľov, na druhej strane tu existuje potenciál pre poskytovanie týchto služieb prostredníctvom rôznych neziskových organizácií, príp. aj obcí. Pre zvýšenie kvality života na vidieku je potrebné rozvíjať dostupnosť miestnych služieb pre obyvateľstvo.
Väzba na analýzu územia: kapitola 3.1 Analýza zdrojov územia, časť Demografická situácia, SWOT analýza, Príloha – Zoznam organizácií.

Potreba	Priorita
Vzdelávanie, informovanie a získavanie zručností	Priorita č. 3: Rozvoj sociálnych a komunitných služieb a vzdelávanie
Zdôvodnenie: Prevažujúcim vzdelaním v území je základné vzdelanie, učňovské, stredné odborné bez maturity a s maturitou a úplné stredné odborné vzdelanie. Je to výsledkom tradičného učňovského a stredného školstva v regióne, ktoré v minulosti až do zániku firiem tvorili vzdelávanie v odbore opravár cestných strojov s ostatnými pridruženými odbormi a vzdelávanie v odbore šička. V oblasti poľnohospodárstva zabezpečovala a dodnes zabezpečuje vzdelávanie Stredná odborná škola a v oblasti stavebníctva Stredná škola internátna. V území chýbajú zručnosti, ktoré je potrebné rozvíjať, ak sa má podporiť rozvoj miestneho podnikania – napr. príprava a manažovanie projektov, príprava podnikateľského plánu, spracovanie poľnohospodárskych produktov, finalizácia a ich odbyt a podobne. Druhú časť neformálneho vzdelávania je potrebné orientovať na vzťah k životnému prostrediu – pre občanov a firmy, budovanie vidieckej identity – samosprávy aj občanov, základné životné zručnosti pre oblasť marginalizované komunity. Väzba na analýzu územia: kapitola 3.1 Analýza zdrojov územia, časť Demografická situácia, SWOT analýza.	

Potreba	Priorita
Animácia a oživenie v území	Podopatrenie 19.4 Chod MAS a animácie
Zdôvodnenie: SWOT analýza poukázala na slabú spoluprácu obcí navzájom, ale aj medzisektorovú spoluprácu (verejný, podnikateľský a neziskový sektor vrátane občanov). Ako problém bola tiež pomenovaná slabá informovanosť o aktuálnych možnostiach získania podpory formou štátnych alebo európskych dotácií pre samosprávy aj podnikateľov. Odborne obsadená kancelária MAS dokáže v území poskytovať takéto informácie, ale aj kvalifikovane poradiť, prípadne pomôcť pripraviť potrebné žiadosti, podklady a pod. Väzba na analýzu územia: SWOT analýza.	

Potreba	Priorita
Podpora spolupráce na rôznych úrovniach	Podopatrenie 19.3 Projekty spolupráce
Zdôvodnenie: SWOT analýza identifikovala množstvo navzájom zatiaľ nespolupracujúcich neziskových organizácií. Spolu so samosprávami a podnikateľskými subjektmi sú potenciálnymi partnermi pre projekty spolupráce z PRV ale aj z iných zdrojov – napr. program cezhraničnej spolupráce Slovensko – Maďarsko 2014-2020.	

4. Strategický rámec

Vízia, strategické ciele, strategické priority a špecifické ciele sú definované v nadväznosti na analytickú časť (SWOT analýza), pričom sú zohľadnené ciele PRV a IROP a zároveň je preukázateľná väzba na miestne potreby. Pri tvorbe strategickej časti je kladený dôraz na vzájomnú doplnkovosť PRV a IROP.

Stratégia miestneho rozvoja CLLD pre región MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont vychádza zo SWOT analýzy a identifikovaných potrieb územia. Definuje svoju víziu do roku 2030 a strategický cieľ do roku 2023, ďalej 3 priority, 3 špecifické ciele a následne opatrenia, ktoré budú financované z PRV (EFPRV), IROP (EFRR) a iných zdrojov. Definovanie každého špecifického cieľa vychádza z odkomunikovanej SWOT analýzy a ku každému cieľu sú priradené potreby, ktoré budú daným cieľom napĺňané. Stanovené ciele stratégie CLLD prispievajú k cieľom stratégie EU 2020, ako aj k cieľom PRV SR 2014-2020, IROP 2014-2020 a OP ĽZ 2014-2020.

4.1. Definovanie vízie a strategického cieľa

Vízia je najvšeobecnejším vyjadrením predstavy a zámeru kam sa chce región IPEĽ - HONT posunúť, ako chce zmeniť svoje územie, aká chce byť a pod. v dlhodobom horizonte 15 rokov, až do roku 2030.

Vízia vyjadruje predstavu obyvateľov o budúcich okolnostiach života v území. Je úzko prepojená na vnímanie aspektov kvality života v oblastiach ako sú pracovné príležitosti, bývanie, životné prostredie, možnosti spoločenského života a oddychu. Vízia bola v území naformulovaná spoločne a každý sa s ňou stotožnil. Vízia je pripravená stať sa prostriedkom na začatie spoločnej tvorby rozhodnutí a komunikačného procesu v rámci partnerstva.

Vízia bola formulovaná členmi združenia na spoločnom stretnutí s podporou facilitátora a s použitím metódy myšlienkových máp. Prítomní sa rozdelili na dve pracovné skupiny, kde v každej boli rovnomerne zastúpené všetky sektory.

Základom pre formulovanie vízie sú:

1. Skupina

- cyklotrasy,
- folklór, ľudové tradície,
- rodinné farmy,
- komunitné centrá a sociálne služby,
- športoviská, ihriská,
- priemyselný park,
- veľa zelene,

2. Skupina

- kanalizácia, ČOV, vodovod,
- parkoviská, miestne komunikácie, cesty,
- chodníky,
- zberné dvory,
- amfiteáter,
- ľudové tradície a kultúrne podujatia,
- parky a verejná zeleň,
- zachovanie vidieckosti, imidž dediny,
- používanie prírodných materiálov,
- rekonštrukcia infraštruktúry,
- obnovená železničná doprava,
- priemyselné zóny,
- ihriská,
- poľovníctvo,
- cyklotrasy, vyhliadková veža.

Fotodokumentácia skupinovej práce a následnej prezentácie práce

Kompletná fotodokumentácia je zverejnená na www.ipwl-hont.eu v časti Fotogalérie.

Vízia MAS OBČIANSKEHO ZDRUŽENIA IPEĽ-HONT do r. 2030

„SPOZNÁTE NÁS PODĽA JASNÉHO IMIDŽU KAŽDEJ DEDINY“

Región MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont poskytuje svojim obyvateľom podmienky pre kvalitný život vo všetkých oblastiach. Využíva miestny potenciál na rozvoj podnikania a tvorbu pracovných príležitostí, pričom dbá na šetrné využívanie miestnych zdrojov a kvalitu životného prostredia. Územie je komplexne vybavené potrebnou infraštruktúrou a uspokojuje potreby občanov aj v sociálnej oblasti. Spolupráca a partnerstvo sú rozvíjané na všetkých úrovniach a do verejného života sa zapája široká verejnosť.

Strategický cieľ je konkretizáciou vízie a bol stanovený do roku 2023. Strategický cieľ okrem stanovenia samotného cieľa definuje aj spôsoby na dosiahnutie želaného stavu, teda vyjadruje kvalitatívnu zmenu.

Strategický cieľ:

MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont vytvorí do roku 2023 nové pracovné miesta na základe využitia miestneho potenciálu, zabezpečí pre svojich obyvateľov významné zlepšenie v dobudovaní komplexnej infraštruktúry a v rozvoji sociálnych a komunitných služieb a vzdelávania.

4.2. Stanovenie priorít, špecifických cieľov a opatrení

V nadväznosti na definovanú víziu a strategický cieľ boli spoločne definované priority (potreby územia) a špecifické ciele v rámci priorít. Výber priorít a špecifických cieľov bol urobený na základe SWOT analýzy a ku každému cieľu boli priradené potreby, ktoré budú daným cieľom napĺňané. Stanovené ciele sú konkrétne, merateľné a dosiahnuteľné v stanovenom termíne, čo je následne predmetom monitorovacieho rámca.

V nadväznosti na stanovené priority a špecifické ciele boli definované opatrenia, ktorými sa budú priority (potreby územia) a špecifické ciele naplňať. Opatrenia sú rozdelené na opatrenia v rámci PRV, opatrenia v rámci IROP a opatrenia v rámci OP Ľudské zdroje.

Strategické priority

1. tvorba pracovných miest a podpora miestneho podnikania,
2. dobudovanie a rekonštrukcia komplexnej infraštruktúry,
3. rozvoj sociálnych a komunitných služieb a vzdelávanie.

Špecifické ciele

Stanovenie špecifických cieľov je dôležité k tomu, aby sa zadefinovalo, čo konkrétne musíme jednotlivými prioritami dosiahnuť, aby sme naplnili celkový cieľ (strategický cieľ). K tomu je nutné vybrať správne opatrenia, či už z PRV, IROP alebo iných zdrojov. Pre každú prioritu bola vytvorená pracovná skupina, v ktorej členovia naplánovali špecifický cieľ priority časovo limitovaný do roku 2023 a spolu hľadali opatrenia, ktorými je možné daný cieľ naplniť. V dvoch pracovných skupinách boli navrhnuté ciele pre jednotlivé priority, ktoré prezentovali pracovné skupiny a tieto boli následne v diskusii upravené a odsúhlasené všetkými prítomnými.

Priorita č. 1: Tvorba pracovných miest a podpora miestneho podnikania

Špecifický cieľ: Podporiť a využiť miestny potenciál podnikateľov, podporiť vznik nových podnikateľov, rozvíjať podnikanie najmä v oblasti poľnohospodárstva, služieb a remesiel.

Priorita č. 2: Dobudovanie a rekonštrukcia komplexnej infraštruktúry

Špecifický cieľ: Dobudovať novú a rekonštruovať existujúcu infraštruktúru, ktorá bude slúžiť všetkým obyvateľom aj návštevníkom územia a bude pokrývať všetky oblasti života.

Priorita č. 3: Rozvoj sociálnych a komunitných služieb a vzdelávanie

Špecifický cieľ: Vytvoriť širokú ponuku sociálnych a komunitných služieb, ktoré budú slúžiť pre rôzne skupiny obyvateľov na naplnenie ich špecifických potrieb.

Fotodokumentácia z participatívnej prípravy stratégie CLLD – tvorba strategického rámca.

Ďalšie fotografie a informácie k tvorbe strategického rámca sa nachádzajú na odkaze: http://ipel-hont.eu/?page_id=810 a http://ipel-hont.eu/?page_id=2

Stanovené strategické priority a ich špecifické ciele prispievajú k jednotlivým fokusovým oblastiam aj prioritám PRV SR2014-2020 primárne aj sekundárne. Primárny prínos je k Priorite č. 6: Podpora sociálneho začleňovania, zmiernovania chudoby a hospodárskeho rozvoja vo vidieckych oblastiach a ku fokusovej oblasti 6B: Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach. Sekundárny prínos stratégie IPEL – HONT je identifikovaný aj pre iné fokusové oblasti PRV SR. Okrem prínosu stratégie k PRV SR je popísaný aj prínos stratégie IPEL – HON k špecifickým cieľom IROP v rámci jeho prioritnej osi č. 5 Miestny rozvoj vedený komunitou. Uvedené je prehľadne opísané v nasledujúcich tabuľkách.

Občianske združenie Ipeľ-Hont - 12 Príslušnosť špecifických cieľov k fokusovým oblastiam PRV SR 2014-2020

Priorita stratégie CLLD	Priorita č. 1: Tvorba pracovných miest a rozvoj miestneho podnikania.
Špecifický cieľ	Podporiť a využiť miestny potenciál podnikateľov, podporiť vznik nových podnikateľov, rozvíjať podnikanie najmä v oblasti poľnohospodárstva, služieb a remesiel.

Prepojenie ŠC na fokusovú oblasť PRV SR	FO 2A: Zlepšenie hospodárskeho výkonu všetkých poľnohospodárskych podnikov a uľahčenie reštrukturalizácie a modernizácie poľnohospodárskych podnikov, najmä na účely zvýšenia ich účasti na trhu, zamerania na trh a poľnohospodárskej diverzifikácie - prioritný prínos.
	FO 2B: Uľahčenie vstupu poľnohospodárov s primeranými zručnosťami do odvetvia poľnohospodárstva a najmä generačnej výmeny - prioritný prínos.
	FO 3A: Zvýšenie konkurencieschopnosti prvovýrobcov prostredníctvom ich lepšej integrácie do poľnohospodárskeho reťazca pomocou systémov kvality, pridávania hodnoty poľnohospodárskym produktom, propagácia na miestnych trhoch a v krátkych dodávateľských reťazcoch, skupín a organizácií výrobcov a medziodvetvových organizácií – sekundárny prínos.
	FO 5C: Uľahčenie dodávok a využívania OZE, vedľajších produktov , odpadov, zvyškov a iných nepotravinových surovín na účely bioekonomiky – sekundárny prínos.
	FO 6A: Uľahčenie diverzifikácie, zakladania nových mladých podnikov a vytvárania pracovných miest – sekundárny prínos.
Priorita stratégie CLLD	Priorita č. 2: Dobudovanie a rekonštrukcia komplexnej infraštruktúry.
Špecifický cieľ	Dobudovať novú a rekonštruovať existujúcu infraštruktúru, ktorá bude slúžiť všetkým obyvateľom aj návštevníkom územia a bude pokrývať všetky oblasti života.
Prepojenie ŠC na fokusovú oblasť PRV SR	FO 6B: Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach – prioritný prínos.
	FO 5C: Uľahčenie dodávok a využívania OZE, vedľajších produktov , odpadov, zvyškov a iných nepotravinových surovín na účely bioekonomiky – sekundárny prínos.
Priorita stratégie CLLD	Priorita č. 3: Rozvoj sociálnych a komunitných služieb a vzdelávanie.
Špecifický cieľ	Vytvoriť širokú ponuku sociálnych a komunitných služieb, ktoré budú slúžiť pre rôzne skupiny obyvateľov na naplnenie ich špecifických potrieb.
Prepojenie ŠC na fokusovú oblasť PRV SR	FO 6B: Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach – prioritný prínos.
	FO 5C: Uľahčenie dodávok a využívania OZE, vedľajších produktov , odpadov, zvyškov a iných nepotravinových surovín na účely bioekonomiky – sekundárny prínos

Občianske združenie Ipeľ-Hont - 13 Príslušnosť špecifických cieľov k špecifickým cieľom IROP

Priorita stratégie CLLD	Priorita č. 1: Tvorba pracovných miest a rozvoj miestneho podnikania.
Špecifický cieľ	Podporiť a využiť miestny potenciál podnikateľov, podporiť vznik nových podnikateľov, rozvíjať podnikanie najmä v oblasti poľnohospodárstva, služieb a remesiel.
Prepojenie ŠC na špecifický cieľ IROP	Špecifický cieľ 5.1.1: Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií.

Priorita stratégie CLLD	Priorita č. 2: Dobudovanie a rekonštrukcia komplexnej infraštruktúry.
Špecifický cieľ	Dobudovať novú a rekonštruovať existujúcu infraštruktúru, ktorá bude slúžiť všetkým obyvateľom aj návštevníkom územia a bude pokrývať všetky oblasti života.
Prepojenie ŠC na špecifický cieľ IROP	Špecifický cieľ 5.1.2: Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach.
Priorita stratégie CLLD	Priorita č. 3: Rozvoj sociálnych a komunitných služieb a vzdelávanie.
Špecifický cieľ	Vytvoriť širokú ponuku sociálnych a komunitných služieb, ktoré budú slúžiť pre rôzne skupiny obyvateľov na naplnenie ich špecifických potrieb.
Prepojenie ŠC na špecifický cieľ IROP	Špecifický cieľ 5.1.2: Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach.

Občianske združenie Ipeľ-Hont - 14 Opatrenia stratégie, ktorými sa budú naplňovať priority a špecifické ciele stratégie CLLD (PRV a IROP)

Priorita stratégie CLLD	Priorita č. 1: Tvorba pracovných miest a rozvoj miestneho podnikania.
Špecifický cieľ	Podporiť a využiť miestny potenciál podnikateľov, podporiť vznik nových podnikateľov, rozvíjať podnikanie najmä v oblasti poľnohospodárstva, služieb a remesiel.
Podopatrenia PRV SR 2014-2020, aktivity IROP 2014-2020, opatrenia OP EZ 2014-2020	
Podopatrenie 4.1 Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov.	Investície do hmotného majetku, ktoré zvyšujú celkovú výkonnosť a udržateľnosť poľnohospodárskeho podniku ako aj činnosti týkajúce sa spracovania alebo využívania obnoviteľných zdrojov energie s výnimkou vodnej, veternej a solárnej energie a činnosti týkajúce sa výroby biomasy a zakladania porastov rýchlorastúcich drevín.
Podopatrenie 6.1 Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti pre mladých poľnohospodárov.	Podpora sa poskytuje mladému poľnohospodárovi na začatie jeho podnikateľskej činnosti v oblasti živočíšnej a špecializovanej rastlinnej výroby na realizáciu podnikateľského plánu.
Podopatrenie 6.4 Podpora na investície do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností.	Činnosť 1: činnosti spojené s vidieckym cestovným ruchom a agroturistikou zamerané na vytváranie podmienok pre rekreačné a relaxačné činnosti, vrátane vytvárania podmienok na poskytovanie vzdelávania a vytvorenie konferenčných priestorov. Činnosť 2: činnosti spojené s poskytovaním služieb pre cieľovú skupinu: deti, seniori a občania so zníženou schopnosťou pohybu. V rámci danej oblasti je možné sa zamerať aj na terapie (hipoterapia, animoterapia), lesnú pedagogiku a pod., ktoré prispievajú k rekonvalescencii, lepšiemu začleneniu do spoločenského života, zvýšeniu motoriky cieľovej skupiny. Činnosť 3: spracovanie a uvádzanie na trh produktov, ktorých výstup spracovania nespadá do prílohy I ZFEÚ. Vstupom spracovania môže byť aj produkt, ktorý spadá do prílohy I ZFEÚ za podmienky, že je vstupom zároveň aj produkt, ktorý nespadá do prílohy I ZFEÚ (s výnimkou spracovania poľnohospodárskych produktov, ktorých vstup spadá výlučne do prílohy I ZFEÚ a výstupom je energia z OZE alebo produkt, ktorý sa ďalej využíva na výrobu energie) vrátane doplnkovej výroby

	nepoľnohospodárskeho, nelesného a neakvakultúrneho charakteru, ako aj predaj vlastných produktov nepoľnohospodárskeho, nelesného a neakvakultúrneho charakteru (vrátane zariadenia mobilných predajných miest) a výrobkov a/alebo produktov iných poľnohospodárov a obhospodarovateľov lesa a akvakultúrnych podnikov za účelom ekonomického rozvoja daného územia. Oprávnená je aj tvorba a rozvoj aktivít a činností spojených s poskytovaním služieb, najmä služieb súvisiacich so skladovaním, logistikou a dopravou a zriaďovaním podnikateľských inkubátorov.
Špecifický cieľ 5.1.1: Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií.	- zlepšenie využívania ekonomického potenciálu vidieckych oblastí prostredníctvom reštrukturalizácie vidieckej ekonomiky a zavádzania inovácií, - tvorba pracovných miest a hospodárskeho rastu, - vznik nových komunitných služieb a podnikov, - zlepšenie zamestnateľnosti a prístupu k novým formám podnikania a novým pracovným miestam, - zníženie závislosti vidieckeho obyvateľstva od príjmov z primárnej ekonomickej aktivity, najmä v poľnohospodárstve, smerom k zamestnanosti v nepoľnohospodárskych odvetviach, napr. v sektore služieb, - zníženie rizika chudoby a sociálneho vylúčenia.
OP Ľudské zdroje, Špecifický cieľ 3.1.1 Zvýšiť zamestnanosť, zamestnateľnosť a znížiť nezamestnanosť s osobitným dôrazom na dlhodobo nezamestnaných, nízko kvalifikovaných, starších a zdravotne postihnuté osoby.	- zvýšenie zamestnanosti a zamestnateľnosti dlhodobo nezamestnaných, nízko kvalifikovaných, starších a osôb so zdrav. postihnutím, - zníženie nezamestnanosti, hlavne dlhodobej a nezamestnanosti nízko kvalifikovaných osôb, vrátane Rómov, - zavedenie nových nástrojov pre integráciu ZUoZ, prioritne dlhodobo nezamestnaných do udržateľného zamestnania, - zvýšený počet spoločností/subjektov v oblasti sociálnej ekonomiky.
OP Ľudské zdroje , Špecifický cieľ 3.1.2 Zlepšiť prístup na trh práce uplatnením účinných nástrojov na podporu zamestnanosti, vrátane podpory mobility pre získanie zamestnania, samostatnej zárobkovej činnosti a aktivít vo vidieckych oblastiach.	- zvýšenie zamestnanosti zlepšenou mobilitou za prácou, zmiernením bariér mobility pracovnej sily a lepším využívaním potenciálu mobility pracovnej sily, - zabezpečená udržateľnosť SZČ a zlepšená efektívnosť vynaložených finančných zdrojov pre tých, ktorí budú prevádzkovať udržateľné živnosti, - udržanie pracovných miest, tvorba nových prac. miest, resp. udržanie prac. miest pre osoby, ktorým hrozí prepúšťanie z pracovného pomeru, - zvýšené zručností pre adaptabilitu pracovníkov a prispôsobenie pracovníkov, podnikov a podnikateľov zmenám, - zlepšenie adaptability zamestnancov a podnikov lepšou identifikáciou sektorovej potreby zručností na trhu práce a dopytu po kvalifikovanej pracovnej sile prostredníctvom NSP23.
Priorita stratégie CLLD	Priorita č. 2: Dobudovanie a rekonštrukcia komplexnej infraštruktúry.
Špecifický cieľ	Dobudovať novú a rekonštruovať existujúcu infraštruktúru, ktorá bude slúžiť všetkým obyvateľom aj návštevníkom územia a bude pokrývať všetky oblasti života.
Podopatrenia PRV SR 2014-2020 a aktivity IROP 2014-2020	
Podopatrenie 7.2 Podpora na investície do	- výstavba, rekonštrukcia, modernizácia, dostavba kanalizácie, vodovodu, alebo čistiarne odpadových vôd,

vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie.	- výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií, lávok, mostov, chodníkov a záchytných parkovísk, autobusových zastávok, výstavba, rekonštrukcia a údržba odvodňovacích kanálov, prehlbovanie existujúcich obecných studní. V prípade investícií do miestnych komunikácií, tie budú umožnené len v malom rozsahu a za predpokladu, že prispievajú k oživeniu znevýhodnenej vidieckej oblasti, kde môže zlepšiť prepojenie medzi vidieckymi oblasťami a širšou dopravnou sieťou, príp. budú prispievať k miestnemu ekonomickému rozvoju (napr. k rozvoju vidieckeho cestovného ruchu a pod.), - zlepšenie vzhľadu obcí – úprava a tvorba verejných priestranstiev, námestí, parkov apod.
Podopatrenie Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry.	- investície súvisiace s vytváraním podmienok pre trávenie voľného času vrátane príslušnej infraštruktúry – napr. výstavba/rekonštrukcia/modernizácia športovísk a detských ihrísk, amfiteátrů, investície do rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre komunitnú/spolkovú činnosť vrátane rekonštrukcie existujúcich kultúrnych domov, - zriadenie nových, prístavba, prestavba, rekonštrukcia a modernizácia existujúcich domov smútku vrátane ich okolia, - investície súvisiace so zvyšovaním kvality života obyvateľov – investície spojené s odstraňovaním malých tzv. divokých skládok odpadov resp. opusteného odpadu, - investície súvisiace so zvýšením bezpečnosti a prevencie proti vandalizmu na verejných priestoroch (montáž kamerových systémov a iných bezpečnostných prvkov), - investície súvisiace s vytváraním podmienok pre rozvoj podnikania – rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre podnikateľskú činnosť, výstavba/rekonštrukcia tržníc pre podporu predaja miestnych produktov a pod., - investície do využívania OZE vrátane investícií spojenými s úsporou energie – len ako súčasť investícií do miestnych služieb.
Podopatrenie 7.5 Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie.	- investície, ktoré súvisia s vytvorením, udržiavaním, obnovou a skvalitňovaním turisticky zaujímavých objektov, bodov a miest vrátane príslušnej infraštruktúry – miestne kultúrne, historické, prírodné a iné objekty a zaujímavosti, zriadenie múzejných a galerijných zariadení apod., - investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a informačných tabúl v turistických lokalitách na verejné využitie, budovanie drobných obslužných zariadení pre turistov, informačné body, smerové tabule, KIOSKy apod., - budovanie, rekonštrukcia náučných chodníkov, cykloturistických chodníkov, ich napojenie na náučné chodníky, budovanie doplnkovej infraštruktúry (odpočinkové miesta, prístrešky, stojany na bicykle a pod.), výstavba vyhladkových veží, budovanie, údržba a obnova cykloturistického značenia na existujúcich cykloturistických trasách apod.
Špecifický cieľ 5.1.2: Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach.	- zvýšenie kvality života vo vidieckych regiónoch, - rozvoj mestsko-vidieckych vzťahov, - rozvoj verejných služieb,

Priorita stratégie CLLD	Priorita č. 3: Rozvoj sociálnych a komunitných služieb a vzdelávanie.
Špecifický cieľ	Vytvoriť širokú ponuku sociálnych a komunitných služieb, ktoré budú slúžiť pre rôzne skupiny obyvateľov na naplnenie ich špecifických potrieb.
Podopatrenia PRV SR 2014-2020 a aktivity IROP 2014-2020	
Podopatrienie 7.4 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry.	- investície súvisiace s vytváraním podmienok pre trávenie voľného času vrátane príslušnej infraštruktúry – napr. výstavba/rekonštrukcia/modernizácia športovísk a detských ihrísk, amfiteátrov, investície do rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre komunitnú/spolkovú činnosť vrátane rekonštrukcie existujúcich kultúrnych domov, - zriadenie nových, prístavba, prestavba, rekonštrukcia a modernizácia existujúcich domov smútku vrátane ich okolia, - investície súvisiace so zvyšovaním kvality života obyvateľov – investície spojené s odstraňovaním malých tzv. divokých skládok odpadov resp. opusteného odpadu, - investície súvisiace so zvýšením bezpečnosti a prevencie proti vandalizmu na verejných priestoroch (montáž kamerových systémov a iných bezpečnostných prvkov), - investície súvisiace s vytváraním podmienok pre rozvoj podnikania – rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre podnikateľskú činnosť, výstavba/rekonštrukcia tržníc pre podporu predaja miestnych produktov apod., - investície do využívania OZE vrátane investícií spojenými s úsporou energie – len ako súčasť investícií do miestnych služieb.
Špecifický cieľ 5.1.2: Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach.	- zvýšenie kvality života vo vidieckych regiónoch, - rozvoj mestsko-vidieckych vzťahov, - rozvoj verejných služieb.

4.3. Súhrnná tabuľka strategického rámca

Tabuľka č. 3 Súhrnný prehľad strategického rámca

Vízia
„SPOZNÁTE NÁS PODĽA JASNÉHO IMIDŽU KAŽDEJ DEDINY“ Región MAS Občianskeho združenia Ipel'-Hont využíva miestny potenciál na rozvoj celoročného cestovného ruchu a tvorbu pracovných príležitostí, pričom dbá na šetrné využívanie miestnych zdrojov a kvalitu životného prostredia. Územie je komplexne vybavené potrebnou infraštruktúrou pre kvalitný život všetkých obyvateľov. Spolupráca a partnerstvo sú rozvíjané na všetkých úrovniach a do verejného života zapája širokú verejnosť.

Strategický cieľ		
MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont do roku 2023 vytvorí nové pracovné miesta na základe využitia miestneho potenciálu, zabezpečí pre svojich obyvateľov významné zlepšenie v dobudovaní komplexnej infraštruktúry a v rozvoji sociálnych a komunitných služieb a vzdelávania.		
Priorita 1: Tvorba pracovných miest a rozvoj miestneho podnikania.		
Špecifický cieľ: Podpora a využitie miestneho potenciálu podnikateľov, podpora vzniku nových podnikateľov, rozvoj podnikania, poľnohospodárstva, služieb a remesiel.		
Opatrenia PRV: 4.1 Podpora investícií do poľnohospodárskych podnikov. 6.1 Podpora na začatie podnikateľskej činnosti pre mladých poľnohospodárov 6.4 Podpora investícií do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností	Opatrenia IROP: Špecifický cieľ č. 5.1.1: Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií Aktivita: Zakladanie nových a podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev. A1 Podpora podnikania a inovácií:- obstaranie hmotného majetku pre účely tvorby pracovných miest, - nutné stavebno-technické úpravy budov spojené s umiestnením obstaranej technológie a/alebo s poskytovaním nových služieb, - podpora marketingových aktivít, - podpora miestnych produkčno-spotrebiteľských reťazcov, sieťovanie na úrovni miestnej ekonomiky a výmena skúseností.	Iné opatrenia: Operačný program Ľudské zdroje Špecifický cieľ 3.1.1 Zvýšiť zamestnanosť, zamestnateľnosť a znížiť nezamestnanosť s osobitným dôrazom na dlhodobo nezamestnaných, nízko kvalifikovaných, starších a zdravotne postihnuté osoby. Špecifický cieľ 3.1.2 Zlepšiť prístup na trh práce uplatnením účinných nástrojov na podporu zamestnanosti, vrátane podpory mobility pre získanie zamestnania, samostatnej zárobkovej činnosti a aktivít vo vidieckych oblastiach.
Priorita 2: Dobudovanie a rekonštrukcia komplexnej infraštruktúry		
Špecifický cieľ: Vybudovanie novej a rekonštrukcia existujúcej infraštruktúry, ktorá bude slúžiť všetkým obyvateľom aj návštevníkom územia a bude pokrývať všetky oblasti života.		
Opatrenia PRV: 7.2 Podpora investícií do budovania, zlepšenia alebo rozšírenia všetkých typov malej infraštruktúry vrátane investícií do obnoviteľných zdrojov energie a úspor energie. 7.4 Podpora investícií do zriaďovania, zlepšenia alebo rozšírenia miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane	B Dopravné prepojenia a dostupnosť sídel: B2. Zvyšovanie bezpečnosti a dostupnosti sídiel: - výstavba, modernizácie, rekonštrukcia zastávok, staníc, parkovísk, na linkách prepájajúcich obec s mestom, súčasťou môžu byť: - vnútorné a/alebo vonkajšie informačné tabule, - stacionárne informačné systémy, - budovanie prvkov a podpora opatrení na zvyšovanie bezpečnosti dopravy v mestách ako: - budovanie a/alebo rekonštrukcia nadchodov, podchodov, - budovanie alebo rekonštrukcia chodníkov,	Iné opatrenia:

služieb v oblasti voľného času a kultúry a do súvisiacej infraštruktúry. 7.5 Podpora investícií pre verejné využívanie rekreačnej infraštruktúry, informačnej a drobnej infraštruktúry cestovného ruchu	- odstraňovanie úzkych miest v doprave, - odstraňovanie bariér, - budovanie, rekonštrukcia alebo modernizácia prvkov na ochranu zraniteľných účastníkov dopravy: - cyklisti, chodci, - budovanie, rekonštrukcia alebo modernizácia vodorovného a zvislého dopravného označenia vrátane svetelnej signalizácie, - budovanie, rekonštrukcia alebo modernizácia verejného osvetlenia v priamej nadväznosti na bezpečnosť dopravy a jej účastníkov, - systémy pre privolanie pomoci v prípade núdze. B3. Nákup vozidiel spoločnej dopravy osôb: - nákup vozidiel pre účely zabezpečenia spoločnej dopravy osôb vrátane vozidiel prispôbených osobám s obmedzenou možnosťou pohybu a orientácie, C. Sociálne služby a komunitné sociálne služby C1. Komunitné sociálne služby: - zriaďovanie nových alebo rekonštrukcia a modernizácia existujúcich zariadení pre poskytovanie komunitných sociálnych služieb vrátane materiálno-technického vybavenia: - zariadenia podporovaného bývania, - zariadenia pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby, - nocľahárne, útulky - nízkoprahové denné centrá, - rehabilitačné stredisko, - sociálne služby krízovej intervencie, - služby podpory rodiny s deťmi, - projekty investujúce do existujúcich transformovaných sociálnych centier, - komunitné služby materských centier, - jasle, - komunitné centrá. C2. Terénne a ambulantné služby: - rozvoj terénnych a ambulantných sociálnych služieb:	
---	--	--

	- sociálna služba krízovej intervencie, - opatrovateľská služba, - zriaďovanie nových alebo rekonštrukcia a modernizácia existujúcich ambulantných zariadení vrátane materiálno-technického vybavenia. D. Infraštruktúra vzdelávania: D1. Učebne základných škôl: - vybudovanie, modernizácia odborných učební, laboratórií, jazykových učebníc základných škôl: - stavebno-technické úpravy existujúcich priestorov za účelom vytvorenia učební, - materiálno-technické vybavenie učební podľa typu učebne. D2. Skvalitnenie a rozšírenie kapacít predškolských zariadení. - skvalitnenie a rozšírenie kapacít predškolských zariadení (materských škôl): - vybudovanie, rekonštrukcia alebo modernizácia prostredníctvom stavebno-technických úprav materskej školy, - materiálno-technické vybavenie materskej školy, - úpravy areálu materskej školy (detské ihriská, športové zariadenia pre deti uzavretých aj otvorených areálov s možnosťou celoročnej prevádzky, záhrad, vrátane prvkov inkluzívneho vzdelávania a pod.) E. Výstavba a obnova mestských trhových priestorov za účelom podpory lokálnych producentov. E1. Trhové priestory: - výstavba, obnova a modernizácia mestských a obecných trhových priestorov za účelom podpory lokálnych producentov: - stavebno-technické úpravy, - materiálno-technické vybavenie.	
Priorita 3: Rozvoj sociálnych a komunitných služieb a vzdelávanie		
Špecifický cieľ: Špecifický cieľ: Vytvoriť širokú ponuku sociálnych a komunitných služieb, ktoré budú slúžiť pre rôzne skupiny obyvateľov na naplnenie ich špecifických potrieb.		

Opatrenia PRV: 7.4 Podpora investícií do zriaďovania, zlepšenia alebo rozšírenia miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane služieb v oblasti voľného času a kultúry a do súvisiacej infraštruktúry.	B Dopravné prepojenia a dostupnosť sídel: B2. Zvyšovanie bezpečnosti a dostupnosti sídiel: - výstavba, modernizácie, rekonštrukcia zastávok, staníc, parkovísk, na linkách prepájajúcich obec s mestom, súčasťou môžu byť: - vnútorné a/alebo vonkajšie informačné tabule, - stacionárne informačné systémy, - budovanie prvkov a podpora opatrení na zvyšovanie bezpečnosti dopravy v mestách ako: - budovanie a/alebo rekonštrukcia nadchodov, podchodov, - budovanie alebo rekonštrukcia chodníkov, - odstraňovanie úzkych miest v doprave, - odstraňovanie bariér, - budovanie, rekonštrukcia alebo modernizácia prvkov na ochranu zraniteľných účastníkov dopravy: - cyklisti, chodci, - budovanie, rekonštrukcia alebo modernizácia vodorovného a zvislého dopravného označenia vrátane svetelnej signalizácie, - budovanie, rekonštrukcia alebo modernizácia verejného osvetlenia v priamej nadväznosti na bezpečnosť dopravy a jej účastníkov, - systémy pre privolanie pomoci v prípade núdze. B3. Nákup vozidiel spoločnej dopravy osôb: - nákup vozidiel pre účely zabezpečenia spoločnej dopravy osôb vrátane vozidiel prispôbených osobám s obmedzenou možnosťou pohybu a orientácie, C. Sociálne služby a komunitné sociálne služby C1. Komunitné sociálne služby: - zriaďovanie nových alebo rekonštrukcia a modernizácia existujúcich zariadení pre poskytovanie komunitných sociálnych služieb vrátane materiálno-technického vybavenia: - zariadenia podporovaného bývania, - zariadenia pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby,	Iné opatrenia: Operačný program Ľudské zdroje Špecifický cieľ 3.1.1 Zvýšiť zamestnanosť, zamestnateľnosť a znížiť nezamestnanosť s osobitným dôrazom na dlhodobo nezamestnaných, nízko kvalifikovaných, starších a zdravotne postihnuté osoby Špecifický cieľ 3.1.2 Zlepšiť prístup na trh práce s uplatnením účinných nástrojov na podporu zamestnanosti, vrátane podpory mobility pre získanie zamestnania, samostatnej zárobkovej činnosti a aktivít vo vidieckych oblastiach
---	---	--

	- nocľahárne, útulky - nízkoprahové denné centrá, - rehabilitačné stredisko, - sociálne služby krízovej intervencie, - služby podpory rodiny s deťmi, - projekty investujúce do existujúcich transformovaných sociálnych centier, - komunitné služby materských centier, - jasle, - komunitné centrá. C2. Terénne a ambulantné služby: - rozvoj terénnych a ambulantných sociálnych služieb: - sociálna služba krízovej intervencie, - opatrovateľská služba, - zriaďovanie nových alebo rekonštrukcia a modernizácia existujúcich ambulantných zariadení vrátane materiálno-technického vybavenia. D. Infraštruktúra vzdelávania: D1. Učebne základných škôl: - vybudovanie, modernizácia odborných učební, laboratórií, jazykových učebníc základných škôl: - stavebno-technické úpravy existujúcich priestorov za účelom vytvorenia učební, - materiálno-technické vybavenie učební podľa typu učebne. D2. Skvalitnenie a rozšírenie kapacít predškolských zariadení. - skvalitnenie a rozšírenie kapacít predškolských zariadení (materských škôl): - vybudovanie, rekonštrukcia alebo modernizácia prostredníctvom stavebno-technických úprav materskej školy, - materiálno-technické vybavenie materskej školy, - úpravy areálu materskej školy (detské ihriská, športové zariadenia pre deti uzavretých aj otvorených areálov s možnosťou celoročnej prevádzky, záhrad, vrátane prvkov inkluzívneho vzdelávania a pod.) E. Výstavba a obnova mestských trhových priestorov za účelom podpory lokálnych producentov.	
--	---	--

	E1. Trhové priestory: - výstavba, obnova a modernizácia mestských a obecných trhových priestorov za účelom podpory lokálnych producentov: - stavebno-technické úpravy, - materiálno-technické vybavenie. -	
Prierezová priorita: Efektívna činnosť MAS - Animácie		
Špecifický cieľ: -		
Opatrenia PRV: 19.4 Podpora na prevádzkové náklady a oživenie	Opatrenia IROP:	Iné opatrenia:
Prierezová priorita: Efektívna činnosť MAS – Chod MAS		
Špecifický cieľ: -		
Opatrenia PRV:	Opatrenia IROP: Špecifický cieľ č. 5.1.1: Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií Aktivita: Financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania stratégií CLLD.	Iné opatrenia:
Prierezová priorita: Projekty spolupráce		
Špecifický cieľ: -		
Opatrenia PRV: 19.3 Príprava a vykonávanie činností spolupráce miestnej akčnej skupiny	Opatrenia IROP:	Iné opatrenia:

4.4. Integrované znaky stratégie CLLD

Stratégia uvádza základný súbor integračných opatrení a konkretizuje ich aplikáciu medzi prioritami/špecifickými cieľmi, resp. v rámci konkrétnych opatrení, zdrojov a pod. na úrovni územia MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont. Integrácia zahŕňa a popisuje aj možnosti spolupráce na rôznych úrovniach.

V súlade s nariadením (EÚ) č. 1303/2013 by sa mal miestny rozvoj vedený komunitou (CLLD) vykonávať pomocou „integrovaných znakov stratégie“ a „viacsektorových oblastných stratégií miestneho rozvoja“.

Stratégia CLLD pre región MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont sa zameriava na také ciele a činnosti, ktoré majú najväčšiu šancu spôsobiť zmeny, ktoré chcú dosiahnuť, stratégia CLLD podporuje tie oblasti, kde už existuje potenciál a poskytovaná podpora sa zameriava na rozvíjanie týchto zámerov.

Integrácia v stratégii CLLD pre MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont sa sústreďuje najmä na tieto okruhy:

- zabezpečiť postupné vykonávanie rôznych miestnych podporných opatrení v špecifickom poradí a ich zosúladenie, aby dosahovali rovnaké strategické ciele (nadväznosť/doplňkovosť jednotlivých projektov aj s ohľadom na iné aktivity, iné zdroje a pod.) – viď: harmonogram vyhlasovania výziev;
- začať s jednou alebo viacerými otázkami, témami, problémami alebo cieľovými skupinami, ktoré mobilizujú komunitu, ale umiestniť ich do širšej súvislosti a budovať vonkajšie spojenia s ostatnými odvetviami a subjektmi, ktoré môžu ovplyvniť situáciu – viď: orientácia strategického cieľa na 3 najvýznamnejšie priority: Tvorba pracovných miest a rozvoj miestneho podnikania, Dobudovanie a rekonštrukcia komplexnej infraštruktúry, Rozvoj sociálnych a komunitných služieb a vzdelávanie

V stratégii CLLD 2014-2020 bude aplikovaný integrovaný prístup, a to na troch úrovniach:

1. na úrovni zapojenia všetkých relevantných aktérov do strategického plánovania (princíp partnerstva) – verejná správa, podnikatelia, občania, neziskový sektor
2. plánovanie a realizácia obsahovo prepojených a vzájomne previazaných rozvojových cieľov a opatrení - 3 strategické priority, ktoré budú podporené zo zdrojov PRV, IROP a OP Ľudské zdroje prostredníctvom vybraných opatrení
3. Využitie možností na rozvoj spolupráce mimo územia MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont (cezhraničná spolupráca HU-SK, projekty národnej a nadnárodnej spolupráce z PRV SR 2014-2020)

Prepojenie týchto troch úrovní počas implementácie stratégie CLLD bude znamenať optimálnu úroveň integrácie.

Integrovaný prístup prináša nové možnosti efektívnejšieho investovania finančných prostriedkov v rozvoji obcí a regiónu, nakoľko spolu logicky súvisia jednotlivé aktivity a

opatrenia. Zároveň tento prístup prináša multiplikačný efekt, ktorý mobilizuje verejné aj súkromné zdroje a prispieva k prehĺbeniu spolupráce medzi subjektmi verejnej správy navzájom a verejnou správou a podnikateľským a neziskovým sektorom a občanmi (verejnosťou).

Integrovaný prístup je obsiahnutý už v samotnom fakte, že stratégia CLLD je multifundová (prioritne PRV a IROP s možnosťou zapojenia ďalších zdrojov/programov). Ďalej sú to vzájomné väzby medzi opatreniami/projektmi a ich prepojenosť na externé prostredie. Medzi základné spoločné znaky integrovaných nástrojov v období 2014-2020 patrí vzájomná synergia, integrované stratégie a partnerstvo a viacúrovňová správa. Všetky tieto aspekty sú obsiahnuté v stratégii CLLD pre región MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont. Prístup LEADER je integrovanou súčasťou miestneho rozvoja vedeného komunitou CLLD. MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont pripravila stratégiu CLLD, ktorú bude financovať z PRV, IROP a OP Ľudské zdroje, pričom v každom z programov sú uvedené oprávnené oblasti podpory a oprávnení prijímatelia, čím je zabezpečená vzájomná doplnkovosť a synergia programov v oblasti CLLD. Pri obdobných oblastiach podpory vo všeobecnosti platí, že z EPFRV (PRV) sú oprávnení poľnohospodári, spracovatelia poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov, obhospodarovatelia lesa, v prípade investícií do nepoľnohospodárskych činností subjekty s podielom tržieb z poľnohospodárskej a lesníckej činnosti nad 30 %. Z EFRR (IROP) sú v rámci podpory podnikania potom oprávnené subjekty, ktoré nie sú oprávnené z PRV. V prípade investícií na obnovu a rozvoj obcí a zvyšovanie kvality života obyvateľov je doplnkovosť zabezpečená rozdielnym zameraním investícií, kedy podpora z EFRR bude zameraná na zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach. V období 2014-2020 sa región MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont viac zameria na prílev finančných prostriedkov do súkromného a občianskeho sektora. V stratégii CLLD pre región MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont na roky 2014-2020 bude tento **pomer medzi verejným a súkromným sektorom 48,91 % : 51,09 %**. Členovia občianskeho združenia toto riešenie považujú za také, ktoré bude mať priamy dopad na región. Zníženie sociálno-ekonomickej zaostalosti dosiahne región hlavne:

- podporou živnostníkov a samostatne hospodáriacich roľníkov, mikro a malých podnikov najmä v poľnohospodárskom sektore,
- rozvinutím miestnej ekonomiky a zlepšením zavádzania inovácií na miestnej úrovni

- zlepšením využívania zdrojov v regióne
- podporou neziskových organizácií

4.5. Inovatívne znaky stratégie CLLD

Miestne problémy sa doteraz riešili individuálne v každej obci. Po vzniku mikroregiónov sa pravidelne stretávali predstavitelia samospráv takých obcí, ktoré majú k sebe blízko hlavne územne, prípadne ich spája spoločná stavebná úradovňa. Na týchto stretnutiach sa informácie len odovzdávajú, aj to mnohokrát nekoordinovaným spôsobom a sporadicky. Samosprávy nedokážu tieto informácie spracovať a problémy zostávajú len v rovine pomenovania počas diskusie. Príkladom dobrej spolupráce obcí Občianskeho združenia Ipel'-Hont s inými obcami je regionálne Združenie obcí pre separovaný zber Hont-Poiplie“ so sídlom v Hrkovciach, ktoré združuje aj 9 obcí z okresu Veľký Krtíš a jednu obec z okresu Krupina. Je typickým územím, ktoré vzniklo jednak za účelom riešenia separovania odpadu v obciach a tiež je územne založené na tradičnej spádovej oblasti bývalého okresu Šahy. Obyvatelia týchto obcí dodnes inklinujú k mestu Šahy, navštevujú miestne školy a zdravotnícke zariadenia. Napriek rôznej administratívnej príslušnosti tieto obce už vyše desať rokov spoločne postupujú v riadení separovania odpadu na svojom území. Odkedy sa začalo aktívne pracovať na príprave územia na prístup Leader pomocou externých expertov, sa začína meniť pohľad územia na riešenie problémov. Región je koordinovane vedený k tomu, aby boli problémy jasne pomenované, ale na druhej strane aj k tomu aby boli zadefinované aj pozitíva územia a jej potreby. Pracuje sa spoločne so súkromným a občianskym sektorom, čo doteraz nebolo zaužívané. Táto spolupráca funguje už od roku 2008, kedy sa región začal prvý krát pripravovať na prístup Leader. Nebol síce úspešný, ale s aktívnou každoročnou podporou Nitrianskeho samosprávneho kraja a z vlastných zdrojov realizoval niekoľko investičných projektov v obciach. Vo finančnom vyjadrení bola hodnota príspevku Nitrianskeho samosprávneho kraja za minulé programovacie obdobie 89 504,18 EUR. V Prílohe Občianskeho združenia Ipel'-Hont 2 - Čerpanie dotácií z rozpočtu NSK sme uviedli prehľad čerpania dotácií v rokoch 2012 až 2015. Obyvatelia spoločne nadeľovali víziu - predstavu o budúcnosti a hlavné smery rozvoja. Zmena oproti doterajšej praxi je hlavne v koordinovanej komunikácii s jedným cieľom – odstrániť čo najviac nadeľovaných problémov v území a v pomenovaní toho, čo chce komunita zmeniť, čo je cieľom rozvoja územia. Komunikácia v území združenia sa sústredila na stanovenie takých činností, ktoré majú pre miestny rozvoj znásobujúce účinky, na využitie a stanovenie takých postupov, ktoré vedú k dlhodobým a udržateľným riešeniam. Predpoklady pre udržanie

zamestnanosti v území MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont sú vo využívaní technologických inovácií v oblasti malého a stredného podnikania, v oblasti spracovania poľnohospodárskych produktov, vo využívaní daností územia v prospech rozvoja vidieckej turistiky a agroturistiky a v aktívnom prístupe k riešeniu sociálnej oblasti. **Pre posilnenie ekonomickej a sociálnej životaschopnosti vidieka je potrebná diverzifikácia ekonomických aktivít, rozvoj služieb a posilnenie investícií do miestnej infraštruktúry. Kľúčovou výzvou pre región je uskutočňovanie nových nápadov a podpora podnikania. Región MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont vzhľadom na svoju výhodnú polohu vidieckej oblasti v prihraničnom regióne, prírodné zdroje a podmienky sa môže po zavedení inovatívnych prvkov stať konkurencieschopným vidieckym priestorom na podnikanie a prácu, trávenie voľného času, bývanie a užívanie produktov cestovného ruchu.**

Medzi typické črty územia, ktoré sú základom pre stanovenie inovatívnych znakov stratégie patrí:

- dopravná dostupnosť územia, blízkosť nadradených vnútroštátnych a medzinárodných koridorov
- tradícia v poľnohospodárstve (klasické poľnohospodárstvo, ovocinárstvo, vinohradníctvo, včelárstvo) - prírodné podmienky
- poľovníctvo – dostatok revírov, obory a zverničky, budovanie poľovníckych chodníkov
- pekná príroda, čisté životné prostredie, vidiecky charakter územia, vhodné podmienky pre vidiecky turizmus a agroturistiku
- rieka Ipeľ ako produkt – CHVÚ, športové využitie, rybárstvo, vodná turistika.....a menšie vodné toky a jazerá
- voľné priestory na rozvoj podnikania
- atrakcie pre rozvoj cestovného ruchu v území (napr. Národné kultúrne pamiatky, ZOO, Medvedia studňa, Morské oko, historický park, kaštieľ, jazerá....)
- prihraničný región – dvojjazyčnosť obyvateľov, fungujúce partnerstvá sa MR
- vhodné podmienky pre poľovníctvo a rybárstvo
- folklórne a kultúrne súbory, zachovaná ľudová kultúra, kultúrne zariadenia, tradičné podujatia v obciach
- pohostinní ľudia
- bezpečné prostredie

- dobré vzťahy národnostných menšín

Inovačné aktivity

Inovácia je chápaná v širšom zmysle. Môže znamenať uvádzanie nového výrobku, nového procesu, novej služby, technológie alebo postupov, výrobného procesu v miestnom prostredí alebo v zavádzaní IKT a pod. Z dôvodov nízkej hustoty a relatívne nedostatočnej úrovne ľudských a fyzických zdrojov však majú vidiecke oblasti slabšie spojenia s výskumnými a vývojovými strediskami a pokladajú za ťažké produkovať radikálne inovácie technického charakteru.

Inovácia vo vidieckych oblastiach môže zahŕňať prenos a adaptáciu inovácií vyvinutých inde použiteľných ako technologická inovácia v oblasti spracovania poľnohospodárskych produktov, modernizáciu tradičných know-how, alebo hľadanie nových riešení pretrvávajúcich problémov vidieka. Spolupráca medzi rôznymi subjektmi a odvetviami môže byť inováciou k hľadaniu nových spôsobov mobilizácie a využívania existujúcich zdrojov a aktivít územia. Napr. výroba, predaj a vhodná propagácia domácich výrobkov vyrábaných z kvalitných miestnych surovín, vytvorenie, predaj a propagácia jedinečných produktov cestovného ruchu, využívanie obnoviteľných zdrojov energií v sledovanom území. Tvorba nových pracovných miest je dôležitým nástrojom pre širší prístup vidieckeho obyvateľstva k inováciám. Inovácie v miestnom rozvoji spočívajú aj v samotnom partnerstve. Inovačným prístupom je aj vzájomná výmena skúseností a rozvoj spolupráce s inými územiami v rámci SR a zahraničia.

Identifikované potreby územia MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont:

- **podpora a využitie miestneho potenciálu podnikateľov, podpora vzniku nových podnikateľov, rozvoj podnikania, poľnohospodárstva, služieb a remesiel, zavedenie nových progresívnych technológií a inovácií.**
- **vybudovanie novej a rekonštrukcia existujúcej infraštruktúry, ktorá bude slúžiť všetkým obyvateľom aj návštevníkom územia a bude pokrývať všetky oblasti života.**
- **zlepšenie sociálnej infraštruktúry, sociálnych služieb a komunitných služieb.**

Berúc do úvahy všetky aspekty, ktoré boli zistené v procese komunikácie s miestnymi aktérmi regiónu a jeho typické črty, boli stanovené nasledovné inovatívne znaky stratégie CLLD:

- vytvorenie takého prostredia, ktoré bude následne tvoriť pracovné miesta s využitím prírodných a miestnych zdrojov a bude prispievať k zvyšovaniu potravinovej sebestačnosti prostredníctvom podopatrenia 6.1. Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti pre mladých poľnohospodárov, podopatrenia 6.4 Podpora investícií do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností, podopatrenia 4.1 Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov a podopatrenia 4.2 Podpora investícií do spracovania/uvádzania na trh a/alebo vývoja poľnohospodárskych produktov.
- podpora pilotného projektu propagácie, podpory predaja a podpory technologického vybavenia regionálnych výrobcov používajúcich výlučne domáce suroviny prostredníctvom rozvoja spolupráce s inými územiami v rámci SR a v zahraničí (projekt spolupráce, spolupráca s NSK)
- podpora pilotného projektu tvorby a predaja produktov cestovného ruchu prostredníctvom rozvoja spolupráce s inými územiami v rámci SR a v zahraničí (projekt spolupráce, spolupráca s NSK)
- prostredníctvom podpory sociálnych a komunitných služieb riešiť aj zamestnanosť marginalizovanej skupiny žien na vidieku

Inovatívne znaky stratégie priamo reflektujú na riešenie miestnych problémov zistených v SWOT analýze územia. Naplnenie cieľov stratégie CLLD prostredníctvom jednotlivých opatrení bude mať vplyv na jednotlivé cieľové skupiny, ktoré sa stanú v procese implementácie stratégie CLLD nositeľmi inovatívnych postupov a inšpiráciou pre ostatné subjekty v území. Samotná implementácia stratégie CLLD predstavuje v území inovatívny spôsob spolupráce pri riešení miestnych problémov, pri ktorom spolupracujú všetky sektory v území a rovnakým dielom aj rozhodujú.

Spôsoby implementácie inovačných znakov stratégie CLLD sú na jednej strane dané, resp. obsiahnuté v jednotlivých opatreniach, ktoré si MAS vybrala. Na druhej strane tieto inovačné znaky vznikajú v súlade s princípmi LEADER „zdola“ od občanov, združení, podnikateľov a samospráv ako ich požiadavka na nové postupy, zlepšenie stavu územia vo všetkých ohľadoch, pilotné a overovacie projekty a pod. Významným prvkom bude kvalitne obsadená kancelária MAS spolupracujúca vnútri s aktívnymi členmi a navonok s vonkajším prostredím, ktorá bude zabezpečovať posun, sprostredkovanie a výmenu inovatívnych informácií, postupov a skúseností v rámci územia aj mimo neho.

Cieľom stratégie je do roku 2023 ponúkať také nové pracovné príležitosti pre obyvateľov, ktoré budú mať znásobujúci účinok, zvýšiť konkurencieschopnosť zaostávajúceho vidieckeho regiónu aj podporou výroby a predaja z domácich surovín, zabezpečiť pre svojich obyvateľov významné zlepšenie v dobudovaní technickej infraštruktúry, zvoliť vhodnú a intenzívnu propagáciu svojho potenciálu a prírodných daností, zamerať sa na konkrétne a spoločné produkty cestovného ruchu. Vzhľadom na celkovú zaostalosť regiónu bude každá aktivita smerujúca k dosiahnutiu stanoveného cieľa svojim spôsobom inovatívna.

5. Implementačný rámec

5.1. Popis riadiaceho a implementačného procesu

5.1.1 Riadiaci proces - organizačná štruktúra MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont

MAS je zoskupenie predstaviteľov verejných a súkromných miestnych spoločensko-hospodárskych záujmov, v ktorých na úrovni rozhodovania nemajú ani orgány verejnej moci, ani žiadna záujmová skupina viac ako 49 % hlasovacích práv.

Orgány združenia

- Najvyšší orgán (Valné zhromaždenie Občianskeho združenia Ipeľ-Hont, **ani orgány verejnej moci, ani žiadna záujmová skupina nemá viac ako 49 % hlasovacích práv;**
- Výkonný orgán (Predsedníctvo Občianskeho združenia Ipeľ-Hont), **ani orgány verejnej moci, ani žiadna záujmová skupina nemá viac ako 49 % hlasovacích práv;**
- Výberová komisia, **aspoň 50 % hlasov rozhodnutí o výbere patrilo partnerom, ktorí nie sú orgánmi verejnej správy;**
- Štatutárny orgán (Predseda Občianskeho združenia Ipeľ-Hont);
- Kontrolný orgán (Dozorná rada Občianskeho združenia Ipeľ-Hont.), **ani orgány verejnej moci, ani žiadna záujmová skupina nemá viac ako 49 % hlasovacích práv;**
- Monitorovací výbor, **ani orgány verejnej moci, ani žiadna záujmová skupina nemá viac ako 49 % hlasovacích práv.**

- 1.) **Valné zhromaždenie Občianskeho združenia Ipeľ-Hont** - najvyšší orgán združenia, je tvorený zo všetkých členov združenia. Pomer zastúpenia členov najvyššieho orgánu je

v súčasnosti nasledovný: **35,09 % verejný sektor, 42,11 % občiansky sektor, 22,81 % podnikateľský sektor.** Zasadnutie valného zhromaždenia zvoláva výkonný orgán podľa potreby, najmenej dvakrát do roka. Výkonný orgán zvolá valné zhromaždenie aj ak o to požiada najmenej polovica členov Občianskeho združenia Ipel' – Hont. Valné zhromaždenie je uznášaniaschopné, ak sú prítomní členovia MAS, ktorí majú nadpolovičnú väčšinu všetkých hlasov MAS, t. j. viac ako 50 % všetkých hlasov (bez ohľadu na príslušnosť k záujmovým skupinám) Rozhodnutia valného zhromaždenia sú prijímané nadpolovičnou väčšinou hlasov prítomných členov (bez ohľadu na príslušnosť k záujmovým skupinám).

Vykonáva nasledovné činnosti:

- Schvaľuje stanovy a rokovací poriadok ich zmeny a doplnky;
- Schvaľuje plán činnosti a výročnú správu;
- Schvaľuje návrh rozpočtu a správu o hospodárení;
- Schvaľuje zriadenie kancelárie MAS;
- Schvaľuje organizačný a pracovný poriadok kancelárie MAS;
- Volí a odvoláva členov výkonného orgánu a kontrolného orgánu;
- Schvaľuje prijatie nových členov alebo vylúčenie členov v zmysle stanov;
- Schvaľuje stratégiu CLLD a jej aktualizáciu;
- Volí a odvoláva manažéra MAS, ktorý je vedúcim kancelárie MAS;
- Schvaľuje výberovú komisiu MAS a monitorovací výbor;
- Schvaľuje štatút výberovej komisie a monitorovacieho výboru;
- Schvaľuje správu výkonného orgánu o výbere projektov doporučených výberovou komisiou na predloženie Pôdohospodárskej platobnej agentúre a Riadiacemu orgánu pre IROP na čerpanie finančných prostriedkov;
- Schvaľuje správu monitorovacieho výboru o kontrole a hodnotení realizácie projektov;
- Schvaľuje návrh monitorovacieho výboru o rozsahu činnosti monitorovacieho výboru;
- Rozhoduje o zániku združenia zlúčením s iným občianskym združením alebo dobrovoľným rozpustením;

Vykonáva úlohy a činnosti v zmysle Systému riadenia CLLD v platnom znení. Členom združenia MAS a teda aj najvyššieho orgánu združenia MAS sa stane žiadateľ na základe písomnej prihlášky. Predsedníctvo sleduje pomer jednotlivých sektorov v združení a dbá o to, aby **žiadna záujmová skupina nemala viac ako 49 % hlasovacích práv. Najstabilnejšou skupinou je verejný sektor, kde nie je predpoklad jeho rozšírenia ani zníženia počtu obcí.** Vzhľadom k tomu, že pomer sa mení zmenou dvoch premenných, je potrebné pozorne

sledovať pomery jednotlivých sektorov prepočítavaním. V prípade, ak by pri zmene členskej základne bol vyvážený pomer jednotlivých záujmových skupín narušený, pristúpi združenie ku zmene stanov a určí konkrétny spôsob pre výpočet váhy hlasov tak, aby bol v súlade s § 32 ods. 2 písm. b) všeobecného nariadenia..

- 1.) Výkonný orgán - Predsedníctvo MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont je za svoju činnosť zodpovedné najvyššiemu orgánu a vykonáva činnosti v súlade so stanovami a internými riadiacimi smernicami MAS. **Predsedníctvo má najmenej 7 členov, kde a ani orgány verejnej moci, ani žiadna záujmová skupina nemá viac ako 49 % hlasovacích práv.** Členská základňa predsedníctva musí byť zastúpená každou záujmovou skupinou v zmysle článku 2, bod 5.) týchto stanov. Funkčné obdobie predsedníctva je zhodné s funkčným obdobím zástupcov samospráv. Pomer zastúpenia jednotlivých sektorov v predsedníctve je v súčasnosti nasledovný: **verejný sektor: 28,57 %, občiansky sektor 42,6 %, podnikateľský sektor 28,57 %**
- 2.) Predsedníctvo sa schádza podľa potreby, najmenej však dvakrát ročne. Jeho rokovania zvoláva a riadi predseda. Predsedníctvo je uznášaniaschopné, ak je prítomná nadpolovičná väčšina jeho členov. Predsedníctvo rozhoduje jednoduchou väčšinou prítomných členov. Na jeho rokovaní sa zúčastňuje aj manažér MAS a predseda monitorovacieho výboru, obaja s hlasom poradným.
- 3.) Volí spomedzi seba a odvoláva predsedu a podpredsedu združenia;
- 4.) Predsedníctvo vykonáva najmä nasledovné činnosti:
 - Riadi činnosť združenia v období medzi zasadnutiami najvyššieho orgánu;
 - Zvoláva a obsahovo pripravuje rokovanie najvyššieho orgánu a pripravuje základné materiály na tieto rokovania;
 - Zodpovedá za vypracovanie, aktualizáciu a implementáciu stratégie CLLD;
 - Zriadi výberovú komisiu a schvaľuje jej štatút;
 - Schvaľuje ostatné interné doklady združenia, ktoré nie sú vymedzené v pôsobnosti najvyššieho rgánu
 - Predkladá valnému zhromaždeniu na schválenie:
 - Návrh základných dokumentov združenia; stanovy, rokovací poriadok, smernice a i. a ich zmeny a doplnky;
 - Návrh na voľbu členov výkonného orgánu a kontrolného orgánu MAS;
 - Návrh na zriadenie výberovej komisie MAS a monitorovací výbor MAS;
 - Návrh na voľbu a odvolanie členov výberovej komisie MAS a návrh na schválenie jej štatútu;

- Návrh na voľbu a odvolanie členov monitorovacieho výboru MAS a návrh na schválenie jeho štatútu;
- Návrh na zriadenie kancelárie MAS;
- Návrh na organizačný a pracovný poriadok kancelárie MAS
- Návrh na vymenovanie manažéra MAS;
- Návrh plánu činnosti, výročnú správu, správu o hospodárení;
- Návrh na hospodárenie s finančnými prostriedkami a majetkom MAS;
- Návrh na prijatie nových členov na základe písomnej žiadosti alebo vylúčenie členov v zmysle stanov;
- Vypracúva správu výkonného orgánu o výbere projektov doporučených výberovou komisiou na predloženie Pôdohospodárskej platobnej agentúre a Riadiacemu orgánu pre IROP na čerpanie finančných prostriedkov;

Zabezpečuje úlohy a činnosti v zmysle Systému riadenia CLLD v platnom znení. Predsedníctvo zriadi svoju Kanceláriu na zabezpečenie spravovania verejných prostriedkov ako aj manažovanie činnosti MAS a realizáciu úloh združenia. Na čele Kancelárie je manažér MAS menovaný výkonným orgánom. Manažér MAS je povinný zúčastňovať sa zasadnutí výkonného orgánu s hlasom poradným. Kancelária pracuje na základe pracovného a organizačného poriadku, ktorý schvaľuje najvyšší orgán združenia. Administratívu a realizáciu úloh združenia zabezpečujú zamestnanci MAS, ktorí môžu byť členmi len najvyššieho orgánu.

Výberová komisia MAS Občianskeho združenia Ipel'-Hont: Občianskeho združenia Ipel'-Hont: vykonáva výber ŽoNFP podľa poradia ich prínosu k plneniu cieľov a zámerov Stratégie CLLD a stanovuje výšku podpory a vykonáva nasledovné činnosti:

- Zabezpečí proces posúdenia ŽoNFP/ŽoPr;
- Posudzuje splnenie podmienok poskytnutia príspevku určených vo výzve;
- Prideluje body jednotlivým ŽoNFP/ŽoPr na základe výsledkov posúdenia/odborného hodnotenia zoradí ŽoNFP/ŽoPr podľa bodového hodnotenia;
- Vykoná výber ŽoNFP/ŽoPr berúc do úvahy ustanovenia kapitoly 9.6.2 Systému riadenia CLLD;
- Schvaľuje/odporúča, resp. neschvaľuje/neodporúča ŽoNFP na financovanie z PRV;
- Schvaľuje/odporúča, resp. neschvaľuje/neodporúča ŽoPr na financovanie z IROP;
- Vypracuje Protokol o výbere ŽoNFP/ŽoPr;
- Stanovuje výšku podpory NFP pre jednotlivé ŽoNFP/ŽoPr;

- Výberová komisia pri každom hlasovaní o výbere projektov musí dodržať podmienku v zmysle všeobecného nariadenia, čl. 34 ods. 3 písm. b), t. j. minimálne 50% hlasov rozhodnutí o výbere projektov patrí partnerom, ktorí nie sú orgánmi verejnej správy.
- Výberová komisia má minimálne 7 (slovom: sedem) členov. Počet členov musí byť vždy nepárny. MAS môže okrem riadnych členov menovať aj náhradníkov členov Výberovej komisie.
- Spôsob voľby/odvolania, výber členov Výberovej komisie MAS a vykonávané činnosti musia byť stanovené v stanovách a rokovacom poriadku.
- Člen Výberovej komisie nemusí pôsobiť (mať trvalé, prípadne prechodné bydlisko, sídlo alebo prevádzku) v území MAS. Pre jednu výzvu bude stanovená jedna Výberová komisia.
- Výkonný orgán MAS menuje vždy novú Výberovú komisiu pre každú výzvu, pričom jednotliví členovia sa môžu opakovať. V rámci jednej výzvy môže byť menovaná len jedna Výberová komisia na celú výzvu, výnimkou môže byť len výmena členov z opodstatnených dôvodov. Opodstatnenými dôvodmi sú najmä konflikt záujmov, úmrtie člena Výberovej komisie, jeho dlhodobá pracovná neschopnosť alebo nečinnosť a pod.
- Výberová komisia sa na svojich zasadnutiach riadi v zmysle svojho štatútu.
- Na hodnotenie a výber projektov používa „Výberové a hodnotiace kritériá pre výber projektov v rámci Stratégie CLLD – komunitne riadeného rozvoja Občianskeho združenia Ipel'-Hont“.
- Členstvo vo výberovej komisii je nezlučiteľné s členstvom vo výkonnom orgáne, kontrolnom orgáne a monitorovacím výbore združenia.

Monitorovací výbor MAS Občianskeho združenia Ipel'-Hont

Členov monitorovacieho výboru schvaľuje na návrh výkonného orgánu najvyšší orgán. Monitorovací výbor musí zasadať minimálne raz ročne. Členovia monitorovacieho výboru musia pôsobiť (mať trvalé, prípadne prechodné bydlisko, sídlo alebo prevádzku) v území MAS, ale nemusia byť členmi MAS.

Monitorovací výbor vykonáva najmä nasledovné činnosti:

- Volí spomedzi seba a odvoláva predsedu monitorovacieho výboru, ktorý je povinný zúčastňovať sa na zasadnutí výkonného orgánu s hlasom poradným;
- Monitorovací výbor MAS je kontrolným orgánom, ktorý vykonáva najmä hodnotenie a kontrolu realizácie projektov v rámci stratégie CLLD;

- Pripravuje a vypracováva správy o implementácii stratégie, správy o monitoringu za ročné obdobie a pod.;
 - Monitorovací výbor MAS na svojom prvom zasadnutí stanoví návrh rozsahu činnosti, ktorý podlieha schváleniu najvyššieho orgánu
 - Rozsah činnosti Monitorovacieho výboru MAS podlieha schváleniu najvyšším orgánom.
- 1.) Členstvo v monitorovacom výbore je nezlučiteľné s členstvom vo výkonnom orgáne združenia.
- 2.) Vykonáva úlohy a činnosti v zmysle Systému riadenia CLLD v platnom znení.

Štatutárny orgán – predseda a podpredseda MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont

- Štatutárnym orgánom združenia je predseda, ktorý zastupuje združenie navonok.
- Predseda zvoláva a riadi zasadnutia predsedníctva.
- Podpisuje zmluvy a iné právne záväzné dokumenty v mene združenia.
- V jeho neprítomnosti ho zastupuje podpredseda v rozsahu schválenom najvyšším orgánom združenia.
- Vykonáva úlohy a činnosti v zmysle Systému riadenia CLLD v platnom znení.

Kontrolný orgán - Dozorná rada

- Členstvo v dozornej rade je nezlučiteľné s členstvom v iných orgánoch združenia, okrem členstva v najvyššom orgáne.
- Dozorná rada má najmenej 3 členov, kde **ani orgány verejnej moci, ani žiadna záujmová skupina nemá viac ako 49 % hlasovacích práv.** Členská základňa dozornej rady musí byť zastúpená každou záujmovou skupinou. Členovia spomedzi seba volia predsedu.
- Schádza sa najmenej raz ročne. Jej rokovania zvoláva a riadi predseda. Dozorná rada je uznášaniaschopná, ak je prítomná nadpolovičná väčšina členov. Rozhodnutia prijme väčšinou prítomných členov.

Dozorná rada najmä:

- Kontroluje hospodárenie združenia, upozorňuje orgány na nedostatky a navrhuje opatrenia na ich odstránenie;
- Kontroluje dodržiavanie stanov a vnútorných predpisov;
- Prekladá ročnú správu o svojej činnosti najvyššiemu orgánu.;
- V prípade potreby má právo zvolať valné zhromaždenie.

- Vykonáva úlohy a činnosti v zmysle Systému riadenia CLLD v platnom znení.

Spôsob delegovania do jednotlivých orgánov:

V zmysle § 32 ods. 2 písm. b) všeobecného nariadenia je MAS zoskupenie predstaviteľov verejných a súkromných miestnych spoločensko-hospodárskych záujmov, v ktorých na úrovni rozhodovania nemajú ani orgány verejnej moci ani žiadna záujmová skupina viac ako 49 % hlasovacích práv (záujmová skupina verejného sektora ZSVS, záujmová skupina podnikateľského sektora - ZSPS, záujmová skupina občianskeho sektora - ZSOS). Orgány MAS, ktoré majú rozhodovaciu právomoc musia vyššie uvedenú podmienku dodržiavať pri zložení daného orgánu a pri plnení úloh, ktoré súvisia s CLLD/LEADER a počas celej implementácie stratégie CLLD.

V rámci MAS sú preto zadefinované záujmové skupiny:

- a) záujmová skupina verejného sektora (ZSVS),
- b) záujmová skupina podnikateľského sektora (ZSPS),
- c) záujmová skupina občianskeho sektora (ZSOS).

Vzhľadom na vyváženosť zastúpenia jednotlivých záujmových skupín združenia v zmysle § 32 ods. 2 písm. b) všeobecného nariadenia je na úrovni rozhodovania stanovené, že 1 člen = 1 hlas. V prípade, ak by pri zmene členskej základne bol vyvážený pomer jednotlivých záujmových skupín narušený, pristúpi združenie ku zmene stanov a určí konkrétny spôsob pre výpočet váhy hlasov tak, aby bol zachovaný princíp maximálnej hodnoty 49 % všetkých hlasov pre jednu záujmovú skupinu.

Najvyšší orgán (Valné zhromaždenie Občianskeho združenia Ipeľ-Hont)

Prípravu valného zhromaždenia riadi Predsedníctvo Občianskeho združenia Ipeľ – Hont (ďalej: predsedníctvo) a podľa konkrétnych podmienok určí:

- miesto, čas a program rokovania,
- spôsob prípravy písomných materiálov a zodpovednosť za ich vypracovanie,
- v prípade potreby komisie ad hoc k príprave alebo posudzovaniu pripravovaných materiálov variantov ich riešenia a návrhov uznesení,
- zabezpečenie odbornej expertízy alebo vyžiadanie stanoviska od príslušného orgánu alebo organizácie, pokiaľ si to povaha veci vyžaduje.

O plnení uznesení valného zhromaždenia predkladá predsedajúci správu písomne.

Prípravu valného zhromaždenia riadi predsedníctvo v spolupráci s kanceláriou MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont.

Pozvánka na riadne zasadnutie valného zhromaždenia sa doručí členom Občianskeho združenia Ipeľ – Hont najmenej 5 dní pred riadnym zasadnutím. Písomné materiály predkladané na rokovanie sa doručia členom Občianskeho združenia Ipeľ – Hont najneskôr do 3 pracovných dní pred riadnym zasadnutím.

Pozvánka na mimoriadne zasadnutie valného zhromaždenia sa spolu s písomnými materiálmi predkladanými na rokovanie doručí najmenej 3 dni pred mimoriadnym zasadnutím.

Rokovací materiál mimoriadneho zasadnutia valného zhromaždenia obsahuje dokumenty, ktoré sa týkajú otázky, kvôli ktorej bolo mimoriadne zasadnutie valného zhromaždenia zvolané.

Rokovací materiál sa sprístupňuje členom v elektronickej forme. Za sprístupnenie rokovacieho materiálu v elektronickej forme je zodpovedná kancelária MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont. Členská obec súčiní pri informovaní členov združenia zo svojho územia a je nápomocná pri sprístupnení materiálov na rokovanie. Zabezpečenie ochrany osobných údajov podľa osobitného zákona nesmie byť dotknuté.

Členom združenia MAS a teda aj najvyššieho orgánu združenia MAS sa stane žiadateľ na základe písomnej prihlášky. Predsedníctvo sleduje pomer jednotlivých sektorov v združení a dbá o to, aby **žiadna záujmová skupina nemá viac ako 49 % hlasovacích práv.**

Výkonný orgán (Predsedníctvo Občianskeho združenia Ipeľ-Hont)

Predsedníctvo má najmenej 7 členov, kde a ani orgány verejnej moci, ani žiadna záujmová skupina nemá viac ako 49 % hlasovacích práv. Funkčné obdobie predsedníctva je zhodné s funkčným obdobím zástupcov samospráv. Predsedníctvo sa schádza podľa potreby najmenej však dvakrát ročne. Jeho rokovania zvoláva a riadi predseda. Predsedníctvo je uznášaniaschopné, ak je prítomná nadpolovičná väčšina jeho členov. Predsedníctvo rozhoduje jednoduchou väčšinou prítomných členov. Na jeho rokovaní sa zúčastňuje aj manažér MAS a predseda monitorovacieho výboru, obaja s hlasom poradným.

Návrh na voľbu člena predsedníctva môže podať na rokovaní valného zhromaždenia hociktorý člen združenia.

Spravidla predkladá prvý návrh dosluhujúce predsedníctvo. Podľa schémy je maximálny počet zástupcov z troch sektorov – verejný sektor, mimovládny sektor a súkromný sektor pri počte členov predsedníctva 7 vypočítaný na 3 a to maximálne v dvoch sektoroch. Pri prekročení tohto počtu v ktoromkoľvek sektore sa požadovaný pomer poruší.

Z toho dôvodu je potrebné najprv schváliť valným zhromaždením želaný pomer jednotlivých sektorov, ktorý môže byť buď 3:3:1 alebo 3:2:2 .

Na základe schváleného pomeru je možné podávať návrhy na personálne obsadenie predsedníctva.

Rozhodnutie o zvolení za člena je prijaté jednoduchou väčšinou prítomných členov na rokovaní valného zhromaždenia.

Návrh na voľbu predsedu a podpredsedu predsedníctva môže podať na rokovaní predsedníctva hociktorý jeho člen. Rozhodnutie o zvolení za funkcionára najvyššieho orgánu je prijaté jednoduchou väčšinou prítomných členov na rokovaní predsedníctva.

O výsledku voľby informuje predsedníctvo členskú základňu na najbližšom zasadnutí valného zhromaždenia, kde túto informáciu zoberie rokovanie najvyššieho orgánu na vedomie.

Výberová komisia MAS Občianskeho združenia Ipel'-Hont

Zloženie členov musí odrážať požiadavku v zmysle Nariadenia (EÚ) č. 1303/2013, teda musí byť zabezpečené, aby **aspoň 50 % hlasov rozhodnutí o výbere patrilo partnerom, ktorí nie sú orgánmi verejnej správy**, zároveň musí byť umožnený výber písomným konaním.

Výberová komisia má **minimálne 3 (slovom: troch) členov**. Počet členov musí byť vždy nepárny. MAS môže okrem riadnych členov menovať aj náhradníkov členov Výberovej komisie. Za výber odborných hodnotiteľov, ktorí budú vykonávať posúdenie/odborné hodnotenie, zodpovedá MAS, pričom vykoná výber na základe transparentných kritérií.

Návrh na voľbu člena výberovej komisie môže podať na rokovaní valného zhromaždenia hociktorý člen združenia. Rozhodnutie o zvolení za člena je prijaté jednoduchou väčšinou prítomných členov na rokovaní valného zhromaždenia.

Štatutárny orgán (predseda Občianskeho združenia Ipel'-Hont)

Predseda a podpredsedu združenia volí spomedzi seba a odvoláva Predsedníctvo Občianskeho združenia Ipel'-Hont. Štatutárom je spravidla predseda združenia, v jeho neprítomnosti ho zastupuje podpredseda združenia v rozsahu schválenom valným zhromaždením.

Návrh na voľbu štatutára združenia MAS môže podať hociktorý člen prítomný na rokovaní valného zhromaždenia. Rozhodnutie o zvolení za štatutára združenia MAS je prijaté jednoduchou väčšinou prítomných členov na rokovaní valného zhromaždenia.

Kontrolný orgán (Dozorná rada Občianskeho združenia Ipeľ-Hont)

Dozorná rada je volená a odvolávaná valným zhromaždením združenia, má najmenej 3 členov, ktorí spomedzi seba volia predsedu, **kde a ani orgány verejnej moci, ani žiadna záujmová skupina nemá viac ako 49 % hlasovacích práv.** Schádza sa najmenej raz ročne. Jej rokovania zvoláva a riadi predseda. Dozorná rada je uznášaniaschopná, ak je prítomná nadpolovičná väčšina členov. Rozhodnutia prijme väčšinou prítomných členov.

Členstvo v dozornej rade je nezlučiteľné s členstvom v orgánoch združenia, okrem členstva v najvyššom orgáne.

Komisia podáva správy o svojej činnosti Valnému zhromaždeniu najmenej jedenkrát ročne.

Návrh na voľbu člena dozornej rady môže podať na rokovaní valného zhromaždenia hociktorý člen združenia. Rozhodnutie o zvolení za člena je prijaté jednoduchou väčšinou prítomných členov na rokovaní valného zhromaždenia.

Pri trojčlennej dozornej rade je zastúpenie jednotlivých sektorov rovnomerne, 33,33% a garantuje dodržanie predpísaného pomeru sektorov max. 49%.

Návrh na voľbu predsedu dozornej rady môže podať na rokovaní kontrolnej komisie hociktorý jej člen. Rozhodnutie o zvolení predsedu dozornej rady je prijaté jednoduchou väčšinou prítomných členov na rokovaní kontrolnej komisie.

Monitorovací výbor

Monitorovací výbor je kontrolným orgánom a vykonáva svoju činnosť pri implementácii stratégie CLLD. Monitorovací výbor má najmenej 3 členov, **kde a ani orgány verejnej moci, ani žiadna záujmová skupina nemá viac ako 49 % hlasovacích práv.** Členov monitorovacieho výboru schvaľuje na návrh výkonného orgánu najvyšší orgán. Monitorovací výbor musí zasadať minimálne raz ročne. Členovia monitorovacieho výboru musia pôsobiť (mať trvalé, prípadne prechodné bydlisko, sídlo alebo prevádzku) v území MAS, ale nemusia byť členmi MAS.

Návrh na voľbu člena monitorovacieho výboru môže podať na rokovaní valného zhromaždenia hociktorý člen združenia. Rozhodnutie o zvolení za člena je prijaté jednoduchou väčšinou prítomných členov na rokovaní valného zhromaždenia.

Pri trojčlennom monitorovacom výbore je zastúpenie jednotlivých sektorov rovnomerne, 33,33% a garantuje dodržanie predpísaného pomeru sektorov max. 49%.

Pracovné pozície a požiadavky na jednotlivé pozície:

Manažér MAS Občianskeho združenia Ipel'-Hont

- VŠ vzdelanie II. stupňa,
- skúsenosti s prípravou, implementáciou a hodnotením projektov min. 5 rokov,
- prax na zodpovedajúcej manažérskej pozícii min. 5 rokov,
- skúsenosti v oblasti rozvoja vidieka a regionálneho rozvoja,
- dobrá znalosť regiónu, dlhodobá spolupráca je výhodou,
- prax v oblasti tvorby, implementácie a koordinácie projektov EPFRV alebo EFRR,
- počítačové zručnosti na vysokej úrovni (MS Word, Excel, Power Point, internet),
- schopnosť viesť tím, komunikatívnosť, organizačné schopnosti, vysoké pracovné nasadenie,
- jazykové znalosti – slovenčina, maďarčina (angličtina, nemčina - výhoda),
- schopnosť pracovať samostatne,
- flexibilita,
- vodičský preukaz skupiny B – aktívny vodič.

Návrh na obsadenie pozície projektového manažéra MAS môže podať na rokovaní valného zhromaždenia hociktorý prítomný člen. Rozhodnutie o zvolení za projektového manažéra MAS je prijaté jednoduchou väčšinou prítomných na zasadnutí valného zhromaždenia.

Pozícia je obsadená od 16. 4. 2012 uznesením valného zhromaždenia. (Ing. Agnesa Gubišová)

Administratívny pracovník MAS Občianskeho združenia Ipel'-Hont

- min SŠ vzdelanie,
- počítačové zručnosti na vysokej úrovni (MS Word, Excel, Power Point, MS Office, internet),

- skúsenosti s implementáciou a administráciou projektov,
- vedomosti so zameraním na rozvoj vidieka a regionálneho rozvoja,
- jazykové znalosti - slovenčina, maďarčina (angličtina, nemčina – výhoda),
- vysoké pracovné nasadenie,
- schopnosť pracovať samostatne,
- flexibilita,
- vodičský preukaz skupiny B – aktívny vodič.

Návrh na obsadenie pozície administratívneho pracovníka MAS môže podať na rokovaní valného zhromaždenia hociktorý prítomný člen.

tie o zvolení za administratívneho pracovníka MAS je prijaté jednoduchou väčšinou prítomných na zasadnutí valného zhromaždenia.

Pozícia je obsadená od 16. 4. 2012 uznesením valného zhromaždenia.

Účtovník MAS Občianskeho združenia Ipel'-Hont

- min. SŠ vzdelanie s maturitou ekonomického smeru,
- jednoduché, resp. podvojné účtovníctvo,
- skúsenosti s účtovníctvom projektov,
- počítačové zručnosti (balík MS Office, internet),
- prax v účtovníctve min. 2 roky,
- jazykové znalosti – slovenčina, maďarčina (angličtina, nemčina – výhoda),
- vysoké pracovné nasadenie,
- schopnosť pracovať samostatne,
- vodičský preukaz skupiny B – aktívny vodič.

Návrh na obsadenie pozície účtovníka MAS môže podať na rokovaní valného zhromaždenia hociktorý prítomný člen. Rozhodnutie o zvolení za účtovníka MAS je prijaté jednoduchou väčšinou prítomných na zasadnutí valného zhromaždenia.

Pozícia je obsadená od 16. 4. 2012 uznesením valného zhromaždenia.

Občianske združenie Ipel'-Hont po zriadení kancelárie MAS pripraví nasledovné dokumenty:

- **Organizačný poriadok;**
- **Organizačný a pracovný poriadok kancelárie MAS;**

- **Rokovací poriadok Valného zhromaždenia, Výberovej komisie a Monitorovacieho výboru;**
- **Štatút monitorovacieho výboru, štatút výberovej komisie;**
- **Registratúrny poriadok;**
- **Smernica verejného obstarávania;**
- **Smernica – obehu dokladov;**
- **Pravidlá a pokyny na BOZP;**
- **Iné podľa potreby.**

Povinné prílohy:

Príloha č. 7 Organizačná štruktúra MAS

Príloha č. 8 Personálna matica, zloženie jednotlivých orgánov, t.z. získané vzdelanie a odborná prax sa dokladuje predložením profesijného životopisu, príp. dokladmi o vzdelaní a ďalšími relevantnými certifikátmi

Príloha č. 9 Stanovy Občianskeho združenia Ipeľ-Hont, upravené 14.6.2017, Rokovací poriadok, Logo Design Manuál

5.1.2 Implementačný proces

Implementačný proces predstavuje proces výberu, hodnotenia a schvaľovania žiadostí zahrňujúci vyhlásenie výzvy, príjem projektov, hodnotenie a výber na úrovni MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont, PPA resp. RO pre IROP, schválenie žiadosti a monitorovanie realizácie projektov a stratégie CLLD. Tieto procesy majú svoje odlišnosti pre PRV, IROP a projekty podporované z vlastných resp. iných zdrojov. Podrobne sú tieto procesy opísané vždy v aktuálnom znení príslušného dokumentu (Systém riadenia CLLD, Systém riadenia PRV, Systém riadenia EŠIF, IROP). MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont sa nimi bude riadiť v celom procese implementácie stratégie. Za výber odborných hodnotiteľov, ktorí budú vykonávať posúdenie/odborné hodnotenie, zodpovedá MAS, pričom vykoná výber na základe transparentných kritérií.

Nasledovný prehľad predstavuje súhrn týchto procesov.

1. Žiadosti podporované v rámci PRV

Výber projektov (ŽoNFP) obsahuje nasledovné kroky, ktoré sú ďalej podrobne opísané v Systéme riadenia CLLD a v Príručke pre žiadateľa/prijímateľa.

Na úrovni MAS prebieha:

- a) Vyhlásenie výzvy:
 - vypracovanie indikatívneho harmonogramu výziev, jeho aktualizácia a zverejnenie,
 - vypracovanie výzvy,
 - vyhlásenie výzvy na predkladanie ŽoNFP (otvorená alebo uzavretá výzva),
 - zmena alebo zrušenie výzvy.
- b) Hodnotenie ŽoNFP:
 - príjem a registrácia ŽoNFP,
 - kontrola formálnej správnosti ŽoNFP,
 - kontrola vecnej správnosti ŽoNFP,
 - kontrola oprávnenosti výdavkov (výška oprávnenosti výdavkov, verejné obstarávanie),
 - odborné hodnotenie ŽoNFP,
 - uplatnenie hodnotiacich kritérií.

Na úrovni PPA prebieha:

- c) Výber ŽoNFP a iné súvisiace úkony:
 - schválenie harmonogramu výziev v spolupráci s CKO,
 - schválenie výzvy/zmeny alebo zrušenia výzvy,
 - príjem a registrácia ŽoNFP na PPA,
 - kontrola formálnej správnosti ŽoNFP,
 - kontrola vecnej správnosti ŽoNFP,
 - odborné hodnotenie ŽoNFP,
 - zmluva o poskytnutí NFP,
 - ukončenie zmluvy o poskytnutí NFP.

2. Žiadosti podporované v rámci IROP

Výber projektov (ŽoNFP) obsahuje nasledovné kroky, ktoré sú ďalej podrobne opísané v Systéme riadenia EŠIF a v Príručke pre žiadateľa/prijímateľa..

Na úrovni MAS prebieha:

- a) Vyhlásenie výzvy:
 - vypracovanie indikatívneho harmonogramu výziev/ aktualizácia a zverejnenie,
 - výzva na predkladanie Žiadosti o príspevok (iba otvorená výzva) a jej zverejnenie,
 - zmena a zrušenie výzvy,
- b) Hodnotenie Žiadosti o príspevok:
 - administratívne overenie Žiadosti o príspevok,
 - odborné hodnotenie Žiadosti o príspevok,
 - kontrola oprávnenosti výdavkov,
 - výber Žiadostí o príspevok,
 - uzatvorenie zmluvy s užívateľom (ReS),
 - zverejnenie zmluvy v Centrálnom registri zmlúv.

Na úrovni RO pre IROP prebieha:

- c) Výber Žiadosti o príspevok a iné súvisiace:
 - schválenie indikatívneho harmonogramu výziev, schvaľovanie zmien,
 - schválenie výzvy,
 - zverejnenie výzvy s odkazom na webové sídlo MAS,
 - overenie výberu ŽoPr vykonanej MAS,
 - zmluva o poskytnutí NFP.

3. Žiadosti podporované z iných zdrojov

MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont sa rozhodla pre podporu žiadostí z Operačného programu Ľudské zdroje. Konkrétne sa jedná o prioritnú os 3 Zamestnanosť, Špecifický cieľ 3.1.1 Zvýšiť zamestnanosť, zamestnatel'nosť a znížiť nezamestnanosť s osobitným dôrazom na dlhodobo nezamestnaných, nízko kvalifikovaných, starších a zdravotne postihnuté osoby, Špecifický cieľ 3.1.2 Zlepšiť prístup na trh práce uplatnením účinných nástrojov na podporu zamestnanosti, vrátane podpory mobility pre získanie zamestnania, samostatnej zárobkovej činnosti a aktivít vo vidieckych oblastiach. MAS sa pri predkladaní žiadostí bude riadiť podľa pokynov Riadiaceho orgánu pre Operačný program Ľudské zdroje.

4. Implementačné procesy nad rámec systému CLLD

MAS bude v procese implementácie Stratégie CLLD uplatňovať aj tieto prístupy, ktoré nie sú zohľadnené v systéme CLLD:

- zapojenie expertov do Výberovej komisie (potreba posúdiť špecifické podmienky ako napr. inovatívnosť projektov, súlad s ÚPN, ekologické prínosy a pod.),
- pre každú výzvu bude organizovaný informačný deň v území pre potenciálnych žiadateľov,
- členovia Výberovej komisie budú vždy zaškolení pre svoju prácu vo Výberovej komisii,
- MAS bude ako podpornú činnosť pre zohľadnenie prierezových priorít (najmä životné prostredie, marginalizované skupiny) organizovať aj vzdelávacie aktivity pre členov MAS a členov Výberovej komisie zamerané na tieto témy.

5.2. Akčný plán

Časť A.) Akčný plán implementácie stratégie CLLD

Tabuľka č. 4.A Opatrenia stratégie CLLD

Názov opatrenia	Opatrenie 6 Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti (článok 19)
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	6.1 Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti pre mladých poľnohospodárov
Priradenie k fokusovej oblasti PRV/špecifickému cieľu IROP	2B Uľahčenie vstupu poľnohospodárov s primeranými zručnosťami do odvetvia poľnohospodárstva, a najmä generačnej výmeny; 6A Uľahčenie diverzifikácie, zakladania a rozvoja malých podnikov ako aj vytvárania pracovných miest; 2A Zlepšenie hospodárskeho výkonu všetkých poľnohospodárskych podnikov a uľahčenie reštrukturalizácie a modernizácie poľnohospodárskych podnikov, najmä na účely zvýšenia ich účasti na trhu, zamerania na trh a poľnohospodárskej diverzifikácie
Ciele opatrenia	Opatrenie rieši potrebu posilnenia ekonomickej stability/životaschopnosti malých podnikov na vidieku a rovnako potrebu zvýšenia efektivity všetkých výrobných faktorov a dosiahnuť nárast pridanej hodnoty podnikov v poľnohospodárstve, potravinárstve a lesníctve.
Zdôvodnenie výberu	Prispieva k Priorite č. 1 Tvorba pracovných miest a rozvoj miestneho podnikania, využíva miestny potenciál územia (ekonomická základňa, prírodné zdroje, tradície.
Rozsah a oprávnené činnosti	Podpora sa poskytuje mladému poľnohospodárovi na začatie jeho podnikateľskej činnosti v oblasti živočíšnej a špecializovanej rastlinnej výroby na realizáciu podnikateľského plánu. Oprávnené projekty sú projekty zamerané na začatie podnikateľskej činnosti

	a rozvoj poľnohospodárskych podnikov mladých poľnohospodárov. Oprávnenými aktivitami sú aktivity smerujúce k realizácii podnikateľského plánu zameraného na začatie podnikateľskej činnosti mladého poľnohospodára v oblasti živočíšnej a/alebo rastlinnej výroby.
Oprávnení prijímatelia	Mladý poľnohospodár fyzická alebo právnická osoba (mikropodnik alebo malý podnik v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES), ktorá v čase podania ŽoNFP nemá viac ako 40 rokov, má zodpovedajúce profesijné zručnosti a schopnosti a prvýkrát zakladá poľnohospodársky podnik ako jeho najvyšší predstaviteľ, resp. začína pôsobiť v poľnohospodárskom podniku ako jeho najvyšší predstaviteľ (poľnohospodársky podnik je podnik, ktorý má v doklade o oprávnení podnikateľ uvedenú poľnohospodársku činnosť (živočíšna výroba a/alebo rastlinná výroba) činnosti uvedené v sekcii A NACE. Za poľnohospodársky podnik sa pre potreby tohto podopatrenia nepovažuje podnik, ktorý má v oprávnení podnikateľ uvedené len poskytovanie služieb v poľnohospodárstve, t.j. musí ísť o podnik, ktorý vlastní alebo má prenajatú pôdu, ktorú obrába a/lebo ktorý chová hospodárske zvieratá). V prípade žiadateľa, ktorým je právnická osoba, musí definíciu mladého poľnohospodára spĺňať ten, kto podnik zakladá, ovláda a zároveň vedie, resp. ak podnik nezaložil, ovláda ho a vedie t.j. má rozhodovacie právomoci týkajúce sa riadenia, zisku a finančného rizika a jeho majetkový podiel na danom podniku je min. 2/3. Dátumom začatia pôsobenia je dátum, keď žiadateľ dokončí úkony súvisiace so začatím pôsobenia v poľnohospodárskom podniku ako jeho najvyšší predstaviteľ. Ide o úkony spojené so založením poľnohospodárskeho podniku, resp. s ustanovením žiadateľa ako najvyššieho predstaviteľa podniku, t.j. za dátum začatia pôsobenia v podniku sa považuje dátum založenia podniku (ktorého sa týka ŽoNFP) mladým farmárom, resp. dátum ustanovenia mladého farmára za najvyššieho predstaviteľa v existujúcom poľnohospodárskom podniku (ktorého sa týka ŽoNFP). Potvrdenie o oprávnení podnikateľ, resp. status najvyššieho predstaviteľa poľnohospodárskeho podniku žiadateľ preukazuje pri podaní ŽoNFP. Mladý poľnohospodár je predstaviteľom poľnohospodárskeho podniku s výrobným potenciálom, meraným štandardným výstupom, od 10 000 € (vrátane) do 50 000 € (vrátane). Štandardný výstup poľnohospodárskeho podniku predstavuje súčet štandardných výstupov každej komodity, ktorú daný podnik obhospodaruje. Preukazuje sa na IČO žiadateľa evidovaného v IACS a CEHZ. Do výpočtu štandardného výstupu sa nezaratúvajú rýchlorastúce dreviny číselného kódu plodiny v SAPS 2021 s označením 930 až 945 vrátane. Za základ pre výpočet štandardného výstupu podniku sa použijú koeficienty štandardného výstupu uvedené v Prílohe č. 28B (t.j. ak sa podnik zaoberá produkciou akejkoľvek komodity uvedenej v Prílohe č. 28B, je povinný si ju zahrnúť do výpočtu štandardného výstupu jeho podniku). Uvedené sa týka aj výpočtu štandardného výstupu, ktorý sa bude preukazovať pred vyplatením poslednej splátky podpory. ŽoNFP musí byť predložená najneskôr do 24 mesiacov (ide o dobu 24 po sebe idúcich kalendárnych mesiacov bez ohľadu na zrušenie, pozastavenie a následné obnovenie oprávnenia podnikateľ v tejto dobe) od dátumu založenia podniku, resp. začatia pôsobenia v podniku t.j. podnikateľská história oprávneného žiadateľa nesmie presiahnuť obdobie 24 mesiacov ku dňu

	predloženia ŽoNFP. Na podporu nie je oprávnený podnik, ktorý dostal NFP v rámci PRV SR 2014 – 2020 číslo výzvy: 9/PRV/2015 na podopatrienie 6.1 a/alebo NFP v rámci vyhlásených výziev na predkladanie ŽoNFP zo strany MAS (prípád prevzatia existujúceho podniku mladým farmárom).					
Intenzita pomoci	Uvedená podmienka poskytnutia príspevku sa na podopatrienie 6.1 nevzťahuje.					
Oprávnené výdavky	Oprávnené náklady sú výlučne náklady uvedené v podnikateľskom pláne. Vzhľadom na to, že podmienkou podpory je predloženie podnikateľského plánu a jeho správna realizácia, oprávnené výdavky sú bez obmedzení a nepreukazujú sa. Výdavky uvedené v podnikateľskom pláne nemôžu byť uplatnené v rámci oprávnených výdavkov v iných opatreniach v rámci PRV SR 2014 – 2020 a stratégii CLLD príslušnej MAS, ani v rámci iných podporných opatrení financovaných z verejných zdrojov (zdrojov EÚ, národných zdrojov). Správnu realizáciu podnikateľského plánu sa rozumie zabezpečenie aktivít popísaných v podnikateľskom pláne a súčasne dodržanie, resp. prekročenie hodnoty štandardného výstupu podniku žiadateľa, ktorý preukázal pri podaní ŽoNFP. Správna realizácia podnikateľského plánu bude predmetom administratívnej kontroly a kontroly na mieste.					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	50 000 € na 1 mladého poľnohospodára					
Finančný plán		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	Iné
	menej rozvinutý región	0	0	0	0	0
	viac rozvinutý región	-	-	-	-	-
	Spolu	0	0	0	0	0
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií	vid' príloha „Výberové kritériá a hodnotiace (bodovacie) kritéria pre výber projektov predkladanej stratégie CLLD“					
Povinné prílohy stanovené MAS	-					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
	6.1	Celkové verejné výdavky	EUR	0	0	
		Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)	EUR	0	0	
	6.1	Pracovné miesta vytvorené v podporených projektoch – oblasť 6B	počet	0	0	
	6.1	Počet prijímateľov, ktorí dostávajú pomoc na začatie podnikania pre mladých poľnohospodárov (6.1)	počet	0	0	
	Vlastný	Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch - celkom v stratégii CLLD	počet	0	0	
	Vlastný	Počet vyhlásených výziev celkom v stratégii CLLD	počet	0	0	

	Vlastný	Počet podporených žiadateľov (projektov) celkom v stratégii CLLD	počet	0	0
	Vlastný	Počet inovatívnych projektov celkom v stratégii CLLD	počet	0	0

Tabuľka č. 4. B Opatrenia stratégie CLLD

Názov opatrenia	Opatrenie 7 Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (článok 20)
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	7.2 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	6A - Uľahčenie diverzifikácie, zakladania a rozvoja malých podnikov ako aj vytvárania pracovných miest,
Ciele opatrenia	Pre efektívny a udržateľný rast vidieckych oblastí je vzhľadom na veľký potenciál vidieckeho cestovného ruchu týchto oblastí dôležité podporovať investície do budovania infraštruktúry miestneho vidieckeho cestovného ruchu.
Zdôvodnenie výberu	- Prispieva k Priorite č. 2 Dobudovanie a rekonštrukcia komplexnej infraštruktúry
Rozsah a oprávnené činnosti	<u>Žiadateľ musí zároveň spĺňať aj podmienky uvedené v bode 2.1 pre Podopatrenie 7.2 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie uvedené v Prílohe 6B k Príručke pre prijímateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2022 pre opatrenie 19. Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER.</u> - <u>Žiadateľ musí zároveň spĺňať aj nasledovné podmienky (ak relevantné):</u> <u>výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií, lávok, mostov, chodníkov a záchytných parkovísk, autobusových zastávok. V prípade investícií do miestnych komunikácií, tie budú umožnené len v malom rozsahu a za predpokladu, že prispievajú k oživeniu znevýhodnenej vidieckej oblasti, kde môže zlepšiť prepojenie medzi vidieckymi oblasťami a širšou dopravnou sieťou, príp. budú prispievať k miestnemu ekonomickému rozvoju (napr. k rozvoju vidieckeho cestovného ruchu a pod.)</u> - <u>Konkrétnejšie aktivity: miestne komunikácie v dedinách, vidiecke cesty a chodníky (cesty a chodníky aj vrátane parkovísk), parkoviská, priekopy a rigoly (len ak sú súčasťou popri realizovanej ceste, resp. chodníku), cestné mosty (z ocele, betónu alebo z iného materiálu) spolu s nadjazdami a príjazdami, pešie mosty (lávky pre peších), autobusové prístrešky (autobusové zastávky).</u> - <u>Za oprávnený výdavok sa považuje aj tzv. mobiliár:</u> <u>lavička,</u> <u>odpadkový kôš,</u> <u>kontajner na zeleň/kvetináč, informačné plochy/tabule/vitríny (napr. aj vrátane názvu zastávky, názvu ulice, umiestnenie mapy obce/okolía/kultúrnych pamiatok),</u> <u>uvítacie tabule,</u>

	- <u>smerníky a ukazovatele (napr. k obecnému úradu, ku kultúrnej pamiatke, k historickej budove, múzeu, pamätnej izbe, a pod.).</u> - <u>bariéry.</u> - <u>zábrany vjazdu.</u> - <u>ochranné mreže (napr. na koreň/kmeň stromov).</u> • <u>výstavba, rekonštrukcia, modernizácia, dostavba kanalizácie, vodovodu, alebo čistiarnie odpadových vôd. Podrobnejšie: stokové siete (kmeňové stoky, zberače a uličné stoky, výustné stoky a odľahčovacie stoky), čistiarnie odpadových vôd, obecné, skupinové a ostatné vodovody lokálneho charakteru, miestne potrubné rozvody teplej vody, súvisiace vodárenské stavby miestneho významu (úpravne vody, čerpace stanice).</u> • <u>zlepšenie vzhľadu obcí – úprava a tvorba verejných priestranstiev, námestí, parkov, aleje, pešie zóny, nábrežia (v prípade, že je súčasťou takejto investície aj parkovisko v menšom rozsahu, , tak sú výdavky oprávnené aj vrátane parkovísk) a pod.</u> <u>Za verejné priestranstvo možno považovať pre účely vydávania zákazov a príkazov v legislatívnej pôsobnosti obce každý priestor, ktorý spĺňa súčasne tri nasledujúce podmienky:</u> - <u>je prístupný všetkým bez obmedzenia (teda prístupný každému bez toho, aby musel prekonávať prekážky)</u> - <u>slúži na všeobecné užívanie (teda neexistuje žiadny právny dôvod, ktorý by niekoho vylučoval z jeho užívania resp. neexistuje právny dôvod, ktorý by obmedzoval jeho využívanie len pre zúžený okruh osôb alebo len pre určitý účel)</u> - <u>je ako verejné priestranstvo definovaný alebo určený (lokalizovaný) vo všeobecne záväznom nariadení obce.</u> <u>Slová "priestor prístupný bez obmedzení" je nutné definovať tak, že nejde o akékoľvek ľubovoľné priestory, ale že ide o priestranstvá majúce podobný charakter ako námestie, trhovisko, cesty, miestne komunikácie, parky a verejná zeleň.</u> <u>Obec je vo všeobecne záväzných nariadeniach oprávnená pojem "verejné priestranstvo" definovať, avšak táto definícia musí vychádzať zo zákonného základu.</u> <u>Vo všeobecnosti môžeme za verejné priestranstvo považovať verejnosti prístupné pozemky vo vlastníctve obce alebo pozemky, ktoré si obec prenajíma. Verejným priestranstvom na účely zákona nie sú pozemky, ktoré sú síce vo vlastníctve obce, ale obec ich prenajala podľa osobitného zákona. Za verejné priestranstvo je možné považovať aj cintorín, a aj to len v prípade, ak ho má obec definovaný alebo určený (lokalizovaný) vo všeobecne záväznom nariadení obce pred podaním ŽoNFP, ako verejné priestranstvo. Za verejné priestranstvo nie je možné považovať školu, školské zariadenia (škôlky, jasle), areál školy (školský dvor).</u> <u>Oprávneným výdavkom v rámci aktivity 3 je aj mobiliár/drobný architektonický prvok napr.</u> - <u>lavička, odpadkový kôš,</u> - <u>kontajner na zeleň/kvetináč,</u> - <u>informačné plochy/tabule/vitríny (napr. názvu námestia/parku, umiestnenie mapy obce/okolia/kultúrnych pamiatok a pod.).</u> - <u>smerníky a ukazovatele (napr. ku kultúrnej pamiatke, k historickej budove, múzeu, pamätnej izbe, a pod.).</u> - <u>stojan a/alebo prístrešky na bicykle.</u> - <u>bariéry.</u> - <u>zábrany vjazdu.</u> - <u>ochranné mreže (napr. na koreň/kmeň stromov).</u> - <u>hodiny.</u> - <u>fontánka na pitnú vodu/výpustný stojan na pitnú vodu</u>
--	--

	• <u>výstavba, rekonštrukcia a údržba odvodňovacích kanálov, prehĺbovanie existujúcich obecných studní</u> <u>Oprávnené investície sú drenáže a odvodňovacie kanály, otvorené odtokové kanály, odvodňovacie priekopy, obecné studne.</u> <i>Je možné realizovať aj investície do:</i> - <u>historických vodohospodárskych diel (tajchy, jarky, nápuštné alebo výpuštné objekty a pod.).</u> - <u>historických vodovodov, priehrad.</u> - <u>dial'kových rozvodov vody.</u> - <u>do miestnych potrubných rozvodov vody.</u> - <u>plavebných kanálov.</u>
Oprávnení prijímateľa	Oprávneným žiadateľom je oprávnený žiadateľ v zmysle stratégie CLLD uvedený vo výzve na predkladanie ŽoNFP ako oprávnený žiadateľ MAS, ktorý musí spĺňať aj nasledovné podmienky: Oprávneným žiadateľom je: 1. Obce z územia príslušnej MAS² 2. Združenia obcí s právnou subjektivitou z územia príslušnej MAS s právnou formou: • Občianske združenie v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov • Záujmové združenie právnických osôb v zmysle § 20 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov • Záujmové združenie právnických osôb v zmysle § 20f – 21 zákona č. 40/1964 Zb. (Občiansky zákonník)
Intenzita pomoci	100 %
Oprávnené výdavky	Žiadateľ musí zároveň spĺňať aj podmienky uvedené v bode 2.2 pre Podopatrenie .2 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie uvedené v Prílohe 6B k Príručke pre prijímateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2022 pre opatrenie 19. Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER a podmienky v kapitole 7., ods. 3 až ods. 5 vyššie uvedenej príručky. Žiadateľ musí zároveň spĺňať aj nasledovné podmienky (ak relevantné): 1. <i>Výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s podporovanými činnosťami v rámci tohto podopatrenia, vrátane výdavkov na začlenenie prvkov zelenej infraštruktúry – náklady na následné "ozelenenie" objektov a ich začlenenie do zelenej infraštruktúry obce.</i> 2. <i>Všeobecné náklady súvisiace s bodom 1 (v prípade investičných opatrení):</i> - <i>výstavba, obstaranie (vrátane leasingu) alebo zlepšenie nehnuteľného majetku</i> - <i>kúpa alebo kúpa na leasing nových strojov a zariadení, ako i strojov a zariadení do výšky ich trhovej hodnoty</i> - <i>všeobecné náklady súvisiace s výdavkami uvedenými v bode a) a v bode b) ako sú poplatky architektom, inžinierom a konzultantom, poplatky za poradenstvo v oblasti environmentálnej a ekonomickej udržateľnosti vrátane štúdií uskutočniteľnosti. Štúdie uskutočniteľnosti zostávajú oprávnenými aj v prípade, ak sa na základe ich</i>

² Z podpory sú vylúčené obce s počtom obyvateľov nad 20 000 (tieto nemôžu byť príjemcom podpory, príjemcom podpory nemôžu byť ani organizácie nimi zriadené, pričom subjekty z územia môžu byť príjemcom podpory). V prípade prímestských častí platí limit oprávnenosti do 5000 obyvateľov na území MAS.

	<i>výsledkov nebudú realizovať žiadne výdavky uvedené v bodoch a) a b) – max. do 15% z výšky projektu</i> - <i>nehmotné investície ako obstaranie alebo vývoj počítačového softvéru, získanie patentov, licencií, autorských práv a obchodných značiek</i>					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	Min. 3 000 EUR, Max. 100 000EUR					
Finančný plán		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	Iné
	menej rozvinutý región	303 000,78	227 250,58	75 750,20	0	0
	viac rozvinutý región	-	-	-	-	-
	Spolu	303 000,78	227 250,58	75 750,20	0	0
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií	viď príloha „Výberové kritériá a hodnotiace (bodovacie) kritéria pre výber projektov predkladanej stratégie CLLD“					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
	7.2	Celkové verejné výdavky	EUR	0	303 000,78	
	7.2	Pracovné miesta vytvorené v podporených projektoch LEADER (LEADER/PRV) (oblasť zamerania 6B)				
	7.2	Počet podporených činností/operácií	Počet	0	11	
	7.2	Počet obyvateľov, ktorí majú prospech zo zlepšenia služieb/infraštruktúry (IT alebo iných) - za podopatrenia 7.2, 7.4, 7.5,)	Počet	0	18 348	
	vlastný	Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch – celkom v stratégii CLLD	počet	0	9	
	vlastný	Počet vyhlásených výziev celkom v stratégii CLLD	počet	0	21	
	vlastný	Počet podporených žiadateľov (projektov) celkom v stratégii CLLD	počet	0	47	
	vlastný	Počet inovatívnych projektov celkom v stratégii CLLD	počet	0	9	

Tabuľka č. 4. C Opatrenia stratégie CLLD

Názov opatrenia	Opatrenie 7 Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (článok 20)
-----------------	--

Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	7.4 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	6A - Uľahčenie diverzifikácie, zakladania a rozvoja malých podnikov ako aj vytvárania pracovných miest, 5C - Uľahčenie dodávok a využívania obnoviteľných zdrojov energie, vedľajších produktov, odpadov, zvyškov a iných nepotravinových surovín na účely bioekonomiky, 3A - Zvýšenie konkurencieschopnosti prvovýrobcov prostredníctvom ich lepšej integrácie do poľnohospodársko-potravinového reťazca pomocou systémov kvality, pridávania hodnoty poľnohospodárskym produktom, propagácie na miestnych trhoch a v krátkych dodávateľských reťazcoch, skupín a organizácií výrobcov a medziodvetvových organizácií. P4 Obnovovať, chrániť a posilňovať ekosystémy v poľnohospodárstve a lesníctve
Ciele opatrenia	- Pre efektívny a udržateľný rast vidieckych oblastí je vzhľadom na veľký potenciál vidieckeho cestovného ruchu týchto oblastí dôležité podporovať investície do budovania infraštruktúry miestneho vidieckeho cestovného ruchu.
Zdôvodnenie výberu	- Prispieva k Priorite č. 2 Dobudovanie a rekonštrukcia a komplexnej infraštruktúry a k Priorite č. 3 Rozvoj sociálnych a komunitných služieb a vzdelávanie
Rozsah a oprávnené činnosti	Žiadateľ musí zároveň spĺňať aj podmienky uvedené v bode 2.1 pre Podopatrenie 7.4 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry uvedené v Prílohe 6B k Príručke pre prijímateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2022 pre opatrenie 19. Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER. - investície súvisiace s vytváraním podmienok pre trávenie voľného času vrátane príslušnej infraštruktúry – napr. výstavba/rekonštrukcia/modernizácia/rozšírenie (prístavba, nadstavba, zväčšenie) športovísk a detských ihrísk, amfiteátrov/ vonkajší exteriérový priestor pre kultúrne a spoločenské podujatia, ktoré musí byť spojené pevne so zemou (vrátane zastrešenia, osvetlenia, ozvučenia apod.) , investície do rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre komunitnú/spolkovú činnosť vrátane rekonštrukcie existujúcich kultúrnych domov - investície zamerané na zriadenie nových, <u>rozšírenie (prístavba, nadstavba, prestavba)</u> , rekonštrukcia a modernizácia existujúcich domov smútku vrátane ich okolia - investície súvisiace so zvyšovaním kvality života obyvateľov – investície spojené s odstraňovaním malých tzv. divokých skládok odpadov resp. opusteného odpadu - investície súvisiace s vytváraním podmienok pre rozvoj podnikania – rekonštrukcia, <u>modernizácia/rozšírenie (prístavba, nadstavba, zväčšenie)</u> nevyužívaných objektov v obci pre podnikateľskú činnosť, výstavba/rekonštrukcia tržníc pre podporu predaja miestnych produktov a pod. - investície do využívania OZE vrátane investícií spojenými s úsporou energie – len ako súčasť investícií do miestnych služieb. Za miestne služby sa považujú len služby spojené so spolkovou činnosťou v rámci komunitných centier, služby spojené s kultúrou v rámci kultúrnych domov, služby spojené s poskytovaním samosprávnych činností v rámci obecných úradov, služby spojené

	<i>s predškolskou výchovou v rámci materských škôlok a služieb spojených so športom v rámci obecných športových hál a telocviční</i> - <i>investície súvisiace so zvýšením bezpečnosti t.j. nákup prídavných zariadení na komunálnu techniku na čistenie, údržbu zelene a zimnú údržbu ciest/miestnych komunikácií a chodníkov (malé zariadenia) a investície súvisiace so zvýšením bezpečnosti a prevencie proti vandalizmu na verejných priestoroch (montáž kamerových systémov a iných bezpečnostných prvkov)</i> -
Oprávnení prijímatelia	Oprávneným žiadateľom je oprávnený žiadateľ v zmysle stratégie CLLD uvedený v tejto výzve na predkladanie ŽoNFP ako oprávnený žiadateľ MAS, ktorý musí spĺňať aj nasledovné podmienky: Oprávneným žiadateľom je: 1. Obce z územia príslušnej MAS³ 2. Združenia obcí s právnou subjektivitou z územia príslušnej MAS s právnou formou: • Občianske združenie v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov • Záujmové združenie právnických osôb v zmysle § 20 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov • Záujmové združenie právnických osôb v zmysle § 20f – 21 zákona č. 40/1964 Zb. (Občiansky zákonník)
Intenzita pomoci	100 %
Oprávnené výdavky	Oprávnené výdavky projektu, ktoré žiadateľ musí spĺňať sú oprávnené výdavky v zmysle stratégie CLLD uvedené vo výzve na predkladanie ŽoNFP ako oprávnené výdavky MAS. Žiadateľ musí zároveň spĺňať aj podmienky uvedené v bode 2.2 pre Podopatrenie 7.4 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry uvedené v Prílohe 6B k Príručke pre prijímateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2022 pre opatrenie 19. Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER a podmienky v kapitole 7., ods. 3 až ods. 5 vyššie uvedenej príručky. <i>Žiadateľ musí zároveň spĺňať aj nasledovné podmienky (ak relevantné):</i> 1. <i>výdavky na hmotné a nehmotné investície v súlade s podporovanými činnosťami (vrátane začlenenie prvkov zelenej infraštruktúry, následné "ozelenenie" objektov a ich začlenenie do zelenej infraštruktúry obce, náklady súvisiace s investíciami do využívania OZE a do úspor energie, pokiaľ sú tieto investície súčasťou iných investícií v rámci operácie)</i> 2. <i>súvisiace všeobecné náklady s bodom 1 (v prípade investičných opatrení):</i> <i>a) výstavba, obstaranie (vrátane leasingu) alebo zlepšenie nehnuteľného majetku;</i> <i>b) kúpa alebo kúpa na leasing nových strojov a zariadení, ako i strojov a zariadení do výšky ich trhovej hodnoty;</i> <i>c) všeobecné náklady súvisiace s výdavkami uvedenými v bode a) a v bode b) ako sú poplatky architektom, inžinierom a konzultantom, poplatky za poradenstvo v oblasti environmentálnej a ekonomickej udržateľnosti vrátane štúdií</i>

³ Z podpory sú vylúčené obce s počtom obyvateľov nad 20 000 (tieto nemôžu byť príjemcom podpory, príjemcom podpory nemôžu byť ani organizácie nimi zriadené, pričom subjekty z územia môžu byť príjemcom podpory). V prípade prímestských častí platí limit oprávnenosti do 5000 obyvateľov na území MAS.

	uskutočniteľnosti. Štúdie uskutočniteľnosti zostávajú oprávnenými aj v prípade, ak sa na základe ich výsledkov nebudú realizovať žiadne výdavky uvedené v bodoch a) a b) – max. do 15% z výšky projektu; d) nehmotné investície ako obstaranie alebo vývoj počítačového softvéru, získanie patentov, licencií, autorských práv a obchodných značiek. - Pod výdavkami na prípravné práce sa rozumejú výdavky na poplatky architektom, projektantom, inžinierom a konzultantom súvisiace s vypracovaním projektovej dokumentácie (max. 4%), výdavky za stavebný dozor (max. 1%) a výdavky na poradenstvo v oblasti environmentálnej a ekonomickej udržateľnosti vrátane štúdií uskutočniteľnosti (max. 8%).					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	Min. 3 000 EUR Max. 100 000 EUR					
Finančný plán		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	Iné
	menej rozvinutý región	475 824,88	356 868,66	118 956,22	0	0
	viac rozvinutý región	-	-	-	-	-
	Spolu	475 824,88	356 868,66	118 956,22	0	0
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií*	viď príloha „Výberové kritériá a hodnotiace (bodovacie) kritéria pre výber projektov predkladanej stratégie CLLD“					
Povinné prílohy stanovené MAS	-					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
	7.4	Celkové verejné výdavky	EUR	0	475 824,88	
	7.4	Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch	Počet	0	0	
	7.4	Počet podporených činností/operácií	Počet	0	18	
	7.4	Počet obyvateľov, ktorí majú prospech zo zlepšenia služieb/infraštruktúry (IT alebo iných) - za podopatrenia 7.2, 7.4, 7.5,	Počet	0	18 348	
	Vlastný	Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch - celkom v stratégii CLLD	Počet	0	9	
	Vlastný	Počet vyhlásených výziev celkom v stratégii CLLD	počet	0	21	
	Vlastný	Počet podporených žiadateľov (projektov) celkom v stratégii CLLD	počet	0	47	
	Vlastný	Počet inovatívnych projektov celkom v stratégii CLLD	počet	0	9	

Tabuľka č. 4. D Opatrenia stratégie CLLD

Názov opatrenia	Opatrenie 7 Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (článok 20)
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	7.5 Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	6A - uľahčenie diverzifikácie, zakladania a rozvoja malých podnikov ako aj vytvárania pracovných miest
Ciele opatrenia	- Pre efektívny a udržateľný rast vidieckych oblastí je vzhľadom na veľký potenciál vidieckeho cestovného ruchu týchto oblastí dôležité podporovať investície do budovania infraštruktúry miestneho vidieckeho cestovného ruchu.
Zdôvodnenie výberu	- Prispieva k Priorite č. 2 Dobudovanie a rekonštrukcia a komplexnej infraštruktúry
Rozsah a oprávnené činnosti	Žiadateľ musí zároveň spĺňať aj podmienky uvedené v bode 2.1 pre Podopatrenie 7.5 Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie uvedené v Prílohe 6B k Príručke pre prijímateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2022 pre opatrenie 19. Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER. - investície, ktoré súvisia s vytvorením, udržiavaním, obnovou a skvalitňovaním turisticky zaujímavých objektov, bodov a miest vrátane príslušnej infraštruktúry – miestne kultúrne, historické, prírodné a iné objekty a zaujímavosti, zriadenie múzejných a galerijných zariadení a pod.; - investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a informačných tabúľ v turistických lokalitách na verejné využitie, budovanie drobných obslužných zariadení pre turistov, informačné body, smerové tabule, KIOSKY a pod.; - budovanie, rekonštrukcia náučných chodníkov, cykloturistických chodníkov, ich napojenie na náučné chodníky, budovanie doplnkovej infraštruktúry (odpočinkové miesta, prístrešky, stojany na bicykle a pod.), výstavba vyhliadkových veží, budovanie, údržba a obnova cykloturistického značenia na existujúcich cykloturistických trasách a pod.
Oprávnení prijímateľa	Oprávneným žiadateľom je oprávnený žiadateľ v zmysle stratégie CLLD uvedený vo výzve na predkladanie ŽoNFP ako oprávnený žiadateľ MAS, ktorý musí spĺňať aj nasledovné podmienky: Oprávneným žiadateľom je: 1. Obce z územia príslušnej MAS⁴ 2. Združenia obcí s právnou subjektivitou z územia príslušnej MAS s právnou formou: • Občianske združenie v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov • Záujmové združenie právnických osôb v zmysle § 20 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov • Záujmové združenie právnických osôb v zmysle § 20f – 21 zákona č. 40/1964 Zb. (Občiansky zákonník)
Intenzita pomoci	100 %
Oprávnené výdavky*	Oprávnené výdavky projektu, ktoré žiadateľ musí spĺňať sú oprávnené výdavky v zmysle stratégie CLLD uvedené vo výzve na predkladanie

⁴ Z podpory sú vylúčené obce s počtom obyvateľov nad 20 000 (tieto nemôžu byť príjemcom podpory, príjemcom podpory nemôžu byť ani organizácie nimi zriadené, pričom subjekty z územia môžu byť príjemcom podpory). V prípade prímestských častí platí limit oprávnenosti do 5000 obyvateľov na území MAS.

	ŽoNFP ako oprávnené výdavky MAS. Žiadateľ musí zároveň splňať aj podmienky uvedené v bode 2.2 pre Podopatrenie 7.5 Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie uvedené v Prílohe 6B k Príručke pre prijímateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2022 pre opatrenie 19. Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER a podmienky v kapitole 7., ods. 3 až ods. 5 vyššie uvedenej príručky. Žiadateľ musí zároveň splňať aj nasledovné podmienky (ak relevantné): 1. Výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s podporovanými činnosťami v rámci tohto podopatrenia, vrátane výdavkov na začlenenie prvkov zelenej infraštruktúry – náklady na následné "ozelenenie" objektov a ich začlenenie do zelenej infraštruktúry obce. 2. Všeobecné náklady súvisiace s bodom 1 (v prípade investičných opatrení): a) výstavba, obstaranie (vrátane leasingu) alebo zlepšenie nehmotného majetku b) kúpa alebo kúpa na leasing nových strojov a zariadení, ako i strojov a zariadení do výšky ich trhovej hodnoty c) všeobecné náklady súvisiace s výdavkami uvedenými v bode a) a v bode b) ako sú poplatky architektom, inžinierom a konzultantom, poplatky za poradenstvo v oblasti environmentálnej a ekonomickej udržateľnosti vrátane štúdií uskutočniteľnosti. Štúdie uskutočniteľnosti zostávajú oprávnenými aj v prípade, ak sa na základe ich výsledkov nebudú realizovať žiadne výdavky uvedené v bodoch a) a b) – max. do 15% z výšky projektu d) nehmotné investície ako obstaranie alebo vývoj počítačového softvéru, získanie patentov, licencií, autorských práv a obchodných značiek					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	Min. 3 000 EUR, Max 14 000 EUR 50 000 EUR					
Finančný plán		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	menej rozvinutý región	113 802,64	85 351,98	28 450,66	0	0
	viac rozvinutý región	-	-	-	-	-
	Spolu	113 802,64	85 351,98	28 450,66	0	0
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií*	viď príloha „Výberové kritériá a hodnotiace (bodovacie) kritériá pre výber projektov predkladanej stratégie CLLD“					
Povinné prílohy stanovené MAS	-					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
	7.5	Celkové verejné výdavky	EUR	0	113 802,64	
	7.5	Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch (LEADER PRV) (oblasť zamerania 6B)	počet	0	0	
	7.5	Počet podporených činností/operácií	počet	0	5	

	7.5	Počet obyvateľov, ktorí majú prospech zo zlepšenia služieb/infraštruktúry (7.2.; 7.4.; 7.5.;)	počet	0	18 348
	vlastný	Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch - celkom v stratégii CLLD	počet	0	9
	Vlastný	Počet vyhlásených výziev celkom v stratégii CLLD	počet	0	21
	Vlastný	Počet podporených žiadateľov (projektov) celkom v stratégii CLLD	počet	0	47
	Vlastný	Počet inovatívnych projektov celkom v stratégii CLLD	počet	0	9

Tabuľka č. 4.E Opatrenia stratégie CLLD

Názov opatrenia	Investičná priorita č. 5.1: Záväzné investície v rámci stratégií miestneho rozvoja vedeného komunitou Oprávnená aktivita: Zakladanie nových a podpora existujúcich mikro a malých podnikov, SZČO, družstiev
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	-
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	5.1.1 Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií
Ciele opatrenia	- Prostredníctvom opatrenia budú riešené potreby na miestnej úrovni, najmä zníženie sociálno-ekonomickej zaostalosti, zvýšenie kvality života a zlepšenie infraštruktúry miestnych služieb vo vidieckych oblastiach, rozvoj miestnej ekonomiky a zamestnanosti využitím miestnych zdrojov a zavádzanie inovácií vo vidieckych oblastiach, ako aj podpora rôznych foriem zamestnávania vo vidieckych oblastiach. -
Zdôvodnenie výberu	- Prispieva k Priorite č. 1 Tvorba pracovných miest a podpora miestneho podnikania
Rozsah a oprávnené činnosti	A. Zakladanie nových a podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev A1. Podpora podnikania a inovácií: - obstaranie hmotného majetku pre účely tvorby pracovných miest, - nutné stavebnotechnické úpravy budov spojené s umiestnením obstaranej technológie a/alebo s poskytovaním nových služieb, - podpora marketingových aktivít,

	- podpora miestnych produkčno-spotrebiteľských reťazcov, sieťovanie na úrovni miestnej ekonomiky a výmena skúseností					
Oprávnení prijímatelia	- samostatne zárobkovo činné osoby, okrem tých, ktoré sú oprávnenými prijímateľmi z PRV v opatrení LEADER a oprávnenými prijímateľmi z OP RH - mikro a malé podniky s počtom do 49 zamestnancov, okrem tých, ktoré sú oprávnenými prijímateľmi z PRV v opatrení LEADER a oprávnenými prijímateľmi z OP RH					
Intenzita pomoci	55 %					
Oprávnené výdavky	Vid' Príručka pre žiadateľa z Prioritnej osi 5 IROP					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	Min. 3 000 EUR, Max. 39 100 EUR					
Finančný plán		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	Iné
	menej rozvinutý región	426 545	234 600	-	191 945	0
	viac rozvinutý región	-	-	-	-	-
	Spolu	426 545	234 600	-	191 945	0
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií	vid' príloha „Výberové kritériá a hodnotiace (bodovacie) kritéria pre výber projektov predkladanej stratégie CLLD“					
Povinné prílohy stanovené MAS	-					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
	R0168	Zamestnanosť v podporených podnikoch	FTE	0	3	
	R0168	Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre firmu nové	Podnik	0	1	
	R0168	Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre trh nové	Podnik	0	0	
	R0168	Počet podporených podnikov	Podnik	0	6	
	R0168	Podiel zamestnanosti v mikro a malých podnikoch do 49 zam. a SZČO na celkovom počte zamestnanosti v mikro a malých podnikoch do 49 zam. a SZČO v sektoroch nespádajúcich do podpory PRV 2014-2020	FTE/%	0	*/*	
	vlastný	Stavebno-technické úpravy budov spojené	m²	0	150	

		s umiestnením technológií			
	vlastný	Stavebno-technické úpravy budov spojené s poskytovaním nových služieb	m ²	0	150
	vlastný	Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch - celkom v stratégii CLLD	Počet	0	9
	vlastný	Počet vyhlásených výziev celkom v stratégii CLLD	Počet	0	17
	vlastný	Počet podporených žiadateľov (projektov) celkom v stratégii CLLD	Počet	0	34
	vlastný	Počet inovatívnych projektov celkom v stratégii CLLD	Počet	0	5
Indikatívny harmonogram výziev		Vid' IROP			

Tabuľka č. 4.F Opatrenia stratégie CLLD

Názov opatrenia	Investičná priorita č. 5.1: Záväzné investície v rámci stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou Oprávnená aktivita: Rozvoj základnej infraštruktúry
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	-
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	5.1.2 Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach
Ciele opatrenia	Prostredníctvom opatrenia budú riešené potreby na miestnej úrovni, najmä zníženie sociálno-ekonomickej zaostalosti, zvýšenie kvality života a zlepšenie infraštruktúry miestnych služieb vo vidieckych oblastiach, rozvoj miestnej ekonomiky a zamestnanosti využitím miestnych zdrojov a zavádzanie inovácií vo vidieckych oblastiach, ako aj podpora rôznych foriem zamestnávania vo vidieckych oblastiach, budovanie kapacít a rozvoj občianskej spoločnosti v regióne, zvýšenie kvality a bezpečnosti vybavenosti a fyzickej regenerácie vidieckych oblastí.
Zdôvodnenie výberu	- Prispieva k Priorite č. 1 Tvorba pracovných miest a podpora miestneho podnikania, k Priorite č. 2 Dobudovanie a rekonštrukcia komplexnej infraštruktúry a k Priorite č. 3 Rozvoj sociálnych a komunitných služieb a vzdelávanie.
Rozsah a oprávnené činnosti	B Dopravné prepojenia a dostupnosť sídel: B2. Zvyšovanie bezpečnosti a dostupnosti sídiel: - výstavba, modernizácie, rekonštrukcia zastávok, staníc, parkovísk, na linkách prepájajúcich obec s mestom, súčasťou môžu byť: - vnútorné a/alebo vonkajšie informačné tabule, - stacionárne informačné systémy, - budovanie prvkov a podpora opatrení na zvyšovanie bezpečnosti dopravy v mestách ako:

	- budovanie a/alebo rekonštrukcia nadchodov, podchodov, - budovanie alebo rekonštrukcia chodníkov, - odstraňovanie úzkych miest v doprave, - odstraňovanie bariér, - budovanie, rekonštrukcia alebo modernizácia prvkov na ochranu zraniteľných účastníkov dopravy: - cyklisti, chodci, - budovanie, rekonštrukcia alebo modernizácia vodorovného a zvislého dopravného označenia vrátane svetelnej signalizácie, - budovanie, rekonštrukcia alebo modernizácia verejného osvetlenia v priamej nadväznosti na bezpečnosť dopravy a jej účastníkov, - systémy pre privolanie pomoci v prípade núdze. B3. Nákup vozidiel spoločnej dopravy osôb: - nákup vozidiel pre účely zabezpečenia spoločnej dopravy osôb vrátane vozidiel prispôbovaných osobám s obmedzenou možnosťou pohybu a orientácie, C. Sociálne služby a komunitné sociálne služby C1. Komunitné sociálne služby: - zriaďovanie nových alebo rekonštrukcia a modernizácia existujúcich zariadení pre poskytovanie komunitných sociálnych služieb vrátane materiálno-technického vybavenia: - zariadenia podporovaného bývania, - zariadenia pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby, - nocľahárne, útulky - nízkoprahové denné centrá, - rehabilitačné stredisko, - sociálne služby krízovej intervencie, - služby podpory rodiny s deťmi, - projekty investujúce do existujúcich transformovaných sociálnych centier, - komunitné služby materských centier, - jasle, - komunitné centrá. C2. Terénne a ambulantné služby: - rozvoj terénnych a ambulantných sociálnych služieb: - sociálna služba krízovej intervencie, - opatrovateľská služba, - zriaďovanie nových alebo rekonštrukcia a modernizácia existujúcich ambulantných zariadení vrátane materiálno-technického vybavenia. D. Infraštruktúra vzdelávania: D1. Učebne základných škôl: - vybudovanie, modernizácia odborných učební, laboratórií, jazykových učební základných škôl: - stavebno-technické úpravy existujúcich priestorov za účelom vytvorenia učební, - materiálno-technické vybavenie učební podľa typu učebne. D2. Skvalitnenie a rozšírenie kapacít predškolských zariadení.
--	--

	- skvalitnenie a rozšírenie kapacít predškolských zariadení (materských škôl): - vybudovanie, rekonštrukcia alebo modernizácia prostredníctvom stavebno-technických úprav materskej školy, - materiálno-technické vybavenie materskej školy, - úpravy areálu materskej školy (detské ihriská, športové zariadenia pre deti uzavretých aj otvorených areálov s možnosťou celoročnej prevádzky, záhrad, vrátane prvkov inkluzívneho vzdelávania apod.) E. Výstavba a obnova mestských trhových priestorov za účelom podpory lokálnych producentov. E1. Trhové priestory: - výstavba, obnova a modernizácia mestských a obecných trhových priestorov za účelom podpory lokálnych producentov: - stavebno-technické úpravy, - materiálno-technické vybavenie.					
Oprávnení prijímatelia	- mestá a obce - združenia miest a obcí - mikroregionálne združenia - občianske združenia - neziskové organizácie - cirkevné organizácie					
Intenzita pomoci	95 %					
Oprávnené výdavky*	Vid' Príručka pre žiadateľa z Prioritnej osi 5 IROP					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	Min. 3 000 EUR, Max. 22 000 EUR					
Finančný plán		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	Iné
	menej rozvinutý región	185 263	176 000	-	9 263	0
	viac rozvinutý región	-	-	-	-	-
	Spolu	185 263	176 000	-	9 263	0
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií*	vid' príloha „Výberové kritériá a hodnotiace (bodovacie) kritériá pre výber projektov predkladanej stratégie CLLD“					
Povinné prílohy stanovené MAS						
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatková hodnota	Celková cieľová hodnota	
	R0110	Počet nových služieb a prvkov verejnej infraštruktúry	Počet	0	8	
	R0110	Vidiecka a mestská populácia so zlepšenou infraštruktúrou a prístupom k verejným službám	obyvateľ	0	18 348	
	Vlastný	Zrekonštruované autobusové zastávky	Počet	0	2	
	Vlastný	Zriadenie nových zariadení pre poskytovanie	Počet	0	1	

		komunitných sociálnych služieb			
	Vlastný	Zriadenie terénnych a ambulantných sociálnych služieb	Počet	0	1
	Vlastný	Modernizované odborné učebne. Laboratóriá a jazykové učebne ZŠ	Počet	0	2
	vlastný	Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch - celkom v stratégii CLLD	Počet	0	9
	Vlastný	Počet vyhlásených výziev celkom v stratégii CLLD	Počet	0	17
	Vlastný	Počet podporených žiadateľov (projektov) celkom v stratégii CLLD	Počet	0	34
	Vlastný	Počet inovatívnych projektov celkom v stratégii CLLD	Počet	0	5
Indikatívny harmonogram výziev		Viď IROP			

Tabuľka č. 4.G Opatrenia stratégie CLLD – iné zdroje (OP Ľudské zdroje)

Názov opatrenia	OP Ľudské zdroje, Špecifický cieľ 3.1.1 Zvýšiť zamestnanosť, zamestnateľnosť a znížiť nezamestnanosť s osobitným dôrazom na dlhodobo nezamestnaných, nízko kvalifikovaných, starších a zdravotne postihnuté osoby
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	-
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	-
Ciele a opis opatrenia	<u>Ciele, zdôvodnenie výberu:</u> - zvýšenie zamestnanosti a zamestnateľnosti dlhodobo nezamestnaných, nízko kvalifikovaných, starších a osôb so zdrav. postihnutím - zníženie nezamestnanosti, hlavne dlhodobej a nezamestnanosti nízko kvalifikovaných osôb, vrátane Rómov - zavedenie nových nástrojov pre integráciu ZUoZ, prioritne dlhodobo nezamestnaných do udržateľného zamestnania - zvýšený počet spoločností/subjektov v oblasti sociálnej ekonomiky <u>Rozsah a oprávnené činnosti:</u> - v zmysle príslušnej výzvy OP EZ
Oprávnení prijímatelia	- v zmysle príslušnej výzvy OP EZ
Intenzita pomoci	- v zmysle príslušnej výzvy OP EZ
Oprávnené výdavky*	- v zmysle príslušnej výzvy OP EZ

Výška príspevku (minimálna a maximálna)	- v zmysle príslušnej výzvy OP EZ				
Finančný plán	- v zmysle príslušnej výzvy OP EZ				
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií*	- v zmysle príslušnej výzvy OP EZ				
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
	vlastný	Počet projektov predložených do výzvy z iných zdrojov	Počet	0	1
Indikatívny harmonogram výziev	- V zmysle OP Ľudské zdroje				

Tabuľka č. 4.H Opatrenia stratégie CLLD- – iné zdroje (OP Ľudské zdroje)

Názov opatrenia	OP Ľudské zdroje , Špecifický cieľ 3.1.2 Zlepšiť prístup na trh práce uplatnením účinných nástrojov na podporu zamestnanosti, vrátane podpory mobility pre získanie zamestnania, samostatnej zárobkovej činnosti a aktivít vo vidieckych oblastiach
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	-
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	-
Ciele a opis opatrenia	<u>Ciele, zdôvodnenie výberu:</u> - zvýšenie zamestnanosti zlepšenou mobilitou za prácou, zmiernením bariér mobility pracovnej sily a lepším využívaním potenciálu mobility pracovnej sily - zabezpečená udržateľnosť SZČ a zlepšená efektívnosť vynaložených finančných zdrojov pre tých, ktorí budú prevádzkovať udržateľné živnosti - udržanie pracovných miest, tvorba nových prac. miest, resp. udržanie prac. miest pre osoby, ktorým hrozí prepúšťanie z pracovného pomeru - zvýšené zručností pre adaptabilitu pracovníkov a prispôsobenie pracovníkov, podnikov a podnikateľov zmenám - zlepšenie adaptability zamestnancov a podnikov lepšou identifikáciou sektorovej potreby zručností na trhu práce a dopytu po kvalifikovanej pracovnej sile prostredníctvom NSP23 <u>Rozsah a oprávnené činnosti:</u> - v zmysle príslušnej výzvy OP EZ
Oprávnení prijímatelia	- v zmysle príslušnej výzvy OP EZ
Intenzita pomoci	- v zmysle príslušnej výzvy OP EZ
Oprávnené výdavky*	- v zmysle príslušnej výzvy OP EZ
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	- v zmysle príslušnej výzvy OP EZ
Finančný plán	- v zmysle príslušnej výzvy OP EZ

Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií*	- v zmysle príslušnej výzvy OP EZ				
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
	vlastný	Počet projektov predložených do výzvy z iných zdrojov	Počet	0	1
Indikatívny harmonogram výziev	- V zmysle OP Ľudské zdroje				

Časť B.) Akčný plán pre Chod MAS a animácie

Tabuľka č. 4. I Animácie (základná alokácia pre MAS z menej rozvinutého regiónu)

Názov opatrenia	Podpora na prevádzkové náklady a oživenie (Chod MAS)
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	19.4
Priradenie k fokusovej oblasti PRV /špecifickému cieľu IROP	6B
Ciele opatrenia	- Príspevok opatrenia k miestnemu rozvoju vychádza z charakteru samotnej metódy LEADER, ktorá je zameraná na lokálne komunity a ich podporu prostredníctvom realizácie stratégií CLLD, ktoré reflektujú konkrétne potreby lokálnych komunít. -
Zdôvodnenie výberu	- Podpora pre budovanie verejno-súkromného partnerstva bude slúžiť ako akcelerátor miestneho rozvoja. Odborne obsadená kancelária MAS dokáže v území poskytovať takéto informácie, ale aj kvalifikovane poradiť, prípadne pomôcť pripraviť potrebné žiadosti, podklady a pod. - Opatrenie má prierezový charakter a prispieva k dosiahnutiu strategického cieľa.
Rozsah a oprávnené činnosti	Podpora v rámci operácie bude poskytovaná pre MAS na náklady v súvislosti s oživovaním stratégie miestneho rozvoja, t. j. propagácia stratégie a informovanosť o dotknutom území
Oprávnení prijímatelia	MAS, ktorá je vybraná RO na implementáciu stratégie
Intenzita pomoci	100 %
Oprávnené výdavky	Financovanie animačných nákladov MAS v súvislosti s oživovaním stratégie CLLD: a. propagácia a informovanie o dotknutej oblasti a výsledkoch stratégie CLLD; b. výmena informácií medzi miestnymi aktérmi – semináre, konferencie, workshopy pre členov MAS, ďalších aktérov ako

	aj, zamerané na ich rozširovanie vedomostí a zručností pri vykonávaní stratégie CLLD a s tým spojených prác; c. vzdelávanie potenciálnych prijímateľov zamerané na rozširovanie vedomostí a zručností pri príprave projektov. Náklady súvisiace s oživovaním stratégie (animácie) musia tvoriť min. 15 % a max 25 % z celkových výdavkov v rámci operácie Chod miestnej akčnej skupiny a animácia.					
Finančný plán		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	Iné
	menej rozvinutý región	35 000	26 250	8 750	0	0
	viac rozvinutý región	-	-	-	-	-
	Spolu	35 000	26 250	8 750	0	0
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ		Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
	19.4	Počet vybraných MAS		počet	0	1
	19.4	Počet obyvateľov, ktorých pokrývajú miestne akčné skupiny		počet	18 348	18 348
	19.4	Celkové verejné výdavky (v EUR) – podpora na vykonávanie operácií v rámci stratégie MRVK (19.2)		počet	0	948 600
	19.4	Celkové verejné výdavky (v EUR) – podpora pri prevádzkových nákladoch a oživení (19.4)		počet	0	35 000
	vlastný	Počet vzdelávacích aktivít MAS		počet	0	5
	vlastný	Počet propagačných/informačných aktív MAS		počet	0	3

Tabuľka č. 4J Chod MAS 1 a Chod MAS 2 v rámci IROP (základná alokácia z menej rozvinutého regiónu)

Názov opatrenia	Financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania stratégií CLLD
Priradenie kódu opatrenia ¹¹	-
Priradenie k fokusovej oblasti PRV	5.1.1 Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií
Ciele opatrenia	- Prostredníctvom IROP je riešený trvalo udržateľný rozvoj vidieckych oblastí prepojený s riešením zamestnanosti na vidieku.
Zdôvodnenie výberu	- Aktivita Financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania stratégií CLLD v rámci ŠC 5.1.1 je predpokladom pre fungovanie kancelárie MAS a zabezpečenie správnej implementácie stratégie CLLD
Rozsah a oprávnené činnosti	financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania stratégií CLLD
Oprávnení prijímatelia	Miestna akčná skupina, ktorá je vybraná RO na implementáciu stratégie miestneho rozvoja a má právnu formu občianske združenie v zmysle zákona č. 83/1990 Zb.
Intenzita pomoci	95 %

Oprávnené výdavky	1. financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania stratégie CLLD: - personálne a administratívne náklady MAS (prevádzkové vrátane nákladov na prenájom kancelárskych priestorov, osobné náklady, poistenie); - vzdelávanie zamestnancov a členov MAS (školenia, konferencie, semináre, workshopy a pod., okrem školení pre predkladateľov projektov), ktorí sa podieľajú na príprave a vykonávaní stratégie CLLD; - náklady na publicitu a sieťovanie: účasť zamestnancov a členov MAS na stretnutiach s inými MAS, vrátane zasadaní národných a európskych sietí, ako aj poplatky za členstvo v regionálnych, národných alebo európskych sieťach MAS; - finančné náklady (napr. bankové poplatky); - náklady vynaložené na monitorovanie, hodnotenie a aktualizáciu stratégie CLLD (na úrovni MAS);					
Finančný plán	Región ¹²	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	MR	164 528,86	156 302,42	-	8 226,44	0
	VR	-	-	-	-	-
	Spolu	164 528,86	156 302,42	-	8 226,44	0
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka		Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
	5.1.1	Počet podporených MAS	Počet		0	1
	Vlastný	Počet vzdelávacích aktivít MAS	Počet		0	5
	Vlastný	Počet propagačných/informačných aktivít MAS	Počet		0	3

Tabuľka č. 4K Chod MAS a animácie (dodatočná alokácia na základe splnenia míľníka A), max. 20% z pridelenej dodatočnej alokácie na základe splnenia míľníka A

Názov opatrenia	Podpora na prevádzkové náklady a oživenie (Chod MAS)
Priradenie kódu opatrenia ¹³	19.4
Priradenie k fokusovej oblasti PRV	6B
Ciele opatrenia	Príspevok opatrenia k miestnemu rozvoju vychádza z charakteru samotnej metódy LEADER, ktorá je zameraná na lokálne komunity a ich podporu prostredníctvom realizácie stratégie CLLD, ktoré reflektujú konkrétne potreby lokálnych komunít.
Zdôvodnenie výberu	- Podpora pre budovanie verejno-súkromného partnerstva bude slúžiť ako akceleračný miestneho rozvoja. Odborne obsadená kancelária MAS dokáže v území poskytovať takéto informácie, ale aj kvalifikovane poradiť, prípadne pomôcť pripraviť potrebné žiadosti, podklady a pod. - Opatrenie má prierezový charakter a prispieva k dosiahnutiu strategického cieľa.
Rozsah a oprávnené činnosti	Podpora v rámci operácie bude poskytovaná na prevádzkovú a administratívnu činnosť schválených miestnych akčných skupín ako aj na náklady v súvislosti s oživovaním stratégie miestneho rozvoja, t.j. propagácia stratégie a informovanosť o dotknutom území.
Oprávnení prijímatelia	MAS, ktorá je vybraná RO na implementáciu stratégie miestneho rozvoja a má právnu formu občianskeho združenia v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov.

Intenzita pomoci ¹⁴	100%					
Oprávnené výdavky	1. financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania stratégie CLLD: a. personálne a administratívne náklady MAS (prevádzkové vrátane nákladov na prenájom kancelárskych priestorov, osobné náklady, poistenie); b. vzdelávanie zamestnancov a členov MAS (školenia, konferencie, semináre, workshopy a pod., okrem školení pre predkladateľov projektov), ktorí sa podieľajú na príprave a vykonávaní stratégie CLLD; c. náklady na publicitu a sieťovanie: účasť zamestnancov a členov MAS na stretnutiach s inými MAS, vrátane zasadaní národných a európskych sietí, ako aj poplatky za členstvo v regionálnych, národných alebo európskych sieťach MAS; d. finančné náklady (napr. bankové poplatky); e. náklady vynaložené na monitorovanie, hodnotenie a aktualizáciu stratégie CLLD (na úrovni MAS); 2. financovanie animačných nákladov MAS v súvislosti s oživovaním stratégie CLLD: a. propagácia a informovanie o dotknutej oblasti a výsledkoch stratégie CLLD; b. výmena informácií medzi miestnymi aktérmi - semináre, konferencie, workshopy pre členov MAS, ďalších aktérov ako aj, zamerané na ich rozširovanie vedomostí a zručností pri vykonávaní stratégie CLLD a s tým spojených prác; c. vzdelávanie potenciálnych prijímateľov zamerané na rozširovanie vedomostí a zručností pri príprave projektov.					
Finančný plán	Región ¹⁵	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	MR	19 373,66	14 530,25	4 843,41	0	0
	VR	--	--	--	--	0
	Spolu	19 373,66	14 530,25	4 843,41	0	0
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka		Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
	19.4	Počet vybraných MAS	počet		0	1
	19.4	Počet obyvateľov, ktorých pokrývajú miestne akčné skupiny	počet		18 348	18 348
	19.4	Celkové verejné výdavky (v EUR) – podpora na vykonávanie operácií v rámci stratégie MRVK (19.2) – dodatočná alokácia na základe míľníka A	počet		0	96 868,28
	19.4	Celkové verejné výdavky (v EUR) – podpora pri prevádzkových nákladoch a oživení (19.4) - dodatočná alokácia na základe míľníka A	počet		0	19 373,66
	vlastný	Počet vzdelávacích aktivít MAS	počet		0	1
	vlastný	Počet propagačných/informačných aktivít MAS	počet		0	1

Tabuľka č. 4L: Chod MAS a animácie (dodatočná alokácia na základe predĺženia obdobia PRV v zmysle nariadenia o prechodných pravidlách), max. 20% z pridelenej dodatočnej alokácie na základe predĺženia obdobia PRV v zmysle nariadenia o prechodných pravidlách

Názov opatrenia	Podpora na prevádzkové náklady a oživenie (Chod MAS)					
Priradenie kódu opatrenia ¹⁶	19.4					
Priradenie k fokusovej oblasti PRV	6B					
Ciele opatrenia	Príspevok opatrenia k miestnemu rozvoju vychádza z charakteru samotnej metódy LEADER, ktorá je zameraná na lokálne komunity a ich podporu prostredníctvom realizácie stratégií CLLD, ktoré reflektujú konkrétne potreby lokálnych komunít.					
Zdôvodnenie výberu	- Podpora pre budovanie verejno-súkromného partnerstva bude slúžiť ako akcelerátor miestneho rozvoja. Odborne obsadená kancelária MAS dokáže v území poskytovať takéto informácie, ale aj kvalifikovane poradiť, prípadne pomôcť pripraviť potrebné žiadosti, podklady a pod. - Opatrenie má prierezový charakter a prispieva k dosiahnutiu strategického cieľa.					
Rozsah a oprávnené činnosti	Podpora v rámci operácie bude poskytovaná na prevádzkovú a administratívnu činnosť schválených miestnych akčných skupín ako aj na náklady v súvislosti s oživovaním stratégie miestneho rozvoja, t.j. propagácia stratégie a informovanosť o dotknutom území.					
Oprávnení prijímatelia	MAS, ktorá je vybraná RO na implementáciu stratégie miestneho rozvoja a má právnu formu občianskeho združenia v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov.					
Intenzita pomoci ¹⁷	100%					
Oprávnené výdavky	1. financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania stratégií CLLD: a. personálne a administratívne náklady MAS (prevádzkové vrátane nákladov na prenájom kancelárskych priestorov, osobné náklady, poistenie); b. vzdelávanie zamestnancov a členov MAS (školenia, konferencie, semináre, workshopy a pod., okrem školení pre predkladateľov projektov), ktorí sa podieľajú na príprave a vykonávaní stratégie CLLD; c. náklady na publicitu a sieťovanie: účasť zamestnancov a členov MAS na stretnutiach s inými MAS, vrátane zasadaní národných a európskych sietí, ako aj poplatky za členstvo v regionálnych, národných alebo európskych sieťach MAS; d. finančné náklady (napr. bankové poplatky); e. náklady vynaložené na monitorovanie, hodnotenie a aktualizáciu stratégií CLLD (na úrovni MAS); 2. financovanie animačných nákladov MAS v súvislosti s oživovaním stratégie CLLD: a. propagácia a informovanie o dotknutej oblasti a výsledkoch stratégie CLLD; b. výmena informácií medzi miestnymi aktérmi - semináre, konferencie, workshopy pre členov MAS, ďalších aktérov ako aj, zamerané na ich rozširovanie vedomostí a zručností pri vykonávaní stratégie CLLD a s tým spojených prác; c. vzdelávanie potenciálnych prijímateľov zamerané na rozširovanie vedomostí a zručností pri príprave projektov.					
Finančný plán	Región ¹⁸	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	MR	51 552	38 664	12 888	0	0
	VR	--	--	--	--	--
	Spolu	51 552	38 664	12 888	0	0
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ		Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
	19.4	Počet vybraných MAS		počet	0	1

19.4	Počet obyvateľov, ktorých pokrývajú miestne akčné skupiny	počet	18 348	18 348
19.4	Celkové verejné výdavky (v EUR) – podpora na vykonávanie operácií v rámci stratégie MRVK (19.2) – dodatočná alokácia na základe predĺženia obdobia PRV	počet	0	257 760,02
19.4	Celkové verejné výdavky (v EUR) – podpora pri prevádzkových nákladoch a oživení (19.4) - dodatočná alokácia na základe predĺženia obdobia PRV	počet	0	51 552
vlastný	Počet vzdelávacích aktivít MAS	počet	0	2
Vlastný	Počet propagačných/informač. aktivít MAS	počet	0	2

5.3. Monitorovanie a hodnotenie stratégie CLLD

5.3.1 Opis monitorovacích a hodnotiacich opatrení stratégie CLLD

MAS Občianskeho združenia Ipel'-Hont si okrem povinných monitorovacích ukazovateľov stanovila vo svojej stratégii aj dodatočné monitorovacie ukazovatele, ktoré budú slúžiť pre monitorovanie priebehu a výsledku realizácie projektov v rámci implementácie Stratégie CLLD a činnosti MAS vzhľadom k stanoveným cieľom. Stanovené dodatočné monitorovacie ukazovatele pre vyhodnotenie strategického cieľa, špecifických cieľov a jednotlivých opatrení sú objektívne a merateľné. Dosiahnuté hodnoty stanovených sledovaných ukazovateľov bude MAS čerpať z monitorovacích správ projektov od jednotlivých konečných prijímateľov, z koncoročných obecných štatistík, ŠÚ SR a ÚPSVaR. Kumulatívne dosiahnuté hodnoty MAS uvedie v Správe o činnosti MAS. Monitoring sa začne realizovať ihneď po podpise zmluvy o poskytnutí NFP, pričom MAS bude akceptovať podmienky uvedené v zmluve, teda bude monitorovať nielen ukazovatele, ktoré si stanovila sama, ale zohľadní aj požiadavky poskytovateľa podpory.

V rámci PRV SR 2014-2020 monitorovanie na úrovni projektu bude pozostávať z monitorovania počas realizácie projektu, pri ukončení projektu, po ukončení projektu a počas doby udržateľnosti projektu

Spôsob podávania pravidelných správ orgánom MAS a riadiacim orgánom pre PRV a IROP

MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont bude zapojená do monitorovacích a hodnotiacich aktivít viacerými spôsobmi. V Zmluve o poskytnutí NFP bude viazaná poskytnúť riadiacim orgánom, NSRV a/alebo určeným hodnotiteľom alebo iným subjektom povereným výkonom týchto funkcií v jeho mene všetky informácie potrebné na monitorovanie a hodnotenie programu.

Okrem toho bude MAS vykonávať vlastné hodnotenie a monitorovanie svojej rozvojovej stratégie. V stratégii uvedie plánované hodnoty výstupových a výsledkových monitorovacích ukazovateľov, ktoré sa majú dosiahnuť do r. 2023. Dosiahnuté hodnoty týchto ukazovateľov bude MAS čerpať z monitorovacích správ projektov od jednotlivých konečných prijímateľov, z koncoročných obecných štatistík, ŠÚ SR a ÚPSVaR. Kumulatívne dosiahnuté hodnoty MAS uvedie v Správe o činnosti MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont každoročne.

Zber údajov bude jedno rázový pri menších projektoch a projektoch, ktoré budú refundované jednou platbou. Pri rozsiahlejších projektoch (realizácia nad 12 mesiacov), ktoré budú financované cez zálohové platby, bude zber opakovaný. Zdrojom pre zber indikátorov bude aj tzv. sebahodnotenie MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont, kedy na každom zasadnutí MAS bude miestny manažér informovať o počte podpísaných zmlúv, počte začatých a ukončených projektov, preplatených žiadostí o platbu a pod. Tieto údaje budú podkladom pre monitorovacie správy, ale aj pre výročnú správu MAS, ktorú bude schvaľovať Valné zhromaždenie.

MAS Ipeľ - Hont v rámci podopatrenia 19.2 Podpora na vykonávanie operácií v rámci stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou bude predkladať vždy k 31.3 roka n+1 „Správu o implementácii stratégie CLLD“ v zmysle vypracovaného vzoru, ktorý zverejní gestor CLLD. Základnými zdrojmi údajov do Správy o implementácii stratégie CLLD sú:

- údaje z ITMS2014+ relevantné len pre projekty IROP
- monitorovacie správy realizovaných projektov v rámci implementácie stratégie CLLD
- administratívne údaje zo štatistík a pod.

Míľniky implementácie stratégie, na základe ktorých je možné posúdiť napĺňanie jej cieľov

Monitorovanie a hodnotenie je organickou súčasťou správneho strategického plánovania a programovania. Umožňuje vytvoriť stálu spätnú väzbu praktickej realizácie stratégie (programu). Zároveň umožňuje včas urobiť zmeny v intervenčnom rámci v prospech želanej

zmeny a dosahovania cieľov v prípade potreby. Tento postup umožňuje aj nestranne posúdiť kvalitu zostavenia intervenčného rámca a poučiť sa z prípadných chýb.

Monitoring je priebežný proces, ktorý pomáha kontrolovať využitie zdrojov v akčnom pláne a vidieť bezprostredný výstup funkčnosti opatrení. Pre monitorovanie implementácie akčného plánu boli naplánované výpovedné monitorovacie indikátory – indikátory vstupu, výstupu prípadne výsledku, ktoré nám pomôžu zmerať postupný pokrok implementácie stratégie. Pre správne a korektné výsledky je nevyhnutné mať dobrý prístup k údajom, ktoré nám pomôžu naplňovať monitorovacie indikátory.

Hodnotenie je proces sledovania plnenia cieľov stratégie, vykonáva sa priebežne alebo periodicky, a to prostredníctvom indikátorov hodnotenia – výsledku a dopadu, ktorých hierarchia zodpovedá špecifickým a strategickým cieľom.

MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont si v rámci stratégie stanovila monitorovacie a hodnotiace indikátory, ktoré budú slúžiť pre monitorovanie priebehu a výsledku realizácie projektov v rámci implementácie stratégie a činnosti MAS vzhľadom k stanoveným cieľom. Zároveň bude MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont sledovať a vyhodnocovať:

- povinné ukazovatele v súvislosti s IROP a PRV – úroveň programu,
- povinné ukazovatele v súvislosti s IROP a PRV – úroveň špecifických cieľov IROP a fokusových oblastí PRV, dodatočné vlastné ukazovatele.

Míľniky implementácie stratégie budú slúžiť na priebežné vyhodnocovanie naplňovanie cieľov stratégie a budú vyhodnocované každoročne:

- počet vyhlásených výziev a ich porovnanie s plánovaným harmonogramom,
- prehľad čerpania pre jednotlivé opatrenia a dodržiavanie finančného plánu,
- počet pracovných miest vytvorených v projektoch,
- počet podporených žiadateľov (projektov),
- počet inovatívnych projektov.

Súbor merateľných ukazovateľov bol stanovený v súlade s Metodickým pokynom na spracovanie stratégie CLLD (kapitola 5.3.2), pričom cieľové hodnoty boli stanovené na základe zhodnotenia potenciálu územia, v súlade s analýzou potenciálnych žiadateľov, výberom opatrení a činností pre operácie podporené v rámci CLLD a v súlade s finančným plán stratégie

CLLD. Súbor vlastných ukazovateľov pre PRV a IROP zohľadňuje požiadavku metodiky, aby boli SMART (špecifické, merateľné, dosiahnuteľné, realistické a časovo ohraničené).

Spôsob každoročného vykazovania hodnôt merateľných ukazovateľov

Základom hodnotenia implementácie stratégie je neustále (minimálne raz za pol roka) číselné vyhodnocovanie stanovených indikátorov monitorovania (výstup) a minimálne raz za rok indikátorov hodnotenia (výsledok a dopad) za súčasného sledovania celkového vývoja územia v kontexte. Prijímateľ projektov v rámci implementácie stratégie CLLD je povinný predkladať kópiu monitorovacích správ a kópiu záverečnej ŽoP. V monitorovacej správe je potrebné uviesť hodnoty sledovaných ukazovateľov, priebeh realizácie projektu, problémy pri realizácii projektu a ďalšie náležitosti, ktoré sú obsahom správy.

Monitorovací výbor na každom svojom zasadnutí bude mať k dispozícii údaje v podobe kvantifikovaných indikátorov a bude diskutovať o aktuálnom stave. Správy o monitorovaní pripraví kancelária MAS na základe pravidelných zberov údajov u užívateľov v súčinnosti s poskytovateľom podpory. Monitorovacie správy budú aj podkladom pre zostavenie priebežných hodnotiacich správ a tie slúžia následne ako vstup pre nezávislé hodnotenie implementácie Stratégie CLLD i ako podklad pre RO pre hodnotenie implementácie všetkých vybraných stratégií vrátane posúdenia, ako tieto prispievajú k realizácii cieľov PRV a IROP.

Súbor merateľných ukazovateľov, zdôvodnenie nastavenia cieľovej hodnoty ukazovateľov, spôsoby ich výpočtu

MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont v rámci stratégie stanovila monitorovacie a hodnotiace indikátory, ktoré budú slúžiť pre monitorovanie priebehu a výsledku realizácie projektov v rámci implementácie stratégie a činnosti MAS vzhľadom k stanoveným cieľom. MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont bude sledovať a vyhodnocovať:

- povinné ukazovatele v súvislosti s PRV a IROP na úrovni programu,
- povinné ukazovatele v súvislosti s PRV a IROP na úrovni fokusových oblastí PRV a špecifických cieľov IROP,
- vlastné ukazovatele.

Súbor merateľných ukazovateľov bol stanovený v súlade s Metodickým pokynom na spracovanie stratégie CLLD (kapitola 5.3.2), pričom cieľové hodnoty boli stanovené na základe zhodnotenia potenciálu územia, v súlade s analýzou potenciálnych žiadateľov, výberom

opatrení a činností pre operácie podporené v rámci CLLD a v súlade s finančným plán stratégie CLLD. Súbor vlastných ukazovateľov pre PRV a IROP zohľadňuje požiadavku metodiky, aby boli SMART (špecifické, merateľné, dosiahnuteľné, realistické a časovo ohraničené).

Postupy samohodnotenia orgánov MAS a činnosti MAS

Je veľmi dôležité, aby MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont sama vyhodnocovala implementáciu stratégie ako aj svoju vlastnú činnosť a vlastné inštitucionálne zázemie.

Okrem implementácie stratégie, MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont bude pravidelne vyhodnocovať svoje inštitucionálne zabezpečenie implementácie stratégie vrátane 7 kľúčových znakov LEADER, kde je zahrnuté aj sebahodnotenie implementačného procesu, riadiaceho procesu a propagácie a vzdelávania členov MAS, a to konkrétne:

Zoznam sebahodnotenia

Názov ukazovateľa	Cieľová hodnota	Spôsob overenia/frekvencia
Počet zasadnutí orgánov MAS	3	Evidencia MAS, prezenčné listiny/1x ročne
Počet odborných pracovných skupín	3	Evidencia MAS/1x ročne
Počet kultúrno spoločenských akcií organizovaných MAS	3	Evidencia MAS, prezenčné listiny, fotodokumentácia/1x ročne
Počet projektov spolupráce	2	Evidencia MAS/1x ročne
Počet školení Predsedníctva MAS	2	Evidencia MAS/1x ročne
Počet školení zamestnancov MAS	2	Evidencia MAS/1x ročne
Počet vzdelávacích aktivít MAS	5	Evidencia MAS/1x ročne
Počet propagačných/informačných aktivít (Op. 5.1.1 a op. 19.4)	6	Evidencia MAS/1x ročne

Pre samohodnotenie MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont si Monitorovací výbor zostaví okrem vyššie vedenej tabuľky sebahodnotenia aj ďalšie pomocné tabuľky, ktoré zohľadnia vyššie uvedené kritériá Vhodným nástrojom na sebahodnotenie pre MAS je výročná členská schôdza a podrobná výročná správa - ak nebude odozva zo strany členov a potenciálnych žiadateľov, je to zlý signál pre MAS.

Proces sebahodnotenia by mal pre MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont pomôcť riadiť stratégiu a smerovať ju k dosiahnutiu cieľov, odhaliť nefunkčné intervencie a pomôcť navrhnúť efektívne zmeny a pomôcť porozumieť efektívnosti a účinnosti inštitucionálneho a administratívneho zabezpečenia implementácie.

Periodicita a spôsob hodnotenia.

Hodnotenie bude MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont vykonávať prostredníctvom tabuliek sebahodnotenia, monitorovacích správ konečných prijímateľov, zberu doplnkových informácií od konečných prijímateľov a z ročných štatistických výsledkov za sledovaný región. Komplexné hodnotenie činnosti sa bude vykonávať štandardne raz ročne v Monitorovacom výbore, v Predsedníctve a v ročnej výročnej správe prezentovanej na výročnom Valnom zhromaždení.

Okrem vyššie uvedeného MAS povinne vykoná:

- Strednodobé hodnotenie (mid-term), ktoré vykoná v polovici implementácie stratégie CLLD v roku 2020, najneskôr však do 30.6.2020 s cieľom posúdiť výstupy a výsledky intervencie. Posúdi celú stratégiu CLLD, pričom výsledok posúdenia a hodnotenia má vplyv na jej aktualizáciu. Strednodobé hodnotenie predloží MAS spolu so „Správou o implementácii stratégie CLLD“;
- Záverečné hodnotenie (Ex-post) na základe vyhodnotenia monitorovacích ukazovateľov s ohľadom na ich prínos pre naplnenie cieľov stratégie CLLD a prínos pre územie MAS. Hodnotenie bude zamerané na celkovú účinnosť a efektívnosť vynaloženia finančných prostriedkov EPFRV a EFRR.

Strednodobé a záverečné hodnotenie vykoná nezávislý hodnotiteľ, ktorý zároveň pri hodnotení zohľadní aj špecifiká v jednotlivých oblastiach sebahodnotenia na základe ukazovateľov sebahodnotenia stanovených MAS, ktoré zároveň zohľadňujú kľúčové znaky LEADER a ich prínos pre územie MAS.

Možné riziká implementácie stratégie CLLD vrátane opatrení na ich elimináciu

Finančné riziká

- Vznik vopred nepredvídateľných výdavkov počas implementácie stratégie CLLD, ktoré by mohli byť tak vysoké, že ich žiadateľ nebude vedieť uhradiť z vlastných zdrojov;
- Vznik neoprávnených výdavkov po kontrole žiadostí o platbu, ktoré môžu byť neprimerane vysoké;

- Prípadná platobná neschopnosť neovplyviteľná žiadateľom.

Opatrenia na elimináciu rizík:

- Dostatočná výška vlastných rezervných finančných prostriedkov a prípadného úveru, ktorá pokryje aj eventuálne nepredvídateľné vyššie výdavky na implementáciu stratégie CLLD, prípadne pokryje obdobie platobnej neschopnosti;
- Členské príspevky od členov OZ Ipeľ - Hont platené každoročne;
- Príjmy z darov;
- Príjmy z dotácií a grantov získaných z verejných zdrojov (vlastné projekty);
- Príjmy z vlastnej činnosti;
- Sponzorské príspevky.

Riziká z hľadiska procesného a ľudských zdrojov:

- Nedosiahnuté merateľné ukazovatele;
- Nekvalitne pripravené a realizované verejné obstarávania v rámci implementácie stratégie CLLD (napr. nepresne zadane technické špecifikácie);
- Opakujúce sa verejné obstarávanie a z toho vyplývajúci krátky čas na realizáciu projektu;
- Dlho trvajúci proces verejného obstarávania z dôvodu úmyselných prietáhov zo strany neúspešných uchádzačov;
- Nedodržanie lehôt zo Zmluvy o NFP v prípade kontrol zo strany Riadiaceho orgánu;
- Nekvalitne vypracované zmluvy bez využitia právnych služieb;
- Riadiaci a administratívny personál kancelárie MAS, ktorý urobí chyby pri implementácii stratégie;
- Riadiaci a administratívny personál kancelárie MAS, ktorý odstúpi od zmluvy alebo rozviaže pracovný pomer počas implementácie stratégie.

Opatrenia na elimináciu rizík:

- Verejné obstarávania bude realizovať osoba, ktorá má skúsenosti s podobným zadáním a vykoná kvalitne celý proces;
- Právnikom pripravené zmluvy, ktoré detailne zadefinujú všetky povinnosti na oboch stranách vrátane prípadných sankcií, zmien zmluvy, odstúpenia od zmluvy a pod.
- Kontrola štyroch očí pri implementácii stratégie CLLD;
- V prípade odstúpenia personálu počas realizácie nahradenie osobami s rovnakými skúsenosťami;
- Realisticky naplánovaný harmonogram vyhlasovania výziev;
- Kontrola časového harmonogramu vyhlasovania výziev v pravidelných intervaloch;

- Permanentná komunikácia medzi žiadateľom a Riadiacim orgánom.

Spôsob hodnotenia multiplikačných efektov

Hodnotenie multiplikačných efektov bude vykonávať MAS Ipel' - Hont v pravidelných ročných intervaloch monitorovania stratégie prostredníctvom monitorovacích správ konečných prijímateľov, priebežného zberu informácií od konečných prijímateľov a z ročných štatistických výsledkov. MAS Ipel' – Hont bude vykonávať hodnotenie priebežne, počas celého roka a záverečné vyhodnotenie multiplikačných efektov bude prezentovať na každoročnej výročnej členskej schôdzi O.Z. prostredníctvom výročnej správy združenia a monitorovacích správ. Ďalšie informácie k hodnoteniu multiplikačných efektov stratégie CLLD sú uvedené v kapitole 7.5 Synergie a komplementarity

5.3.2 Monitorovacie ukazovatele

MAS Občianskeho združenia Ipel'-Hont si stanovilo na preukazovanie napĺňania cieľov v období rokov 2017 – 2023 jasne merateľné ukazovatele pre výstupy. Monitorovacie ukazovatele sú stanovené nasledovne:

- povinné ukazovatele v súvislosti s PRV a IROP na úrovni programu,
- povinné ukazovatele v súvislosti s PRV a IROP na úrovni fokusových oblastí PRV a špecifických cieľov IROP,
- dodatočné (vlastné) ukazovatele na úrovni projektov v súvislosti s PRV, IROP.

Tabuľka č. 4 Povinné ukazovatele na úrovni programu - PRV SR

Názov cieľového ukazovateľa	Cieľová hodnota v roku 2025
Počet obyvateľov, ktorí majú prospech zo zlepšenia služieb/infraštruktúry /IT alebo iných/	18 348
Počet obyvateľov obcí, ktorí budú mať prospech z realizovaného projektu	18 348
Počet novovytvorených pracovných miest projektom prepočítaný na ekvivalent plného pracovného úväzku celkom	4

Tabuľka č. 5 Celkové verejné výdavky – PRV SR

Názov ukazovateľa výstupu	Cieľová hodnota v roku 2025
Celkové verejné výdavky (v EUR) – podpora na vykonávanie operácií v rámci stratégie CLLD (len časť z PRV)	892 628,30
Celkové verejné výdavky (v EUR) – podpora pri prevádzkových nákladoch a oživení - (len časť z PRV)	105 925,66

Občianske združenie Ipeľ-Hont - 15 Povinné ukazovatele v súvislosti s PRV na úrovni fokusových oblastí

Fokusová oblasť 2A) Zlepšenie hospodárskeho výkonu všetkých poľnohospodárskych podnikov a uľahčenie reštrukturalizácie a modernizácie poľnohospodárskych podnikov, najmä na účely zvýšenia ich účasti na trhu, zamerania na trh a poľnohospodárskej diverzifikácie							
Názov cieľového ukazovateľa						Cieľová hodnota v roku 2023	
počet poľnohospodárskych podnikov, ktoré z PRV získali podporu na investície do reštrukturalizácie alebo modernizácie (oblasť zamerania 2A)						6	
Opatrenie	Ukazovateľ výstupu (2014 – 2020)	Merná jednotka	Východisková hodnota	Východiskový rok	Cieľová hodnota	Zdroj dát	Frekvencia sledovania
M04	Počet podnikov, ktoré získali podporu na investície do poľnohospodárskych podnikov (4.1.)	počet	0	2017	3	MAS	Ročne
M04	Celkové investície (verejné + súkromné) (4.1)	EUR	0	2017	166 667	MAS	ročne
M04	Celkové verejné výdavky (4.1)	EUR	0	2017	75 000	MAS	ročne
M06	Celkové investície (verejné + súkromné) (6.4)	EUR	0	2017	166 667	MAS	ročne
M06	Celkové verejné výdavky (6.4)	EUR	0	2017	75 000	MAS	ročne
Fokusová oblasť 2B: Uľahčenie vstupu poľnohospodárov s primeranými zručnosťami do odvetvia poľnohospodárstva, a najmä generačnej výmeny							
Názov cieľového ukazovateľa						Cieľová hodnota v roku 2023	
počet poľnohospodárskych podnikov, ktoré získali z programu rozvoja vidieka podporu na plán rozvoja podnikania/investície v prospech mladých poľnohospodárov (oblasť zamerania 2B)						5	

Opatrenie	Ukazovateľ výstupu (2014 – 2020)	Merná jednotka	Východisková hodnota	Východiskový rok	Cieľová hodnota	Zdroj dát	Frekvencia sledovania
M06	Počet prijímateľov, ktorí dostávajú pomoc na začatie podnikania pre mladých poľnohospodárov (6.1.)	počet	0	2017	2	MAS	ročne
M06	Počet prijímateľov (poľnohosp. podnikov), ktorí dostávajú podporu na investície do nepoľnohospod. činností vo vidieckych oblastiach (6.4.)	počet	0	2017	3	MAS	ročne
M06	Celkové investície (verejné + súkromné) (6.1 + 6.4)	EUR	0	2017	266 667	MAS	ročne
M06	Celkové verejné výdavky (6.1)	EUR	0	2017	100 000	MAS	ročne
M06	Celkové verejné výdavky (6.4)	EUR	0	2016	75 000	MAS	ročne
Fokusová oblasť 3A: Zvýšenie konkurencieschopnosti prvovýrobcov prostredníctvom ich lepšej integrácie do poľnohospodársko-potravinového reťazca pomocou systémov kvality, pridávania hodnoty poľnohospodárskym produktom, propagácie na miestnych trhoch a v krátkych dodávateľských reťazcoch, skupín výrobcov a medziodvetvových organizácií							
Názov cieľového ukazovateľa							Cieľová hodnota v roku 2023
počet poľnohospodárskych podnikov, ktoré dostávajú podporu na účasť na systémoch kvality, miestnych trhoch a krátkych dodávateľských reťazcoch, a skupín/organizácií výrobcov (oblasť zamerania 3A)							3
Opatrenie	Ukazovateľ výstupu (2014 – 2020)	Merná jednotka	Východisková hodnota	Východiskový rok	Cieľová hodnota	Zdroj dát	Frekvencia sledovania
M04	Počet operácií, ktoré získali podporu na investície (napr. do poľnohospodárskych podnikov, v oblasti spracovania a uvádzania poľnohospodárskych výrobkov na trh) (4.1.)	Počet	0	2017	3	MAS	ročne
M04	Celkové investície (verejné + súkromné) (4.1.)	EUR	0	2017	166 667	MAS	ročne
M04	Celkové verejné výdavky (4.1.)	EUR	0	2017	75 000	MAS	ročne
Fokusová oblasť 6A: Uľahčenie diverzifikácie, zakladania a rozvoja malých podnikov ako aj vytvárania pracovných miest							
Názov cieľového ukazovateľa							Cieľová hodnota v roku 2023
T20: pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch (oblasť zamerania 6A -6.4)							1

Opatrenie	Ukazovateľ výstupu (2014 – 2020)	Merná jednotka	Východisková hodnota	Východiskový rok	Cieľová hodnota	Zdroj dát	Frekvencia sledovania
M06	Počet prijímateľov (poľnohosp. podnikov), ktorí dostávajú pomoc na začatie podnikania/podporu na investície do nepoľnohosp. činností vo vidieckych oblastiach (6.4.)	počet	0	2017	3	MAS	Ročne
M06	Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)	EUR	0	2017	166 667	MAS	Ročne
M06	Celkové verejné výdavky (v EUR)	EUR	0	2017	75 000	MAS	Ročne
Fokusová oblasť 6B: Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach							
Názov cieľového ukazovateľa						Cieľová hodnota v roku 2023	
Čistý počet obyvateľov, ktorý má prospech zo zlepšenia služieb						18 348	
Vidiecke obyvateľstvo, na ktoré sa vzťahujú stratégie miestneho rozvoja (oblasť zamerania 6B)						18 348	
T23: pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch (Leader) (oblasť zamerania 6B)						0-4	
Opatrenie	Ukazovateľ výstupu (2014 – 2020)	Merná jednotka	Východisková hodnota	Východisko-vý rok	Cieľová hodnota	Zdroj dát	Frekvencia sledovania
M07	Počet podporených činností/operácií (7.2.)	počet	0	2017	4	MAS	Ročne
M07	Počet podporených činností/operácií (7.4.)	počet	0	2017	4	MAS	Ročne
M07	Počet operácií, ktoré získali podporu na investície do rekreačnej/turistickej infraštruktúry (7.5.)	počet	0	2017	4	MAS	Ročne
M07	Počet obyvateľov, ktorí majú prospech zo zlepšenia služieb/infraštruktúry (7.2.; 7.4.; 7.5.;.)	počet	0	2017	18 348	MAS	Ročne
M07	Celkové verejné výdavky (v EUR)	EUR	0	2017	288 000	MAS	Ročne
M19	Počet vybraných MAS	počet	0	2017	1	MAS	Ročne
M19	Počet obyvateľov, ktorých pokrývajú miestne akčné skupiny	počet	18 348	2017	18 348	MAS	Ročne
M19	Celkové verejné výdavky (v EUR) – podpora na vykonávanie operácií v rámci stratégie CLLD (19.2)	EUR	0	2017	948 600	MAS	Ročne
M19	Celkové verejné výdavky (v EUR) – podpora pri prevádzkových nákladoch a oživení (19.4)	EUR	0	2017	35 000	MAS	Ročne

Tabuľka č. 6 Povinné ukazovatele na úrovni IROP 2014-2020

Názov ukazovateľa výstupu	Merná jednotka	Cieľová hodnota v roku 2023
Počet podporených MAS	Počet	1
Počet podporených podnikov	Podnik	6
Zamestnanosť v podporených podnikoch	FTE	3
Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výroby, ktoré sú pre firmu nové	Podnik	1
Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výroby, ktoré sú pre trh nové	Podnik	0
Počet nových služieb a prvkov verejnej infraštruktúry	Počet	8

Občianske združenie Ipeľ-Hont - 16 Výsledkové ukazovatele špecifických cieľov na úrovni IROP 2014 - 2020

Špecifický cieľ/ID	Názov ukazovateľa	Merná jednotka	Východisková hodnota	Východiskový rok	Cieľová hodnota v roku 2023	Zdroj dát	Frekvencia sledovania
5.1.1/R0168	Podiel zamestnanosti v mikro a malých podnikoch do 49 zamestnancov a SZČO na celkovom počte zamestnanosti v mikro a malých podnikoch do 49 zamestnancov a SZČO v sektorech nespádajúcich do podpory PRV 2014 – 2020	FTE/%	0	2017	*/*	MAS	Ročne
5.1.2/R0110	Vidiecka a mestská populácia so zlepšenou infraštruktúrou a prístupom k verejným službám	obyvateľ	0	2017	18 348	MAS	Ročne

Občianske združenie Ipeľ-Hont - 17 Dodatočné (vlastné) ukazovatele na úrovni priorít, špecifických cieľov/fokusových oblastí a opatrení/podopatrení

Názov cieľového ukazovateľa na úrovni priorít	Cieľová hodnota v roku 2023
---	-----------------------------

Celkový počet vytvorených pracovných miest v rámci stratégie CLLD						9	
Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch - IROP						5	
Počet predložených projektov v rámci OP Ľudské zdroje						0	
počet vyhlásených výziev - celkom v stratégii CLLD						17	
počet podporených žiadateľov (projektov) – celkom v stratégii CLLD						34	
počet inovatívnych projektov – celkom v stratégii CLLD						5	
Špecifický cieľ/ID	Názov ukazovateľa na úrovni špecifických cieľov	Merná jednotka	Východisková hodnota	Východiskový rok	Cieľová hodnota v roku 2023	Zdroj dát	Frekvencia sledovania
5.1.1	Stavebno-technické úpravy budov spojené s umiestnením technológie	m²	0	2017	150	MAS	Ročne
5.1.1	Stavebno-technické úpravy budov spojené s poskytovaním nových služieb	m2	0	2017	150	MAS	Ročne
5.1.2	Zrekonštruované autobusové zastávky	počet	0	2017	2	MAS	Ročne
5.1.2	Zriadenie nových zariadení pre poskytovanie komunitných sociálnych služieb	počet	0	2017	1	MAS	Ročne
5.1.2	Zriadenie terénnych a ambulantných sociálnych služieb	počet	0	2017	1	MAS	Ročne
5.1.2	Modernizované odborné učebne, laboratória a jazykové učebne ZŠ	počet	0	2017	2	MAS	Ročne

Úroveň opatrení/podopatrení						
Opatrenie 19.4. Podpora na prevádzkové náklady a oživenie						
Názov ukazovateľa na úrovni opatrení/podopatrení	Merná jednotka	Východisková hodnota	Východiskový rok	Cieľová hodnota v roku 2023	Zdroj dát	Frekvencia sledovania
Počet vzdelávacích aktivít zabezpečených MAS	počet	0	2017	5	MAS	ročne
Počet propagačných/ informačných aktivít MAS	počet	0	2017	3	MAS	ročne

6. Finančný rámec

6.1. Financovanie stratégie CLLD

Celkový rozpočet stratégie CLLD Občianskeho združenia Ipeľ-Hont je uvedený v súlade s maximálnymi limitmi uvedenými v systéme riadenie CLLD (LAEDER a komunitný rozvoj) pre programové obdobie 2014-2020. S inými zdrojmi združenie neuvažuje.

Finančná alokácia pre MAS Občianske združenie Ipeľ – Hont sa skladá z dvoch zložiek:

a) základná alokácia vypočítaná podľa nasledovného vzorca: $350\,000 + (18\,348 \times 9,66) + (326,071 \times 1\,150,61) + (19 \times 12\,395,25) = 1\,137\,931,98$ EUR.

Vypočítaná výška základnej alokácie je v súlade s aktualizovanou prílohou č. 4 k výzve (ku dňu 23.6.2017) : 1 137 931,98 EUR.

MAS Občianske združenie Ipeľ - Hont si uplatňuje nasledovnú výšku základnej alokácie: 1 137 849 EUR.

Tabuľka č. 7 Celkové zdroje pre MAS z PRV a IROP

	SPOLU (EUR)
Základná alokácia	
Celkové zdroje z PRV (EPFRV) a IROP (EFRR) (základná alokácia podľa vzorca pre MAS v súlade s kapitolou 6.4 Systému riadenia CLLD), z toho:	1 148 128,86
Operácie v rámci implementácie stratégie CLLD	948 600
Chod MAS a animácie	199 528,86
Dodatočná alokácia na základe splnenia míľníka A	
Celkové zdroje z PRV (EPFRV), z toho:	116 241,94
Operácie v rámci implementácie stratégie CLLD	96 868,28
Chod MAS a animácie	19 373,66
Dodatočná alokácia na základe predĺženia obdobia PRV v zmysle nariadenia o prechodných pravidlách	
Celkové zdroje z PRV (EPFRV), z toho:	309 312,02

Operácie v rámci implementácie stratégie CLLD	257 760,02	
Chod MAS a animácie	51 552	
Celkom Chod MAS a animácie	Chod MAS	Animácie
suma v rámci IROP v zmysle vydaného Rozhodnutia na Chod MAS1 a Chod MAS2 (ak relevantné)	164 528,86	--
suma v rámci PRV v zmysle vydaného Rozhodnutia na podopatrenie 19.4 základná alokácia	--	35 000
suma v rámci dodatočnej alokácie na základe splnenie míľnika A	16 467,61	2 906,05
suma v rámci dodatočnej alokácie na základe predĺženia obdobia PRV v zmysle nariadenia o prechodných pravidlách	43 819,20	7 732,80

Tabuľka č. 9 Zameranie stratégie podľa sektorov

Názov opatrenia stratégie CLLD	Rozpočet na opatrenie	Oprávnený prijímateľ verejný sektor (označiť „X“)	Oprávnený prijímateľ neverejný sektor (označiť „X“)
7.2 Podpora investícií do budovania, zlepšenia alebo rozšírenia všetkých typov malej infraštruktúry vrátane investícií do obnoviteľných zdrojov energie a úspor energie.	303 000,78 EUR	„X“	
7.4 Podpora investícií do zriaďovania, zlepšenia alebo rozšírenia miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane služieb v oblasti voľného času a kultúry a do súvisiacej infraštruktúry.	475 824,88 EUR	„X“	
7.5 Podpora investícií pre verejné využívanie rekreačnej infraštruktúry, informačnej a drobnej infraštruktúry cestovného ruchu	113.802,64 EUR	„X“	
5.1.1. Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií	234. 600 EUR		„X“
5.1.2. Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach	176. 000 EUR	„X“	
Celkový rozpočet podľa sektorov stratégie	1.303.228,30 EUR	843.628,30 EUR	459.600 EUR

Percentuálny pomer zamerania stratégie		64,7%	35,3%
--	--	-------	-------

7. Zhodnotenie prínosov stratégie CLLD, jej synergie a doplnkovosť

7.1. Prínosy k zlepšovaniu ekonomického rozvoja územia

Strategickým cieľom stratégie CLLD MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont je do roku 2023 vytvoriť nové pracovné miesta na základe využitia miestneho potenciálu, zabezpečiť pre svojich obyvateľov významné zlepšenie v dobudovaní komplexnej infraštruktúry a v rozvoji sociálnych a komunitných služieb a vzdelávania.

Poradie priorít podľa ich významnosti je nasledovné:

Priorita č. 1: Tvorba pracovných miest a rozvoj miestneho podnikania

Špecifický cieľ: Podpora a využitie miestneho potenciálu podnikateľov, podpora vzniku nových podnikateľov, rozvoj podnikania, poľnohospodárstva, služieb a remesiel.

Priorita č. 2: Dobudovanie a rekonštrukcia komplexnej infraštruktúry

Špecifický cieľ: Dobudovanie novej a rekonštrukcia existujúcej infraštruktúry, ktorá bude slúžiť všetkým obyvateľom aj návštevníkom územia a bude pokrývať všetky oblasti života.

Priorita č. 3: Rozvoj sociálnych a komunitných služieb a vzdelávanie

Špecifický cieľ: Vytvorenie širokej ponuky sociálnych a komunitných služieb, ktoré budú slúžiť pre rôzne skupiny obyvateľov na naplnenie ich špecifických potrieb.

Všetky uvedené priority navzájom synergicky prispievajú k zlepšovaniu ekonomického rozvoja územia, pričom prostredníctvom svojich špecifických cieľov pomáhajú dosiahnuť celkový strategický cieľ a predstavy o rozvoji územia definované vo vízii, spájajú projekty jednotlivých sektorov (verejný, podnikateľský, neziskový, občiansky), zohľadňujú miestne špecifiká a využívajú komparatívne výhody územia.

Očakávané merateľné prínosy pre ekonomický rozvoj územia sú:

- Vytvorenie nových pracovných miest: 9
- Celkové verejné výdavky na vykonávanie operácií CLLD: 948 600 EUR
- Počet podporených žiadateľov celkom: 34
- Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre firmu nové: 1
- Počet nových služieb a prvkov verejnej infraštruktúry: 8

K vytvoreniu pracovných miest budú prispievať najmä tieto opatrenia stratégie CLLD:

4.1. Podpora investícií do poľnohospodárskych podnikov (1 pracovné miesto)

6.1. Podpora na začatie podnikateľskej činnosti pre mladých poľnohospodárov (2 pracovné miesta)

6.4. Podpora investícií do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností (1 pracovné miesto)

5.1.1. Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií (3 pracovné miesta)

Podiel rozpočtu stratégie CLLD k počtu predpokladaných novo vytvorených pracovných miest:

Podiel rozpočtu stratégie CLLD k počtu predpokladaných novo vytvorených pracovných miest sa vypočíta ako podiel rozpočtu stratégie z PRV a IROP na počet celkovo vytvorených miest:

- celkom na Stratégiu CLLD: 1 137 849 EUR
- počet novovytvorených pracovných miest : 9
- výpočet: $1\,137\,849 : 9 = 126\,428 \text{ EUR}$ na 1 novovytvorené pracovné miesto

Podiel určenej sumy na vytvorenie 1 pracovného miesta – 50 tis. EUR na alokácii pre aktivity špecifického cieľa 5.1.1, ktorá tvorí práve 30 % finančných prostriedkov pre aktivity podporované z IROP:

- celkom na IROP (bez chodu MAS): 410 600 EUR
- z toho min. 30 % určených pre špecifický cieľ 5.1.1: 123 180 EUR
- výpočet: $123\,180 : 50\,000 = 2,46 = 3$ pracovné miesta

7.2. Prínosy k napĺňaniu cieľov PRV

Ciele PRV SR 2014 – 2020:

- Konkurencieschopnosť poľnohospodárstva, potravinárstva a lesníctva;
- Udržateľné využívanie prírodných zdrojov a opatrenia v oblasti klímy;
- Vyvážený územný rozvoj vidieckej ekonomiky.

Priority PRV SR 2014 – 2020:

- Podpora prenosu znalostí a inovácií.
- Zvýšenie životaschopnosti a konkurencieschopnosti, inovačných technológií a udržateľného hospodárenia.

- Podpora organizácie, spracovania, dobrých životných podmienok zvierat a riadenia rizík.
- Obnova, zachovanie a posilnenie ekosystémov.
- Podpora efektívnosti zdrojov a klímy.
- Podpora sociálnej inklúzie, znižovania chudoby a hospodárskeho rozvoja

Prínosy stratégie CLLD k napĺňaniu cieľov PRV najmä v oblasti konkurencieschopnosti poľnohospodárstva, lesníctva a potravinárstva

Najdôležitejším cieľom PRV SR 2014 – 2020 je posilnenie konkurencieschopnosti pôdohospodárskeho sektora v oblasti poľnohospodárstva, lesníctva a potravinárstva. Tento cieľ aj ostatné ciele a priority PRV SR 2014 – 2020 budú napĺňané prostredníctvom vybraných opatrení PRV SR, ktoré reflektujú na špecifické ciele stanovené pre jednotlivé rozvojové priority stratégie CLLD:

Podopatrenie 4.1

Zlepšenie hospodárskeho výkonu všetkých poľnohospodárskych podnikov a uľahčenie reštrukturalizácie a modernizácie poľnohospodárskych podnikov, najmä na účely zvýšenia ich účasti na trhu, zamerania na trh a poľnohospodárskej diverzifikácie.

Podopatrenie 6.1

Reaguje na potrebu posilnenia ekonomickej stability/ životaschopnosti malých podnikov na vidieku a rovnako potrebu zvýšenia efektivity všetkých výrobných faktorov a dosiahnuť nárast pridanej hodnoty podnikov v poľnohospodárstve, potravinárstve a lesníctve.

Podopatrenie 6.4

Širší rozvoj podnikateľskej činnosti na vidieku zabezpečí nové pracovné príležitosti pre nezamestnaných a osobitne mladých ľudí, čím sa podporí ekonomický rast, stabilizácia a posilnenie vidieckej ekonomiky a generovanie nových pracovných miest.

Podopatrenie 7.2

Pre efektívny a udržateľný rast vidieckych oblastí a zvýšenie kvality života obyvateľov je dôležité podporovať investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie, ako sú napr.: kanalizácie, ČOV, vodovody, miestne komunikácie, lávky, mosty, chodníky, parkoviská, autobusové zastávky, odvodňovacie kanály, obecné studne a zlepšenie vzhľadu obcí .

Podopatrenie 7.4

Pre efektívny a udržateľný rast vidieckych oblastí a zvýšenie kvality života obyvateľov je dôležité podporovať investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do

turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie, ako sú napr.: infraštruktúra pre trávenie voľného času, rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre komunitnú/spolkovú činnosť vrátane rekonštrukcie existujúcich kultúrnych domov, domov smútku vrátane ich okolia, zvyšovanie kvality života obyvateľov, zvýšenie bezpečnosti a prevencie proti vandalizmu na verejných priestoroch, vytváranie podmienok pre rozvoj podnikania, investície do využívania OZE.

Podopatrenie 7.5

Pre efektívny a udržateľný rast vidieckych oblastí je vzhľadom na veľký potenciál vidieckeho cestovného ruchu týchto oblastí dôležité podporovať investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry, ako sú napr.: turisticky zaujímavé objekty, miestne kultúrne, historické, prírodné a iné objekty a zaujímavosti, múzejné a galerijné zariadenia, rekreačná infraštruktúra, turistické informácie a informačné tabule, obslužné zariadenia pre turistov, náučné chodníky, cykloturistické chodníky, doplnková infraštruktúra, vyhliadkové veže, budovanie, údržba a obnova cykloturistického značenia a pod.

Prínosy stratégie CLLD na podporu znevýhodnených/marginalizovaných skupín pri rozvoji ekonomického potenciálu územia:

PRV SR 2014 - 2020 a jeho implementácia je v súlade s Partnerskou dohodou viazaná uplatňovaním horizontálnych princípov v oblasti nediskriminácie, kam spadá aj rovnosť medzi mužmi a ženami a nediskriminácie pre všetkých občanov SR vrátane marginalizovaných skupín obyvateľstva, dlhodobo nezamestnaných, rómske komunity, telesne a zdravotne postihnutých, žien po materskej dovolenke, občanov nad 50 rokov a pod.

Marginalizované rómske komunity, ktorých obyvatelia sú väčšinou nezamestnaní, žijú najmä vo vidieckych oblastiach.

Uplatnenie princípu nediskriminácie v stratégii CLLD MAS Občianskeho združenia Ipel'-Hont:

- Sociálny aspekt opatrenia č 6 PRV SR 2014-2020 zahŕňa príspevok ku generačnej výmene pracovníkov v poľnohospodárstve a zároveň k zamedzeniu vyludňovania vidieka.
- Činnosti spojené s poskytovaním služieb pre deti, seniorov a občanov so zníženou schopnosťou pohybu v rámci podopatrenia 6.4 prispievajú k lepšiemu začleneniu týchto skupín obyvateľov do spoločenského života na vidieku.

- Pri inklúzii marginalizovaných rómskych komunít sa bude uplatňovať sociálny aspekt pri verejnom obstarávaní vo vzťahu k projektom realizovaných v obciach, ktoré sú identifikované v Atlase rómskych komunít 2013. Tieto obce budú mať pri verejnom obstarávaní povinnosť uplatniť sociálne hľadisko týkajúce sa inklúzie MRK.
- Ďalší prínos bude zabezpečený prostredníctvom opatrenia č. 7 Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach vrátane aplikovania sociálneho aspektu pri verejnom obstarávaní v rámci týchto opatrení.
- V rámci stratégie CLLD budú medzi oprávnenými žiadateľmi MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont aj žiadatelia z územia MAS v rámci OP Ľudské zdroje. Tým bude stratégia synergicky s opatreniami PRV SR 2014 – 2020 prispievať k sociálnej inklúzii marginalizovaných skupín obyvateľstva, vrátane marginalizovaných rómskych komunít.
- Prínosom k začleňovaniu zraniteľných skupín obyvateľstva budú aj zdroje vyčlenené na Chod MAS a animácie podpora vzdelávania, propagácie, animácie v oblasti zraniteľných skupín.

V súlade s dodržiavaním princípu rovnosti príležitostí môžu predkladať svoje projekty v rámci implementácie ISRÚ všetci oprávnení žiadatelia – predkladatelia projektov bez výnimky a bez akéhokoľvek obmedzenia. Tento princíp bol rešpektovaný aj pri tvorbe formovaní verejno-súkromného partnerstva, pri tvorbe ISRÚ aj voľbe členov orgánov MAS, kde neboli použité žiadne výnimky ani obmedzenia. Pozitívna diskriminácia v podobe zvýhodnenia mladých farmárov je aplikovaná v súlade s opatrením č. 6 PRV SR 2014-2020.

Občianske združenie Ipeľ-Hont - 10 Príspevok stratégie CLLD MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont k začleňovaniu zraniteľných skupín obyvateľstva

Priorita + ČS/Zdroj financovania	PRV SR	IROP	OP Ľudské zdroje
Priorita č. 1: Tvorba pracovných miest a rozvoj miestneho podnikania Špecifický cieľ: Podporiť a využiť miestny potenciál podnikateľov, podporiť vznik nových podnikateľov, rozvíjať podnikanie najmä v oblasti poľnohospodárstva, služieb a remesiel		ŠC 5.1.1	ŠC 3.1.1 ŠC 3.1.2
Priorita č. 2: Dobudovanie a rekonštrukcia komplexnej infraštruktúry, Špecifický cieľ: Dobudovať novú a rekonštruovať existujúcu infraštruktúru, ktorá bude slúžiť všetkým obyvateľom aj návštevníkom územia a bude pokrývať všetky oblasti života.	7.2 7.4 7.5	ŠC 5.1.2	
Priorita č. 3: Rozvoj sociálnych a komunitných služieb a vzdelávanie, Špecifický cieľ: Vytvoriť širokú ponuku sociálnych a komunitných služieb, ktoré budú slúžiť pre	7.4	ŠC 5.1.2	ŠC 3.1.1 ŠC 3.1.2

rôzne skupiny obyvateľov na naplnenie ich špecifických potrieb.			
---	--	--	--

Princípy ochrany a zlepšenia životného prostredia:

PRV SR 2014 - 2020 a jeho implementácia je v súlade s Partnerskou dohodou viazaná uplatňovaním horizontálnych princípov v oblasti nediskriminácie, kam spadá aj udržateľný rozvoj. Udržateľný rozvoj predstavuje najmä zachovanie a obnovu prírodného bohatstva, kultúrneho rázu a ekologickej stability krajiny a zvýšenie environmentálneho povedomia občanov a ich zapojovanie sa do rozhodovacieho procesu. Tieto princípy sú obsiahnuté aj v stratégii CLLD MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont. Trvalá udržateľnosť ekonomického rastu je chápaná ako dlhodobý účinok, jej zhodnotenie spočíva v posúdení efektívnosti vynaložených prostriedkov v rámci dlhšieho obdobia. Tento efekt bude možné zhodnotiť až po ukončení implementácie stratégie CLLD prostredníctvom vyhodnotenia monitorovacieho a hodnotiaceho rámca.

Hlavným cieľom horizontálneho princípu udržateľný rozvoj je teda zabezpečenie environmentálnej udržateľnosti sociálneho a ekonomického rastu s osobitným dôrazom na ochranu a zlepšenie životného prostredia pri zohľadnení zásady „znečisťovateľ platí“ v súlade s Partnerskou dohodou. Metóda CLLD/LEADER, implementovaná v rámci opatrenia 19. PRV SR 2014 – 2020 výrazne prispieje k sociálnemu aspektu trvalo udržateľného rozvoja zapojením miestnych aktérov do rozvoja vidieka pomocou miestnych akčných skupín.

Životné prostredie je jedným z prierezových cieľov PRV SR 2014 – 2020. CLLD/LEADER kladie dôraz na zdravé životné prostredie bez ekologických záťaží, s komplexnou ochranou zložiek životného prostredia a so zreteľom na podporu a využívanie obnoviteľných zdrojov energie. Špeciálna pozornosť je venovaná súlade ekonomického rozvoja s ochranou životného prostredia, ako aj začleňovaniu prvkov zelenej infraštruktúry a to najmä v rámci budovania infraštruktúry malých rozmerov alebo pri iných činnostiach, pri ktorých je to relevantné. Tieto aktivity zároveň sekundárne prispievajú k cieľom v oblasti klimatických zmien.

Občianske združenie Ipeľ-Hont - 11 Príspevok stratégie CLLD združenia k životnému prostrediu

Priorita + ČS/Zdroj financovania	PRV SR	IROP	OP Ľudské zdroje
Priorita č. 1: Tvorba pracovných miest a rozvoj miestneho podnikania			

Špecifický cieľ: Podporiť a využiť miestny potenciál podnikateľov, podporiť vznik nových podnikateľov, rozvíjať podnikanie najmä v oblasti poľnohospodárstva, služieb a remesiel			
Priorita č. 2: Dobudovanie a rekonštrukcia komplexnej infraštruktúry, Špecifický cieľ: Dobudovať novú a rekonštruovať existujúcu infraštruktúru, ktorá bude slúžiť všetkým obyvateľom aj návštevníkom územia a bude pokrývať všetky oblasti života.	7.2 7.4 7.5	ŠC 5.1.2	
Priorita č. 3: Rozvoj sociálnych a komunitných služieb a vzdelávanie, Špecifický cieľ: Vytvoriť širokú ponuku sociálnych a komunitných služieb, ktoré budú slúžiť pre rôzne skupiny obyvateľov na naplnenie ich špecifických potrieb.	7.4	ŠC 5.1.2	

Aspekty environmentálnej účinnosti:

V rámci implementácie stratégie CLLD bude MAS uplatňovať aj iné aspekty environmentálnej účinnosti, ako napr.:

- pri plánovaní vlastných projektov (projekty spolupráce, iné zdroje): vo väzbe na podmienky príslušnej výzvy,
- zavádzanie inovatívnych ekologických prvkov a prístupov: napr. pri prevádzke MAS ekologické správanie – šetrenie energiou, minimalizácia odpadov, separovanie odpadov,
- vzdelávanie členov MAS (semináre, súťaže) a pod.,
- začleňovaniu prvkov zelenej infraštruktúry do projektov.

7.3. Prínosy k napĺňaniu cieľov IROP

Globálny cieľ IROP 2014 – 2020 je prispieť k zlepšeniu kvality života a zabezpečiť udržateľné poskytovanie verejných služieb s dopadom na vyvážený a udržateľný územný rozvoj, hospodársku, územnú a sociálnu súdržnosť regiónov, miest a obcí.

Cieľom miestneho rozvoja vedeného komunitou (CLLD) v podmienkach SR je posilnenie hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti prevažne vidieckeho územia a zaistenie dlhodobého udržateľného rozvoja územia s riešením vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich funkčným zázemím. Hlavné výzvy na miestnej úrovni nadväzujú na 3 oblasti štrukturálnych problémov, a to sú:

- Zníženie sociálno-ekonomickej zaostalosti;

- Zvýšenie kvality života;
- Zlepšenie infraštruktúry miestnych služieb.

Ciele a priority IROP 2014 – 2020 budú napĺňané prostredníctvom vybraných opatrení, ktoré reflektujú na špecifické ciele IROP, ktoré boli priradené pre naplnenie jednotlivých rozvojových priorít stratégie CLLD:

Špecifický cieľ 5.1.1 Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií

Špecifický cieľ bude zabezpečovať efektívne zabezpečenie chodu MAS, propagáciu a implementáciu stratégií CLLD, zlepšenie využívania ekonomického potenciálu vidieckych oblastí prostredníctvom reštrukturalizácie vidieckej ekonomiky a zavádzania inovácií, tvorbu pracovných miest a hospodárskeho rastu, vznik nových komunitných služieb a podnikov, zlepšenie zamestnateľnosti a prístupu k novým formám podnikania a novým pracovným miestam, zníženie závislosti vidieckeho obyvateľstva od príjmov z primárnej ekonomickej aktivity, najmä v poľnohospodárstve, smerom k zamestnanosti v nepoľnohospodárskych odvetviach, napr. v sektore služieb, zníženie rizika chudoby a sociálneho vylúčenia.

Špecifický cieľ 5.1.2 Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach

Špecifický cieľ bude zabezpečovať zvýšenie kvality života vo vidieckych regiónoch, rozvoj mestsko-vidieckych vzťahov, rozvoj verejných služieb.

Doplnkovosť a synergia opatrení IROP k ďalším zdrojom stratégie CLLD (PRV SR, OP Ľudské zdroje) bude zabezpečená neprekrývaním podpory pre jednotlivé projekty, ktorá bude zabezpečená na úrovni žiadateľov alebo podporených činností v súlade so systémom riadenia PRV SR, Systémom riadenia CLLD a Systémom riadenia EŠIF.

7.4. Synergie a doplnkovosť stratégie CLLD

7.4.1 Popis iných stratégií, ktoré sa na danom území realizujú, resp. plánujú realizovať

Riešený región si vzhľadom na svoj charakter, geografickú rôznorodosť rozptýlenú sídelnú štruktúru a kultúrno-historický a prírodný potenciál vyžaduje skôr individuálne riešenia –

väčšie množstvo malých projektov navzájom prepojených s cieľom podporiť endogénny rozvoj územia, ktoré bude podporovať aj integrovaná stratégia rozvoja územia.

Súčasťou akčného plánovania v rámci prípravy územia na LEADER/CLLD je aj vyhodnotenie doterajšej pomoci územiu a zároveň prieskum investičných zámerov obcí. Impulzy pre naštartovanie rozvoja územia existovali už dávnejšie a výsledkom snahy jednotlivcov, obcí a iných subjektov je aj založenie verejno-súkromného partnerstva už v roku 2008. Jednotlivé subjekty vrátane obcí sa už v minulosti uchádzali o podporu z rôznych zdrojov a v regióne boli už podporené viaceré individuálne aj spoločné projekty, a to nielen zo štátnych dotácií, ale aj zo zdrojov EÚ. Preto obce aj región už majú určité skúsenosti z prípravy, ale aj z implementácie úspešných projektov. Spojenie celého územia a vytvorenie verejno-súkromného partnerstva v príprave na prístup LEADER/CLLD je jeho prvým väčším projektom využívajúcim verejné zdroje v procese integrovaného rozvoja.

Základné prvky integrovaného prístupu rozvoja územia na úrovni obcí spĺňa aj spracovanie dokumentov Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, ktorý má v súčasnosti spracovaných všetkých 19 obcí. Pri niektorých týchto dokumentov boli využité postupy strategického plánovania a bola zapájaná verejnosť vrátane podnikateľov a neziskových organizácií.

Vzhľadom na blízkosť hranice s Maďarskou republikou a dvojjazyčnosť značnej časti obyvateľov je tu vysoký potenciál pre rozvoj cezhraničnej spolupráce, ktorú je možné realizovať či už s využitím projektov spolupráce v rámci prístupu LEADER alebo iných zdrojov, ako je napr. Program cezhraničnej spolupráce Maďarská republika – Slovenská republika, Medzinárodný Vyšehradský fond a iné. Z tohto hľadiska je prihraničná poloha územia komparatívnou výhodou pre región, avšak z hľadiska socio-ekonomických a iných väzieb je poloha nevýhodou a územie patrí medzi marginalizované oblasti s dlhodobým deficitom exogénnej pomoci štátu a leží aj mimo záujmu väčších investorov.

Najvýznamnejšie strategické dokumenty v riešenom území:

- PHSR Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2008 – 2015;
- PHSR Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2016 – 2022;
- Regionálna integrovaná územná stratégia Nitrianskeho kraja na roky 2014 – 2020;
- PHSR jednotlivých obcí MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont, platné do 31. 12. 2015.

7.4.2 Synergie a komplementarita

Stratégia MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont uvádza základný súbor integračných opatrení a konkretizuje ich aplikáciu medzi prioritami/špecifickými cieľmi, resp. v rámci konkrétnych opatrení, zdrojov a pod. na úrovni územia MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont. Integrácia zahŕňa a popisuje aj možnosti spolupráce na rôznych úrovniach, vrátane synergie a doplnkovosti. Stratégia CLLD pre región MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont sa zameriava na také ciele a činnosti, ktoré majú najväčšiu šancu spôsobiť zmeny, ktoré chcú dosiahnuť, stratégia CLLD podporuje tie oblasti, kde už existuje potenciál a poskytovaná podpora sa zameriava na rozvíjanie týchto zámerov.

Doplnkovosť a synergia opatrení podporených z PRV SR, IROP a OP Ľudské zdroje bude zabezpečená neprekrývaním podpory pre jednotlivé projekty, ktorá bude zabezpečená na úrovni žiadateľov alebo podporených činností v súlade so systémom riadenia PRV SR, Systémom riadenia CLLD a Systémom riadenia EŠIF. Na čerpanie z iných zdrojov ako je PRV SR a IROP sa budú uplatňovať podmienky a kritériá oprávnenosti platné pre dané fondy, pričom bude zabezpečená vzájomná doplnkovosť a synergia a zamedzené duplicitné financovanie

MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont si na základe analýzy územia stanovila v stratégii CLLD, ktoré činnosti bude implementovať v rámci stratégie. Zároveň však platí, že subjekty z územia MAS budú oprávnené žiadať o podporu aj na úrovni národných výziev pre jednotlivé opatrenia PRV za podmienky využitia len jedného zdroja financovania daného výdavku. Doplnkovosť je zabezpečená aj stanovením maximálnej výšky NFP na jeden projekt pre jednotlivé opatrenia. MAS sa tiež rozhodla, že prostredníctvom stratégie CLLD podporí opatreniami PRV SR iba malé a mikropodniky. Doplnkovosť stratégie CLLD je vymedzená výberom opatrení aj voči iným strategickým dokumentom na nadnárodnej, národnej, regionálnej a lokálnej úrovni. Aby podpora pre obce smerovala do území, kde je potrebná a opodstatnená, je stanovená podmienka pre obec, že musí preukázať súlad príslušnej operácie s Plánom rozvoja obce (PRO) a zároveň aj v súlade s príslušnou stratégiou miestneho rozvoja.

Niektoré potreby územia, ktoré boli identifikované v problémovej analýze, avšak neboli vybrané ako prioritné potreby a neboli zahrnuté do stratégie CLLD v rámci podpory pre

opatrenia 19.2 Podpora na vykonávanie operácií v rámci stratégie CLLD budú riešené prostredníctvom prierezového opatrenia 19.4 Podpora na prevádzkové náklady a oživenie. Jedná sa napr. o propagáciu územia, jeho subjektov a atraktivít, zvyšovanie zručností, informačné aktivity, a pod. Ďalšou obasťou podpory je národná aj nadnárodná spolupráca, ktorá bude podporená prostredníctvom projektov spolupráce z PRV SR a z programu cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Maďarská republika 2014 – 2020.

Stratégia CLLD je multifundová, je pripravená prioritne pre financovanie z PRV a IROP, avšak s možnosťou zapojenia ďalších zdrojov/programov – súčasťou strategického rámca sú aj opatrenia podporované z OP Ľudské zdroje. OZ Ipeľ - Hont pripravilo stratégiu CLLD, ktorú bude financovať z PRV aj IROP, pričom v každom z programov sú uvedené oprávnené oblasti a podpory a oprávnení prijímatelia, čím je zabezpečená vzájomná doplnkovosť a synergia programov IROP a PRV v oblasti CLLD. Pri obdobných oblastiach podpory vo všeobecnosti platí, že z EPFRV (PRV) sú oprávnení poľnohospodári, spracovatelia poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov, obhospodarovatelia lesa, v prípade investícií do nepoľnohospodárskych činností subjekty s podielom tržieb z poľnohospodárskej a lesníckej činnosti nad 30 %. Z EFRR (IROP) sú v rámci podpory podnikania potom oprávnené subjekty, ktoré nie sú oprávnené z PRV. V prípade investícií na obnovu a rozvoj obcí a zvyšovanie kvality života obyvateľov je doplnkovosť zabezpečená rozdielnym zameraním investícií, kedy podpora z EFRR bude zameraná na zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach.

Identifikácia oblastí podpory, kde budú EŠIF a ostatné nástroje podpory použité synergickým a komplementárnym spôsobom:

Operačný program Kvalita životného prostredia

Prioritná os: 4

Tematický cieľ: 4

Investičná priorita: 4.1 (a)

Špecifický cieľ: 4.1.1

Integrovaný regionálny operačný program

Prioritná os: 3

Tematický cieľ: 8

Investičná priorita: b

Špecifický cieľ: 3.1

7.5 Popis multiplikačných efektov

Multiplikačný efekt stratégie CLLD bude zabezpečený integrovaným prístupom na troch úrovniach:

1. na úrovni zapojenia všetkých relevantných aktérov do strategického plánovania (princíp partnerstva) – verejná správa, podnikatelia, občania, neziskový sektor,
2. plánovanie a realizácia obsahovo prepojených a vzájomne previazaných rozvojových cieľov a opatrení - 3 strategické priority, ktoré budú podporené zo zdrojov PRV, IROP a OP Ľudské zdroje prostredníctvom vybraných opatrení,
3. Využitie možností na rozvoj spolupráce v rámci územia aj mimo (projekty národnej a nadnárodnej spolupráce z PRV SR 2014-2020).

Takýto prístup prináša nové možnosti efektívnejšieho investovania finančných prostriedkov v rozvoji obcí a regiónu, nakoľko spolu logicky súvisia jednotlivé aktivity a opatrenia. Zároveň tento prístup prináša multiplikačný efekt, ktorý mobilizuje verejné aj súkromné zdroje a prispieva k prehĺbeniu spolupráce medzi subjektmi verejnej správy navzájom a verejnou správou a podnikateľským a neziskovým sektorom a občanmi (verejnosťou).

Členovia občianskeho združenia toto riešenie považujú za také, ktoré bude mať priamy dopad na územie min. v dvoch oblastiach a to v znížení sociálno-ekonomickej zaostalosti a v zvýšení kvality života. Spôsoby, ktorými to dosiahne sú nasledovné:

- podporou živnostníkov a samostatne hospodáriacich roľníkov, mikro a malých podnikov najmä v poľnohospodárskom sektore,
- podporou neziskových organizácií,
- rozvinutím miestnej ekonomiky a zlepšením zavádzania inovácií na miestnej úrovni,
- zlepšením využívania zdrojov v regióne,

Zdrojom hodnotenia multiplikačných efektov budú údaje, ktoré MAS získa počas hodnotenia a monitorovania stratégie: hodnotenie jednotlivých projektov, strednodobé a záverečné hodnotenie stratégie CLLD, sebahodnotenie MAS, monitorovacie správy.

Multiplikačné efekty realizácie stratégie CLLD navonok sa budú šíriť/realizovať prostredníctvom propagačných a animačných aktivít MAS či už na území MAS alebo aj mimo neho. Pravidelnou aktivitou vhodnou na vyhodnotenie týchto efektov bude každoročná výročná členská schôdza O.Z. a pravidelné monitorovacie správy.

8. Prílohy k stratégii CLLD

Zoznam povinných príloh stratégie CLLD

Príloha č. 1 – Vymedzenie územia a obyvateľstva MAS

Príloha č. 2 – Doklad o súhlase všetkých obcí so zaradením do územia pôsobnosti MAS

Príloha č. 3 - Mapa územia MAS

Príloha č. 4 – Zoznam členov MAS podľa sektorov (vrátane obcí)

Príloha č. 5 - Dokumenty preukazujúce proces tvorby partnerstva a stratégie CLLD

Príloha č. 5.1 – Dokumenty preukazujúce proces tvorby stratégie CLLD (informačné aktivity)

Príloha č. 6 - Zoznam zdrojov (analýzy) a vstupných dokumentov

Príloha č. 7 - Organizačná štruktúra MAS

Príloha č. 8 – Personálna matica MAS CLLD (príloha č. 1 k metodickému pokynu na spracovanie stratégie)

Príloha č. 9 - Štatúty, interné smernice, stanovy MAS

Samostatná príloha stratégie CLLD

Výberové a hodnotiace kritériá pre výber projektov v rámci Stratégie CLLD – komunitne riadeného rozvoja Občianskeho združenia Ipeľ-Hont

Zoznam nepovinných príloh stratégie CLLD

Príloha č. 10 Harmonogram vyhlasovania výziev

Zoznam príloh Občianskeho združenia Ipeľ-Hont

Príloha Občianskeho združenia Ipeľ-Hont č. 1- Zastúpenie sektorov v jednotlivých obciach

Príloha Občianskeho združenia Ipeľ-Hont č. 2 - Čerpanie dotácií z rozpočtu NSK

Príloha Občianskeho združenia Ipeľ-Hont č. 3 - Pracovné stretnutia na obciach

Zoznam tabuliek

Tabuľka č. 1: Identifikačné údaje MAS	5
Tabuľka č. 2 SWOT analýza	56
Tabuľka č. 3 Súhrnný prehľad strategického rámca.....	73
Tabuľka č. 4.A Opatrenia stratégie CLLD	Chyba! Záložka nie je definovaná.
Tabuľka č. 4.B Opatrenia stratégie CLLD.....	100
Tabuľka č. 4.C Opatrenia stratégie CLLD.....	102
Tabuľka č. 4.D Opatrenia stratégie CLLD.....	105
Tabuľka č. 4.E Opatrenia stratégie CLLD.....	107
Tabuľka č. 4.F Opatrenia stratégie CLLD.....	109
Tabuľka č. 4.G Opatrenia stratégie CLLD.....	111
Tabuľka č. 4.H Opatrenia stratégie CLLD.....	112
Tabuľka č. 4.I Opatrenia stratégie CLLD.....	114
Tabuľka č. 4.J Opatrenia stratégie CLLD.....	116
Tabuľka č. 4.K Opatrenia stratégie CLLD – iné zdroje (OP Ľudské zdroje).....	117
Tabuľka č. 4.L Opatrenia stratégie CLLD- – iné zdroje (OP Ľudské zdroje).....	118
Tabuľka č. 4.M Opatrenie PRV - akčný plán pre dodatočnú výkonnostnú alokáciu.....	119
Tabuľka č. 4.N Opatrenie IROP - akčný plán pre dodatočnú výkonnostnú alokáciu.....	122
Tabuľka č. 5 Povinné ukazovatele na úrovni programu - PRV SR.....	132
Tabuľka č. 6 Celkové verejné výdavky – PRV SR	132
Tabuľka č. 7 Povinné ukazovatele na úrovni IROP 2014-2020	136
Tabuľka č. 8 Celkové zdroje pre MAS z PRV a IROP	138
Tabuľka č. 9 Celkové zdroje pre MAS z PRV a IROP rozdelené podľa fondov	Chyba!
Záložka nie je definovaná.	
Tabuľka č. 10 Rozdelenie zdrojov na jednotlivé typy výdavkov v rámci príslušných programov	Chyba! Záložka nie je definovaná.

Tabuľka č. 11 Celkový pomer medzi fondmi na stratégiu **Chyba! Záložka nie je definovaná.**

Tabuľka č. 12 Zameranie stratégie podľa sektorov 141

Zoznam tabuliek MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont

Občianske združenie Ipeľ-Hont - 1: Chránené oblasti v sledovanom území	29
Občianske združenie Ipeľ-Hont - 2: Ramsarské lokality v území regiónu	29
Občianske združenie Ipeľ-Hont - 3: Regionálne významné mokrade v území.....	29
Občianske združenie Ipeľ-Hont - 4: Ložiská nerastných surovín na území MR	29
Občianske združenie Ipeľ-Hont - 5: NATURA 2000.....	30
Občianske združenie Ipeľ-Hont - 6: Vybrané zaujímavosti v území regiónu	31
Občianske združenie Ipeľ-Hont - 7: Prehľad investícií samospráv v členských obciach združenia za posledných 5 rokov.....	34
Občianske združenie Ipeľ-Hont - 8: Hodnota majetku členských obcí k 31. 12. 2014.....	35
Občianske združenie Ipeľ-Hont - 9 Zoznam kľúčových problémov a potrieb v území - bez poradia dôležitosti:	59
Občianske združenie Ipeľ-Hont - 10 Možnosti naplnenia pomenovaných potrieb územia vo vzťahu k stratégii CLLD.....	60
Občianske združenie Ipeľ-Hont - 11. Popis identifikovaných potrieb v území a ich priradenie k prioritám	61
Občianske združenie Ipeľ-Hont - 12 Príslušnosť špecifických cieľov k fokusovým oblastiam PRV SR 2014-2020	68
Občianske združenie Ipeľ-Hont - 13 Príslušnosť špecifických cieľov k špecifickým cieľom IROP	69
Občianske združenie Ipeľ-Hont - 14 Opatrenia stratégie, ktorými sa budú napĺňať priority a špecifické ciele stratégie CLLD (PRV a IROP)	70
Občianske združenie Ipeľ-Hont - 15 Povinné ukazovatele v súvislosti s PRV na úrovni fokusových oblastí.....	133
Občianske združenie Ipeľ-Hont - 16 Výsledkové ukazovatele špecifických cieľov na úrovni IROP 2014 - 2020.....	136
Občianske združenie Ipeľ-Hont - 17 Dodatočné (vlastné) ukazovatele na úrovni priorit, špecifických cieľov/fokusových oblastí a opatrení/podopatrení	136
Občianske združenie Ipeľ-Hont - 18 Príspevok stratégie CLLD MAS Občianskeho združenia Ipeľ-Hont k začleňovaniu zraniteľných skupín obyvateľstva	146

Občianske združenie Ipel'-Hont - 19 Príspevok stratégie CLLD združenia k životnému prostrediu	147
---	-----

Zoznam grafov

Graf 1 Pomer zastúpenia jednotlivých sektorov v MAS	7
Graf 2 Sumarizácia čerpania dotácií jednotlivými sektormi	8
Graf 3 Zastúpenie jednotlivých sektorov na pracovných obecných stretnutiach	9
Graf 4 Nadmorská výška obcí regiónu	13
Graf 5 Rozloha územia združenia v m ²	14
Graf 6 Priemerný počet obyvateľov regiónu podľa pohlavia a spolu – vývoj v sledovaných rokoch	18
Graf 7 Prirodzený prírastok obyvateľov - región združenia, v sledovaných rokoch.....	18
Graf 8 Migrácia obyvateľstva regiónu	19
Graf 9 Vekové zloženie obyvateľstva regiónu	20
Graf 10 Hustota obyvateľstva jednotlivých obcí regiónu.....	20
Graf 11 Vzdelanostná úroveň obyvateľstva regiónu	21
Graf 12 Náboženské zloženie obyvateľstva regiónu	21
Graf 13 Národnostné zloženie obyvateľstva regiónu	22
Graf 14 Základná infraštruktúra a základné služby	23
Graf 15 Počet kanalizačných prípojok v obciach regiónu združenia	23
Graf 16 Typy obydľí obývaných bytov	25
Graf 17 Iné obydlia – okrem obývaných bytov – špecifikácia predchádzajúceho grafu	25
Graf 18 Byty postavené do roku 1960.....	26
Graf 19 Byty postavené od roku 1961 do roku 2000	26
Graf 20 Byty postavené po roku 2000.....	27
Graf 21 Byty podľa vybavenosti v najvyššom a najnižšom štandarde.....	27
Graf 22 Stav fyzických osôb – k 31. 12. 2014	36
Graf 23 Počet podnikateľov, fyzických osôb v jednotlivých obciach k 31. 12. 2014.....	37
Graf 24 Vývoj stavu právnických osôb v regióne združenia.....	37
Graf 25 Miera evidovanej nezamestnanosti v % - okres Levice	38
Graf 26 Vývoj počtu nezamestnaných v regióne v sledovaných rokoch	39
Graf 27 Vývoj nezamestnanosti v regióne v roku 2014 po mesiacoch	39
Graf 28 Uchádzači o zamestnanie v regióne, august 2015.....	40

Graf 29 Počet uchádzačov o zamestnanie podľa vzdelania k 31. 12. 2014.....	40
Graf 30 Uchádzači o zamestnanie podľa veku k 31. 12. 2014	41
Graf 31 Delenie pôdy v regióne	42
Graf 32 Delenie poľnohospodárskej pôdy.....	42
Graf 33 Poľnohospodárska pôda Graf 34 Ovocné sady	43
Graf 35 Trávnaté porasty Graf 36 Vinice	43
Graf 37 Záhrady.....	44
Graf 38 Nepoľnohospodárske pôdy.....	44
Graf 39 Vodné plochy Graf 40 Ostatné plochy	45
Graf 41 Nepoľnohospodárska pôda Graf 42 Zastavané plochy	45
Graf 43 Vývoj počtu detí materských škôl.....	46
Graf 44 Vývoj počtu žiakov v malotriednych základných školách.....	47
Graf 45 Vývoj počtu žiakov plneorganizovaných základných škôl v regióne.	47
Graf 46 Spojená škola internátna – predškolský vek	48
Graf 47 Spojená škola internátna – školský vek.....	49
Graf 48 Vývoj počtu žiakov gymnázií v Šahách.....	49
Graf 49 Vývoj počtu žiakov cirkevného gymnázia	50
Graf 50 Vývoj počtu žiakov v odborných školách v Šahách	50